

เมื่อท่านเข้าใจ ก็ไม่เป็นทุกข์

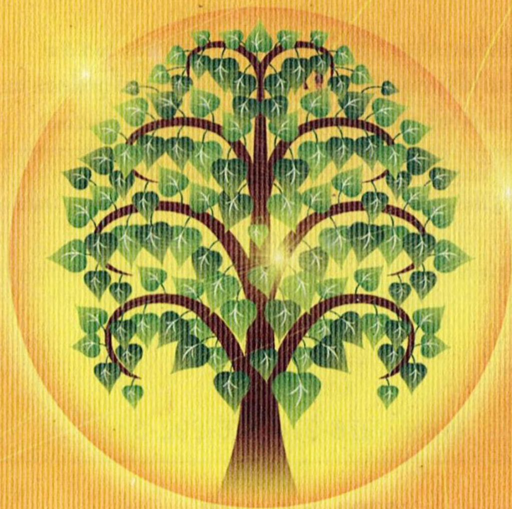
เข้าใจ กรรม โลก ชีวิต

วิถีแห่งความเป็นจริง

โดย พระราชรัตนวราภรณ์ (นพปฎล กตสาโร)
เจ้าอาวาสวัดพนัญเชิงวรวิหาร พระอารามหลวงชั้นโท
เจ้าคณะอำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วิถีแห่งความเป็นจริง

เข้าใจ กรรม โลก ชีวิต

เมื่อท่านเข้าใจ ก็ไม่มีทุกข์

โดย พระราชรัตนวราภรณ์ (นพปฎล กตสาโร)

เจ้าอาวาสวัดพนัญเชิงวรวิหาร พระอารามหลวงชั้นโท

เจ้าคณะอำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

เข้าใจกรรม เข้าใจโลก เข้าใจชีวิต

พระราชรัตนวราภรณ์ : เขียน

บรรณาธิการ : แพทย์หญิงจรุณี ศิริเทพทรงกลด
ผู้ช่วยบรรณาธิการ : น.สพ. สมชาย ศิริเทพทรงกลด
ที่ปรึกษา : ดร. ราเดีย อินทร์กรุงเก่า
ผู้จัดการฝ่ายผลิต : พชรพร ชาญตะกั่ว
จัดรูปเล่ม : ศิริศักดิ์ ศรีอุดร
พิสูจน์อักษร : จิตสุภา อนันตภิวัฒน์
เจ้าของลิขสิทธิ์ : พระราชรัตนวราภรณ์

พิมพ์ครั้งแรกโดย : สำนักพิมพ์ใบบัว ธันวาคม ๒๕๕๑

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ.
National Library of Thailand Cataloging in Publication Data.
พระราชรัตนวราภรณ์ .
เข้าใจธรรม เข้าใจโลก เข้าใจชีวิต - - กรุงเทพฯ : พิมพ์ครั้งแรก.--
สำนักพิมพ์ใบบัว, ๒๕๕๑.
๑๒๐ หน้า.
1. ธรรมะประยุกต์ I. ชื่อเรื่อง
895.91301

ISBN : 978-974-576-292-3

ราคา ๖๕ บาท

จัดทำโดย : สำนักพิมพ์ใบบัว
๑๘๕ หมู่ ๕ ต. บ้านกง
อ. หนองเรือ จ. ขอนแก่น ๔๐๒๔๐
Email:bai.bou@hotmail.com

จัดจำหน่ายโดย : บริษัท ธนบรรณปิ่นเกล้า จำกัด
๓/๑๙-๒๐ ซ.บรมราชชนนี ถ.บรมราชชนนี
อรุณอมรินทร์ บางกอกน้อย กรุงเทพ ๑๐๗๐๐
โทร ๐๒-๔๓๔-๘๒๗๐-๑ แฟกซ์ ๐๒-๔๒๔-๘๕๑๐

พิมพ์ที่ ศิริศักดิ์การพิมพ์ โทร. ๐๘-๖๐๔๕-๗๑๔๑ Email: sirisakmac2@hotmail.com

“สัพพะทานัง ธัมมะทานัง ชินาติ”

การให้ธรรมทาน ย่อมชนะการให้ทั้งปวง

วัดพนัญเชิงวรวิหาร
พระอารามหลวงชั้นโท
อ.พระนครศรีอยุธยา จ.พร นครศรีอยุธยา
WAT PHANANCHOENG ORAWIHAN

ขอมอบความปรารถนาดีแด่

....

....

จาก

....

....

คำนำสำนักพิมพ์

ทางสำนักพิมพ์มีความยินดีอย่างยิ่ง ที่มีโอกาสได้จัดพิมพ์หนังสือของท่านเจ้าคุณพระราชรัตนวราภรณ์ ซึ่งเป็นพระมหาเถระอีกรูปหนึ่ง ที่มีความสำคัญต่อคณะสงฆ์ของไทย ท่านเป็นพระผู้ทรงความรู้ความสามารถ ทั้งยังรับผิดชอบงานของคณะสงฆ์หลายระดับ เช่น งานปกครอง งานการศึกษา งานเผยแผ่และงานสาธารณูปการ ซึ่งท่านได้ปฏิบัติงานด้วยจริยวัตรที่สุขุมรอบคอบและยังได้สร้างผลงานไว้มากมาย ถือว่าเป็นปูชนียบุคคลอันทรงคุณค่า ผู้เต็มเปี่ยมไปด้วยความเมตตา สามารถเป็นแบบอย่างที่ดีแก่คนทั่วไป โดยเฉพาะเรื่องการให้ทานด้วยแล้ว ถือได้ว่าท่านคือมหาทานบดีก็ว่าได้ อันเป็นที่ประจักษ์แก่สายตาประชาชนทั่วไปและเป็นที่ยอมรับของคณะสงฆ์ทั้งสังฆมณฑล ตลอดจนเป็นที่เคารพเลื่อมใสศรัทธาของบรรดาศิษยานุศิษย์เป็นอย่างยิ่ง

ขออานิสงส์ของการได้มีส่วนร่วมในการจัดทำหนังสือในครั้งนี้ ซึ่งเป็นการให้ธรรมทานที่ยิ่งใหญ่ให้ผลบุญทั้งหลายนั้น จงเป็นพลวปัจจัยส่งเสริมบารมีธรรมให้ท่านผู้อ่านทุกท่าน มีโอกาสศึกษาและเข้าใจในอมตธรรมของพระผู้มีพระภาคเจ้ายิ่งๆ ขึ้นไป

สำนักพิมพ์ใบบัว

คำนำนักเขียน

ความอดกลั้น คือธรรม ประจำจิต
ด้วยใจคิด ขันติธรรม ประจำผล
ประพฤติดี ปฏิบัติชอบ ในตัวตน
ตนเตือนตน ด้วยความคิด ด้วยจิตใจ

ขออาราธนาอำนาจคุณพระศรีรัตนตรัย และบุญกุศลทั้งหลายที่เกิดจากความยึดมั่นในคุณงามความดี จงดลบันดาลให้ผู้อ่านทุกท่าน มีความสุขมีความเจริญ มีสัมมาทิฐิ เป็นผู้ไม่ประมาท รักในการประพฤติปฏิบัติธรรมยิ่งๆ ขึ้นไป จวบจนถึงพระนิพพานด้วยกันทุกท่านทุกคนเทอญ

ขอความเจริญในธรรมจงมีแก่สาธุชนทุกท่าน

พระราชรัตนวราภรณ์
เจ้าอาวาสวัดพนัญเชิงวรวิหาร
พระอารามหลวงชั้นโท

สารบัญ

อันตรายของชีวิต

ทำสิ่งใด ที่เป็นธรรม จงนำสุข
อย่ามีทุกข์ ตรำตรากสิ้น กวิลหา
ให้ชีวิต สัมฤทธิ์ผล ทุกเวลา
บุญนำพา ให้มรรคผล ได้พบธรรม

ในโลกในนี้ ไม่ว่าจะมีอะไรเกิดขึ้นมาบ้างก็ตามแต่ สิ่งทั้งหลายเหล่านั้น ล้วนเกิดขึ้นมาจากเหตุและปัจจัย ไม่มีเรื่องบังเอิญ ไม่มีอุบัติเหตุ ไม่มีเรื่องที่คาดไม่ถึง เพราะทุกอย่างอยู่ภายใต้กฎแห่งกรรม

กฎแห่งการกระทำของตัวเราเองทั้งนั้น แต่ด้วยระยะเวลาอันยาวนานของห้วงสังสารวัฏ และความซับซ้อนในการแสดงผลของกรรม ทำให้คนส่วนใหญ่นั้น จดจำเรื่องราวในอดีตไม่ได้ เมื่อกรรมชั่วส่งผล จึงต้องมานั่งร้องไห้คร่ำครวญ ต่อชะตาชีวิตของตนเอง ที่ชาตินี้เกิดมาไม่เคยทำบาปทำกรรม ชั่วร้ายเลวทราม แต่เหตุใดจึงต้องมาประสบกับเคราะห์กรรมทุกข์ทรมานอย่างแสนสาหัสมากมายขนาดนี้

บ้างก็บ่นว่า ทำไมฉันต้องเป็นผู้แพ้ ทำไมฉันต้องอกหักทำไมฉันต้องพิการ ทำไมฉันต้องลำบากยากจน ทำไมไม่เกิดมาสวย ไม่เกิดมาหล่อกว่านี้ ทำไมไม่ฉลาดแบบเขาบ้าง ทำไมไม่สูงกว่านี้นะ อยากมีหุ่นเหมือนนางแบบนายแบบบ้างทำไมตัวเราเองถึงไม่แข็งแรงเหมือนคนอื่น ทำไมฉันต้องมีโรคประจำตัว ทำไมสถานการณ์เลวร้ายต่างๆ แบบนี้ต้องมาเกิดกับฉัน พวกเขาเหล่านั้นจึงได้แต่ตัดพ้อต่อว่าชะตาชีวิตของตนเองว่า ทำไม ทำไม ทำไม สารพัดคำถามจากความไม่พอใจในชีวิตของตนเอง อาตมภาพคิดว่าทุกคนต่างก็คงเคยตั้งคำถามแบบนี้กับตัวเอง เพราะเมื่อมีการเกิดมาแล้ว ไม่ว่าจะยากดีมีจนอย่างไรก็ตาม ทุกคนล้วนต้องประสบกับความทุกข์แน่นอน

วิบากกรรมเป็นเรื่องที่คนทั่วไปเข้าใจได้ยาก เพราะไม่มีความสามารถพอที่จะระลึกถึงอดีตชาติได้ ว่าตัวเองได้ไปสร้างกรรมสร้างเวรกับใครไว้บ้าง อย่าว่าแต่อดีตชาติเลยที่ปุถุชนจดจำไม่ได้ แค่เมื่อวานนี้ข้าวเช้าที่ท่านกินคืออะไรท่านจำได้บ้างไหม เมื่อพวกเราส่วนใหญ่ต่างหลงลืมอดีตคือกรรมเก่าที่เรากระทำไว้จึงมักไม่เข้าใจในกฎแห่งกรรมไม่เข้าใจในบาปบุญคุณโทษ ไม่รู้ว่าตัวเองเป็นทายาทของกรรมที่กระทำไว้หลายภพหลายชาติจึงประมาทมัวเมาในโลก หลงกระทำกรรมชั่วไว้

มากมายได้แต่ผูกปมแห่งวัฏสงสารให้ทั้งแน่นและยุ่งเหยิงมากขึ้น เต็มไปด้วยความยึดมั่นถือมั่น จนแทบมองไม่เห็นทางออก

การเวียนว่ายตายเกิดที่ไม่รู้จบนั้น ดูๆ ไป ก็เหมือนกับว่าเราติดคุกติดตะราง เพราะต้องใช้ชีวิตสลับปรับเปลี่ยนไปเรื่อยๆ ตามกฎแห่งกรรมอันทรงพลัง อย่างร่างกายของเรานี้เอง ที่มีขนาดกว้างวาหนาคืบ ก็เป็นคุกอีกแบบหนึ่ง ที่คอยกักขังจิตวิญญาณของเราไว้ จะไปไหนมาไหนแต่ละที ก็ต้องคอยหอบหิ้วกายสังขารนี้ไปด้วย คุกที่ว่านี้มีหน้าต่างอยู่หกบาน ไว้ให้เราได้รับรู้โลกภายนอกคือ

บานที่ ๑ คือการรับรู้แสงสีทางตา
บานที่ ๒ คือการรับรู้เสียงทางหู
บานที่ ๓ คือการรับรู้กลิ่นทางจมูก
บานที่ ๔ คือการรับรู้รสทางลิ้น
บานที่ ๕ คือการรับรู้สัมผัสทางผิวหนัง
บานที่ ๖ คือการรับรู้ธรรมมารมณ์ อารมณ์ต่างๆ ทางใจ

เราติดอยู่ในคุกเล็กๆ ของร่างกายนี้ แต่คนเราส่วนใหญ่มักจะไม่รู้ตัว มักจะหลงคิดว่าตัวเขาเองนั้นมีอิสรเสรี เพราะมีอวิชชา ตัณหาอุปาทานคอยพรางตาอยู่ และการดำรงชีวิตอยู่ในโลกนี้ มีอันตรายอยู่มากมาย โดยเฉพาะคนที่ไม่มีพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์เป็นที่พึ่งที่ยึดเหนี่ยว ไม่เชื่อในการเวียนว่ายตายเกิด ไม่เชื่อในกฎแห่งกรรม จึงไม่ใส่ใจในการทำความดี ละเว้นกรรมชั่ว ก็ยิ่งจะมีโอกาสที่จะกระทำกรรมชั่วได้ง่ายมาก และถ้าศีลไม่มั่นคงจริง เราประมาทพลาดพลั้งเพียงนิดเดียว อาจจะต้องตกลงนรกไปอีกนานแสนนาน เพราะสภาพ

สังคมปัจจุบันของเราทุกวันนี้ แวดล้อมไปด้วยกิเลส สิ่งแวดล้อมต่างๆ ก็เอื้ออำนวยต่อการกระทำผิดศีลธรรมเป็นอย่างยิ่ง แต่พวกท่านทั้งหลายโชคดีมาก ที่ได้มาเกิดเป็นคนไทย ได้เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เพราะพระศาสดาทรงสั่งสอนให้พวกท่านได้รู้จักความจริงเหล่านี้ ให้เราได้รู้ว่า ตัวเองอยู่ภายใต้กฎแห่งกรรม กฎแห่งการกระทำ ให้เข้าใจสัจธรรมของชีวิตแห่งการเวียนว่ายตายเกิด ทำให้พุทธศาสนิกชนทุกท่านเป็นผู้ไม่ประมาท ไม่กล้าทำกรรมชั่วทั้งปวง เร่งสะสมแต่กรรมดีให้มากๆ เพราะมั่นใจแล้วว่า ทำกรรมใดไว้เราต้องได้รับผลของกรรมนั้นแน่นอน

การมีชีวิตอยู่ในโลก นอกจากจะมีความเสี่ยงสูงแล้วยังมีอันตรายอยู่อีกรอบด้าน หลากหลายรูปแบบ ทั้งอันตรายที่ปรากฏและอันตรายที่ไม่ปรากฏ **อันตรายที่ปรากฏ (๓๐/๔๒๔)** คือ ราชสีห์ เสือโคร่ง เสือเหลือง หมี เสือดาว สุนัขป่า โค กระบือ ช้าง งู แมงป่อง ตะขาบ โจร คนที่ได้ก่อกรรมไว้ หรือยังมิได้ก่อกรรมไว้ โรคทางตา โรคทางหู โรคทางจมูก โรคทางลิ้น โรคทางกาย โรคศีรษะ โรคหู โรคปาก โรคฟัน โรคไอ โรคหืด โรคหวัด โรคไข้พิษ ไขข้อเสื่อม โรคท้อง เป็นลมสลบ ลงแดง จุกเสียด อหิวาตกโรค โรคเรื้อน ฝี กลาก ลมบ้าหมู หิดเปื่อย หิดด้าน หิด หูด โรคละลอก โรคดีซ่าน โรคเบาหวาน โรคเริม โรคพุพอง โรคริดสีดวงทวาร ความเจ็บป่วยที่เกิดจากดี ความเจ็บป่วยที่เกิดจากเสมหะความเจ็บป่วยที่เกิดจากลม ไข้สันนิบาต ความเจ็บป่วยที่เกิดจากการเปลี่ยนฤดูกาล ความเจ็บป่วยที่เกิดจากการผลัดเปลี่ยนอิริยาบถไม่ได้ส่วนกัน ความเจ็บป่วยที่เกิดจากความพากเพียรเกินกำลัง ความเจ็บป่วยที่เกิดจากผลกรรม ความหนาว ความร้อน ความหิว

ความกระหาย ปวดอุจจาระปวดปัสสาวะ ความเจ็บป่วยที่เกิดจากการสัมผัสเหลือบ ยุง ลม แดด และสัตว์เลื้อยคลาน **เหล่านี้เรียกว่าอันตรายที่ปรากฏ**

ส่วน**อันตรายที่ไม่ปรากฏ** คือ กายทุจริต วจีทุจริต มโนทุจริต กามฉันทนิวรณ์ พยาบาทนิวรณ์ ถีนมิทธนิวรณ์ อุทธัจจกุกกุจจนิวรณ์ วิจิกิจฉานิวรณ์ ราคะ โทสะ โมหะ โกธะ อุปนาหะ มักขะ ปฬาสะ อิสสา มัจฉริยะ มายา สาเถยยะ ถัมภะ สารัมภะ มานะ อติมานะ มทะ ปมาทะ กิเลสทุกชนิด ทุจริตทุกทาง ความกระวนกระวายทุกอย่าง ความเร่าร้อนทุกสถาน ความเดือนร้อนทุกประการ อกุสลาภิสังขารทุกประเภท **เหล่านี้เรียกว่าอันตรายที่ไม่ปรากฏ**

เมื่อโลกมีอันตรายมากมายขนาดนี้ แล้วถ้าท่านทั้งหลายยังอยากจะเวียนว่ายตายเกิดอยู่อีก ก็แล้วแต่ตัวท่าน อาตมภาพก็ได้ตักเตือนไปพอสมควรแล้ว ให้ท่านลองพิจารณาดูว่า ตั้งแต่เกิดมาท่านใช้เวลาในชีวิตสะสมกรรมใดไว้บ้าง มีคนที่ท่านโกรธ ท่านเกลียด ท่านอิจฉาริษยาเขาไว้ มากน้อยขนาดไหน ท่านผูกใจเจ็บจองกรรมจองเวรใครไว้อีกในภพชาตินี้ สัตว์โลกที่ท่านทำร้ายเขา เบียดเบียนเขามีบ้างไหม ลองคิดทบทวนดูให้ดีแล้วจะพบว่า แค่กรรมชั่วอย่างเดียวในชาตินี้ ท่านก็ทำไว้ไม่ใช่น้อยๆเลย แล้วชาติที่ผ่านมาหละ ชาติที่เกิดเป็นกษัตริย์ ชาติที่เกิดเป็นผู้มีอำนาจ ชาติที่เกิดเป็นนักรบ ชาติที่เกิดมาเป็นนักฆ่า ชาติที่เกิดเป็นสัตว์กินเนื้อ เราจะเบียดเบียนใครไว้มากมายขนาดไหน

การเกิดเป็นมนุษย์แต่ละครั้งนับว่ายากมากแล้ว แต่การที่ได้พบพระพุทธศาสนาเป็นเรื่องยากที่ยากยิ่งกว่ายากอีก ท่านทั้งหลายอาจต้องใช้เวลาหลายร้อยล้านปีเพื่อมีโอกาสในการพบพระพุทธ-ศาสนาสักครั้งหนึ่ง แล้วท่านใช้โอกาสนั้นอย่างไรบ้าง บางคนไหว้พระทำบุญตักบาตรปีละครั้งในวันครบรอบวันเกิด วันดีคืนดี เดินผ่านขอทานก็ทำทานซักครั้ง ห้าบาทสิบบาท ใช้เวลาในชีวิตไม่ถึงหนึ่งเปอร์เซ็นต์ด้วยซ้ำ ในการทำความดี แล้วก็อธิษฐานจิตขอให้ตัวเขาเองเป็นเศรษฐีเป็นมหาเศรษฐี ตายลงไปถ้านรกสวรรค์มีจริง ก็ขอให้ขึ้นสวรรค์ได้พบแต่ความสุขความสบาย ท่านทั้งหลายคิดว่าสิ่งที่ท่านต้องการ มันได้มาง่ายดายขนาดนั้นหรือ เมื่อกิเลสมันยังท่วมหัวอยู่ เราจะไปหวังความสุขได้อย่างไร

ขอให้ท่านทั้งหลายจงเร่งศึกษาธรรม ของพระพุทธองค์ แล้วก็ทดลองปฏิบัติ เพื่อคลายความสงสัย หากโชคดีมีบุญเก่าหนุนนำ ให้เป็นผู้มีธุลีในตาน้อย ก็จะมองเห็นโทษภัยอันตรายแห่งการเวียนว่ายตายเกิดได้อย่างชัดเจน พึงตระหนักไว้เสมอว่าการตกอยู่ในกระแสของวัฏสงสารเป็นเรื่องน่ากลัวมาก

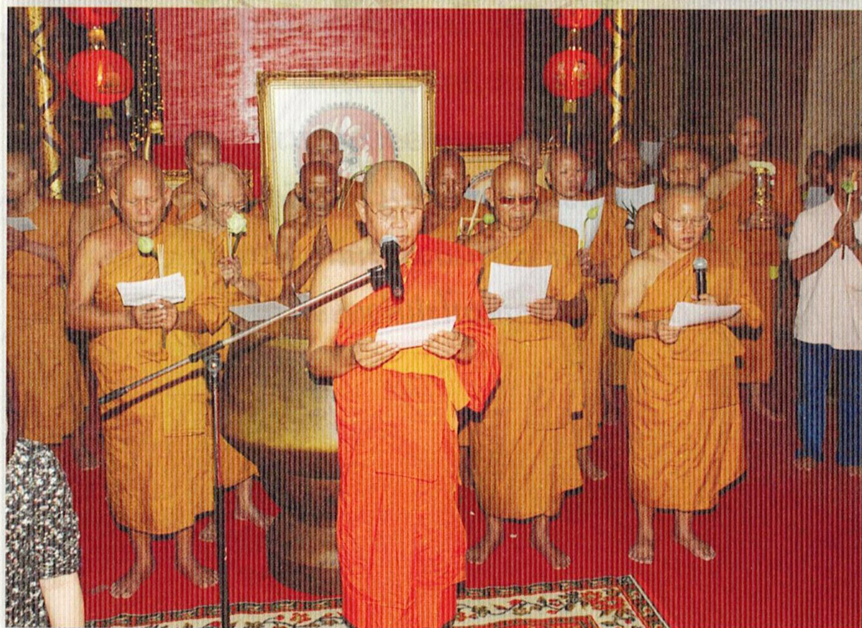
ธรรมบทเตือนใจ (๒๕/๑๓๑)

พระผู้มีพระภาคตรัสพระคาถานี้แก่หญิงขี้หึง
และแก่บริษัท ๔ ดังนี้

ความชั่ว ไม่ทำเสียเลยดีกว่า
เพราะระลึกถึงความชั่ว
บุคคลย่อมเดือดร้อนในภายหลัง
ส่วนความดี ทำไว้เถิดดีแล้ว
เพราะทำแล้วระลึกถึงภายหลัง
บุคคลย่อมไม่เดือดร้อน

ทางพ้นทุกข์

ยามท้อแท้ พ่ายแพ้ และผิดหวัง
หมดกำลัง ที่จะก้าว ยกเท้าไหว
ให้ตั้งจิต อธิษฐาน อยู่ในใจ
เราล้มได้ ก็ลุกได้ ไฉนจะยอม

ขึ้นชื่อว่าความทุกข์นั้น ท่านทั้งหลายคงรู้จักดีกันทุกคนเพราะแต่ละคนที่เกิดมาแล้วต่างก็เคยมีทุกข์กันทั้งนั้น ไม่ว่าจะรวยหรือจนก็มีความทุกข์ได้ แต่ทำไมเราท่านทั้งหลาย จึงไม่เคยสนใจที่จะถาม

หาเหตุผลเลยว่า ทำไมตัวท่านเองถึงต้องเป็นทุกข์ ทั้งๆ ที่ปัจจัยสี่ก็มีครบถ้วนบริบูรณ์ดี สุขภาพร่างกายหรือก็สมบูรณ์แข็งแรง แล้วทำไมถึงยังมีทุกข์อยู่อีก ท่านอาจจะทุกข์เพราะความอยากได้ อยากมี อยากเป็นจนเกินเหตุ เกินความพอดีก็เป็นได้ เมื่อจิตของท่านทั้งหลายเกิดความอยาก ท่านก็ต้องดิ้นรนแสวงหาเพื่อตอบสนองระงับความอยากนั้นๆ เป็นทาสของกิเลสตัณหาไปเรื่อยๆ ท่านต้องทำแบบนี้ไปเรื่อยๆ รอบแล้วรอบเล่า จนตัวของท่านเองต้องอ่อนล้าทั้งร่างกายและจิตใจ

ขบวนการเหล่านี้เริ่มขึ้นตั้งแต่ท่านเกิด ตอนท่านเป็นเด็กยังช่วยเหลือตัวเองไม่ได้มาก ถ้าหิวก็ต้องร้องไห้เพื่อเรียกร้องขอให้คนอื่นช่วยเหลือ ต้องดิ้นรนต่อสู้เพื่อร่างกายของตัวเอง หิวก็ต้องกิน ง่วงก็ต้องนอน เจ็บป่วยก็ต้องรักษา ตื่นมาก็ต้องล้างหน้าแปรงฟัน อาบน้ำอาบท่า ดูแลทำความสะอาดบำรุงให้ร่างกายนี้ทนอยู่ได้ ต้องทำอย่างนี้รอบแล้วรอบเล่า วันแล้ววันเล่า จากวันเป็นเดือน จากเดือนเป็นปี จนอายุไขร่วงเลยมาจนถึงทุกวันนี้ เป็นทุกข์ที่แสนสาหัส ท่านทั้งหลายจงพึงตระหนักไว้เถิดว่า **ไม่มีทุกข์ใดยิ่งใหญ่ไปกว่าทุกข์จากการเวียนว่ายตายเกิด ที่ต้องแบกรับภาระการรักษาดูแลกายสังขารนี้รอบแล้วรอบเล่า**

ตลอดช่วงชีวิตที่ผ่านมา บางครั้งท่านก็สนุกสนานเพลิดเพลินท่ามกลางเพื่อนฝูง แต่บางเวลาก็กลับเหน็ดเหนื่อยอ่อนล้าไม่อยากเจอหน้าผู้คน มีหลายเรื่องที่อยากจดจำไว้ และมีอีกหลายเรื่องที่อยากจะลบเลือนมันออกไป ชีวิตก็เป็นแบบนี้ เมื่อเกิดมาแล้วก็ต้องเป็นไปตามวิถีของโลก วิถีของกฎแห่งกรรม ถ้าวันนี้ท่านเหนื่อยมากก็ให้พิจารณาพุทธพจน์ที่ว่า **“อย่าลุ่มหลงอยู่กับอดีต อย่าเพ้อฝันกับอนาคต**

แต่จงทำปัจจุบันให้ดีที่สุด” เพราะไม่ว่าชีวิตที่ผ่านมาจะเลวร้ายยังไง มันก็ผ่านมาแล้ว เราไม่ควรเอามาแบกใส่สมองไว้ให้หนักไปทำไม อนาคตเราก็ไม่ต้องไปห่วงไปกังวลอะไรกับมันมาก ถ้าท่านทำปัจจุบันให้ดี อนาคตก็ต้องดีตามไปด้วย ดังนั้นอนาคตกับปัจจุบันจึงเปรียบเสมือนเป็นอันเดียวกัน

ถ้าตอนนี้ท่านเป็นทุกข์มาก มีสารพัดปัญหารุมเร้าจนมองไม่เห็นทางออก ก็ให้ปล่อยวางทุกอย่างในชีวิตไว้ก่อน ใช้ชีวิตที่มีอยู่ให้ดีที่สุดเพียงวันต่อวัน ชั่วโมงต่อชั่วโมง นาทีต่อนาที ให้มีสติอยู่ทุกลมหายใจเข้าออก หายใจเข้าก็ให้รู้ตัวว่ากำลังหายใจเข้า หายใจออกก็ให้รู้ตัวว่ากำลังหายใจออก เมื่อจิตของท่านจดจ่ออยู่ที่ลมหายใจเพียงอย่างเดียว ไม่มีการปรุงแต่ง ไม่มีความอยากใดๆ จิตก็จะเกิดความสงบ ความทุกข์ต่างๆ ที่เคยมีมา มันก็ตั้งอยู่ไม่ได้ ลองปฏิบัติแบบนี้ไปก่อน แล้วท่านจะพบกับความสุข ที่ปราศจากอามิส

ความทุกข์ที่เกิดขึ้นขณะนี้ มันก็เป็นเพียงสภาวธรรมหนึ่งที่เข้ามากระทบจิตของเรา สักวันหนึ่งมันก็ต้องเสื่อมไป สลายไปในที่สุด เป็นสัจธรรมของโลก ที่ทุกสิ่งทุกอย่าง มีเกิดขึ้น ตั้งอยู่ แล้วดับไป เหมือนกับทุกๆ ปัญหาที่เคยเกิดขึ้นมาแล้วในชีวิต ท่านก็ผ่านมันมาได้ ไม่มีสภาวะใดในโลกที่คงอยู่ได้นาน ถ้าตอนนี้มองไม่เห็นทางออก มองไม่เห็นทางแก้จริงๆ ก็ลองให้เวลาเป็นเครื่องรักษา แล้วทุกอย่างมันก็จะผ่านไปเอง

ทุกอย่างในโลกมักจะมีสองด้านเสมอ ความทุกข์ก็เช่นเดียวกัน ถ้าท่านทั้งหลายไม่มีทุกข์ ท่านก็คงไม่รู้จักที่จะคิดแก้ปัญหาและถ้าไม่รู้

จักคิด ท่านก็คงไม่ฉลาด แล้วถ้าท่านไม่ฉลาด ท่านก็จะไม่เข้าใจคำสอนของพระพุทธศาสนา ไม่สนใจศึกษาแนวทางแห่งการพ้นทุกข์ แต่ถ้าท่านยังหลงเพลิดเพลินอยู่กับโลก หลงอยู่กับสิ่งที่เป็นทุกข์ ท่านก็ไม่มีทางที่จะพ้นจากทุกข์ไปได้ พุทธศาสนา เป็นศาสนาของผู้รู้ความจริงของสิ่งทั้งปวง ชี้ให้ท่านทั้งหลายรู้จักทุกข์ รู้จักเหตุแห่งทุกข์ ความดับทุกข์ และแนวทางแห่งความดับทุกข์ พระผู้มีพระภาคชี้ทางไว้ให้ท่านได้เดินแล้ว บอกรายละเอียดไว้ทุกขั้นตอน แล้วแต่ท่านทั้งหลายจะเลือกเดิน

เรื่องความทุกข์ของคนเรานั้น พระผู้มีพระภาคได้ตรัสไว้ในอิณสูตร อังคุตตรนิกาย ฉักกนิบาต มีใจความที่น่าสนใจโดยย่อว่า **“ภิกษุทั้งหลาย ความยากจนเป็นทุกข์ ของกามโภคีบุคคลในโลก** (บุคคลผู้บริโภคกาม)”

“คนจนเข็ญใจยากไร้ ย่อมกู้หนี้ แม้การกู้หนี้ก็เป็นทุกข์”

“คนจนเข็ญใจยากไร้ ครั้นกู้หนี้แล้ว ย่อมใช้ดอกเบี้ย แม้การใช้ดอกเบี้ยก็เป็นทุกข์”

“คนจนเข็ญใจยากไร้ ครั้นใช้ดอกเบี้ยแล้ว ไม่ให้ดอกเบี้ยตามกำหนดเวลา พวกเจ้าหนี้ย่อมตามทวงเขา แม้การถูกตามทวงก็เป็นทุกข์”

“คนจนเข็ญใจยากไร้ เมื่อถูกเจ้าหนี้ทวง ยังไม่ให้ พวกเจ้าหนี้ย่อมติดตาม แม้การถูกติดตามก็เป็นทุกข์”

“คนจนเข็ญใจยากไร้ ถูกเจ้าหนี้ติดตามทัน ยังไม่ทันให้ พวกเจ้าหนี้ย่อมจองจำเขา แม้การถูกจองจำก็เป็นทุกข์”

ภิกษุทั้งหลาย บุคคลบางคนก็ฉะนั้นเหมือนกันแล ไม่มีศรัทธาในกุศลธรรม ไม่มีหิริในอกุศลธรรม ไม่มีโอตตัปปะในอกุศลธรรม ไม่มี

วิริยะในกุศลธรรม ไม่มีปัญญาในกุศลธรรม บุคคลนี้เราก็เรียกว่าเป็นคนจนเข็ญใจ **ยากไร้ในอริยวินัย** บุคคลนั้นนั่นแล ผู้เป็นคนจนเข็ญใจยากไร้ เมื่อไม่มีศรัทธาในกุศลธรรม ไม่มีหิริในอกุศลธรรม ไม่มีโอตตัปปะในอกุศลธรรม ไม่มีวิริยะในกุศลธรรม ไม่มีปัญญาในกุศลธรรม ย่อมประพฤติกายทุจริต ประพฤติวจีทุจริต ประพฤติมโนทุจริต เรากล่าวว่า **การประพฤติทุจริตเช่นนี้ของเขา เป็นการกู้หนี้** เพราะการปกปิดทุจริตเป็นเหตุ เขาจึงตั้งความปรารถนาอันชั่วว่า ขอชนเหล่าอื่นอย่ารู้เราเลย เรากล่าวว่า **การปกปิดทุจริตเป็นเหตุนั้น เป็นการใช้ดอกเบี้ย**

เพื่อนพรหมจารีผู้มีศีลเป็นที่รักได้กล่าวกับบุคคลนั้นอย่างนี้ว่า 'ผู้มีอายุเป็นผู้ทำอย่างนี้ เป็นผู้ประพฤติอย่างนี้' **เรากล่าวว่า การถูกว่ากล่าวเช่นนี้ของเขา เป็นการทวงหนี้**

บาปอกุศลวิตก ที่ประกอบด้วย วิปฏิสาร (ความร้อนใจ) ครอบงำบุคคลนั้นผู้ไปสู่ป่า ไปสู่โคนไม้ หรือไปสู่เรือนว่าง **เรากล่าวว่า การถูกบาปอกุศลวิตกครอบงำเช่นนี้ของเขา เป็นการถูกติดตาม**

ภิกษุทั้งหลาย บุคคลนั้นนั่นแล เป็นคนจนเข็ญใจ ยากไร้ ครั้นประพฤติกายทุจริต ประพฤติวจีทุจริตและประพฤติมโนทุจริต หลังจากตายแล้วย่อมถูกจองจำในเรือนจำคือนรก หรือในเรือนจำคือกำเนิดสัตว์ดิรัจฉาน ภิกษุทั้งหลาย เราไม่เห็นเรือนจำอื่น แม้อย่างหนึ่งที่ร้ายกาจอย่างนี้ เป็นทุกข์อย่างนี้ และทำอันตรายแก่การบรรลุนิพพานซึ่งเป็นแดนเกษมจากโยคะอันยอดเยี่ยมอย่างนี้ เหมือนเรือนจำคือนรกหรือเรือนจำคือกำเนิดสัตว์ดิรัจฉานนี้เลย ส่วนนักปราชญ์ผู้ทำจิตให้เลื่อมใส ให้ทานด้วยโภคทรัพย์ทั้งหลาย ที่ได้มาโดยชอบธรรม ย่อมพ้นจากการจองจำที่เป็นทุกข์นั้น เขาเป็นผู้ถือชัยชนะในประโยชน์ทั้ง

สองของผู้มีศรัทธาอยู่ครองเรือน คือ ประโยชน์เกื้อกูลในภพนี้ และสุขในภพหน้า บุญคือการบริจาคของคฤหัสถ์นั้นย่อมเพิ่มพูน

เมื่อท่านอยากมากท่านก็ต้องทุกข์มาก เมื่อท่านอยากน้อยท่านก็ทุกข์น้อย ถ้าท่านไม่มีความอยากอยู่เลย ท่านก็ไม่ต้องทุกข์ จะเป็นคนจนหรือคนรวยต่างก็พากันบริโภคกาม จึงต่างมีทุกข์ในรูปแบบของตัวเองแล้วแต่กิเลสจะพาไป คนรวยกับคนจนเมื่อไม่รู้จักพอใจในสิ่งที่ตัวเองมี ต่างก็พากันสร้างหนี้ได้เหมือนๆ กัน คนจนก็อยากรวย คนรวยก็อยากรวยมากขึ้นไปอีก ดิ้นรนกันไปเรื่อยๆ เพื่อสะสมกอบโกย จึงต่างพากันจมอยู่ในกองทุกข์

ธรรมบทเตือนใจ

พระผู้มีพระภาค (๒๕/๑๑๓)
ตรัสพระคาถานี้แก่พระอานนท์ ดังนี้

เราจักอดกลั้นถ้อยคำล่วงเกิน
เหมือนพญาช้างในสงคราม
อดทนลูกศรที่ตกจากแล่ง
เพราะคนจำนวนมากเป็นผู้ทุศีล
คนทั้งหลายนำสัตว์พาหนะที่ฝึกแล้วไปสู่ที่ประชุม
พระราชาย่อมทรงราชพาหนะที่ฝึกแล้ว

ในหมู่มนุษย์ คนที่อดกลั้นถ้อยคำล่วงเกินได้
ชื่อว่าเป็นผู้ฝึกตนได้แล้ว เป็นผู้ประเสริฐที่สุด
ม้าอัสดร ม้าอาชาไนย ม้าสินธพ ช้างใหญ่
ที่ได้รับการฝึกหัดแล้ว เป็นสัตว์ประเสริฐ
แต่คนที่ฝึกตนได้แล้วประเสริฐกว่าสัตว์พาหนะเหล่านั้น

เปลี่ยนทุกข์ให้เป็นพลัง

เกิดเป็นคน	ต้องทน	ผจญทุกข์
ต้องกล้ามุก	ฝ่าฟัน	อย่าหวั่นไหว
หยดน้ำตา	ที่เอ่อล้น	อยู่ภายใน
สู้ต่อไป	อย่าท้อแท้	พ่ายแพ้มัน

เราท่านทั้งหลาย ต่างก็เกลียดกลัวความทุกข์มาก ไม่อยากให้มันเข้ามาใกล้เลย แต่มันก็เดินตามเราแทบทุกฝีก้าว เหมือนเงาติดตามตัว ไม่ว่าท่านจะรู้ตัวหรือไม่ก็ตาม ตั้งแต่ท่านเกิดมาก็เริ่มทุกข์แล้ว พอ

คลอดออกมาท่านทั้งหลายถึงต้องร้องไห้ทันที เป็นการดิ้นรนเพื่อเอาตัวรอดตามธรรมชาติ แม้กระทั่งตอนเป็นเด็กทารก สื่อสารอะไรได้ไม่มาก ไม่ว่าจะปวดหัว ปวดท้อง เป็นไข้ตัวร้อน หิวนม หรือไม่พอใจอะไรก็ต้องร้องไห้ไว้ก่อน

พอท่านโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ สื่อสารอะไรได้มากขึ้น มีความสามารถแก้ไขความคับข้องใจของตัวเองได้พอสมควร ถึงแม้บางวันท่านจะหัวเราะ แต่บางครั้งตัวท่านเองก็ยังคงร้องไห้ ทำไมคนเราถึงต้องร้องไห้ตั้งแต่เกิดจนตาย ถ้าการร้องไห้เป็นเครื่องแสดงอารมณ์ของความทุกข์ ท่านทั้งหลายก็คงจะต้องมีความทุกข์กันตั้งแต่เกิดจนตาย พระผู้มีพระภาคกล่าวไว้ว่า น้ำตาของสัตว์โลกแต่ละคน ที่เวียนว่ายตายเกิดตลอดกัลป์นั้น มีมากกว่าน้ำในมหาสมุทรซะอีก ทำไมน้ำตาของแต่ละคนถึงได้มากมายขนาดนี้ แล้วความทุกข์ที่เป็นเหตุแห่งน้ำตานั้น จะมากมายขนาดไหน

การเกิดนั้นเหมือนมีชีวิตอยู่ในกองทุกข์ ความทุกข์จึงเป็นแก่นแท้ของชีวิต ในชีวิตนี้แทบไม่มีอะไร นอกจากกลเกมแห่งความทุกข์ ทุกข์เท่านั้นที่เกิดขึ้น ทุกข์เท่านั้นที่ตั้งอยู่ ทุกข์เท่านั้นที่ดับไป สิ่งที่ท่านเข้าใจว่าเป็นความสุข ก็เป็นเพียงความคลายทุกข์ ความเพลิดเพลิน ความหลงลืมทุกข์ไปชั่วขณะเวลาหนึ่งเท่านั้น ไหนๆ เกิดมาคราวนี้ก็มีทุกข์มากแล้ว ท่านทั้งหลายลองมามองหาข้อดีของความทุกข์กันบ้างดีกว่า จะได้เปลี่ยนวิกฤติให้เป็นโอกาส เปลี่ยนทุกข์ให้เป็นแรงผลักดันสู่พระนิพพาน

ข้อดีข้อแรกของทุกข์คือ ท่านได้ชดใช้กรรมเก่า เมื่อท่าน

ชดใช้กรรมเก่าไปแล้ว กรรมใหม่ท่านไม่ได้สร้าง ท่านสร้างสมแต่บุญกุศล ดังนั้นกรรมเก่าก็ค่อยๆ หมดไป สิ่งไม่ดีต่างๆ ที่เกี่ยวพันกับดวงจิตของท่าน ก็ค่อยๆ ลดน้อยถอยลง จืดจางลงไปเรื่อยๆ ดวงจิตของท่านก็จะค่อยๆ ผ่องใสมากขึ้น หวังได้ว่าจะมีความสุขสบายรออยู่เบื้องหน้า

ข้อดีข้อที่สองของทุกข์คือ ทำให้ท่านได้บารมีเพิ่มขึ้นเมื่อชีวิตของท่านต้องเจอปัญหา เจออุปสรรคต่างๆ มากมาย ท่านก็ต้องอดทนแก้ปัญหาด้วยปัญญาเท่าที่มี บางครั้งต้องใช้ขันติ บางครั้งต้องใช้ความเพียรอย่างมาก เมื่อท่านทั้งหลายผ่านมันมาได้ ก็ถือว่าเป็นการเพิ่มบารมีให้กับตัวเอง ปัญหาอุปสรรคต่างๆ ในแต่ละช่วงชีวิต แต่ละภพชาติก็แตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับชนิดของบารมีที่ท่านกำลังจะสร้าง เพราะบารมีเป็นพลังที่มีความสำคัญมาก ในการที่จะเดินทางให้ถึงนิพพาน

ข้อดีข้อที่สามของทุกข์คือ ทำให้ท่านเกิดปัญญา เมื่อเกิดความทุกข์ต่างๆ ท่านก็เกิดกระบวนการคิด เพื่อหาหนทางให้พ้นจากทุกข์ เกิดกระบวนการแก้ปัญหา คิดหาวิธีการที่เป็นทางเอาตัวรอด เมื่อเกิดขบวนการคิดก็ทำให้คนฉลาดขึ้น ดังคำกล่าวที่ว่า น้ำร้อนปลาเป็น น้ำเย็นปลาตาย แต่การหาทางให้พ้นจากทุกข์นั้นๆ ของปุถุชนผู้ไม่ได้ศึกษาธรรม ส่วนใหญ่จะเป็นการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ตามภูมิความรู้ที่ตนเองสะสมมาของแต่ละคน จึงมีผิดบ้างถูกบ้างคละเคล้ากันไป

ข้อดีข้อที่สี่ของทุกข์คือ ทำให้ท่านเกิดความเบื่อหน่ายในโลก เบื่อหน่ายในการเกิด ซึ่งก็ถือเป็นปัญญาอีกอย่างหนึ่ง ซึ่งมีความสำคัญมากที่จะช่วยกระตุ้นให้ท่านมีดวงตาเห็นธรรม แต่บางคนเมื่อ

เจอทุกข์ ที่ตัวเองคิดว่าหนัก ก็ถึงกับเบื่อหน่ายการมีชีวิตอยู่ ไม่อยากจะอยู่เป็นคนบนโลกอีกแล้ว อยากตายให้รู้แล้วรู้รอดไปเลยก็มี อยากจะพ้นออกจากโลกที่ตัวเขาเองมองว่าไม่ยุติธรรมใบนี้ ปัญหาต่างๆ จะได้จบลงสักที จึงตัดสินใจฆ่าตัวตาย ซึ่งเป็นการแก้ปัญหาที่ไม่ถูกต้อง ถือเป็นการทำผิดคิดผิดเป็นอย่างยิ่ง การฆ่าตัวตายไม่ทำให้ใครพ้นจากโลกได้ ในทางตรงข้ามการกระทำแบบนั้นกับเป็นการหลงในโลกโดยแท้จริง เพราะเขาหลงเข้าไปยึดมั่นในมารยาของโลกอย่างเต็มที่ การฆ่าตัวตายแทนที่จะเป็นการยุติปัญหา กลับมีแต่ไปเพิ่มเติมทับถมปัญหาทับถมความทุกข์เข้าไปอีก

ข้อดีข้อที่ห้าของทุกข์คือ ทำให้ท่านทั้งหลายได้รู้ตัวว่า ท่านยังไม่ผ่านด่านการทดสอบจากโลก เมื่อท่านมาเกิดบนโลก ตามวิถีของกรรม โลกก็ต้องทดสอบพวกท่านแต่ละคนตามกรรมและบุญบารมีที่ต้องการจะสร้าง ความสุขจากกามในโลก อันเป็นโลกีย์สุข ก็อาจทำให้คนที่ได้รับ หลงเพลิดเพลินไปกับโลกได้ กลายเป็นผู้ประมาท เพราะมองไม่เห็นความทุกข์ของการเกิด ขาดโอกาสที่จะได้บำเพ็ญเพียรยกระดับจิตของตน แต่เมื่อใดชีวิตคนๆ หนึ่งเกิดความทุกข์ขึ้น ก็อาจกลายเป็นสัญญาณเตือนภัยของโลก ให้แก่ผู้ที่มีปัญญาทราบได้ว่า ตราบใดที่ตนยังมีทุกข์เพราะโลกอยู่ ก็แสดงว่าเขายังไม่พ้นจากโลก เขายังติดอยู่ในตาข่ายแห่งกามอันเหนียวแน่นของโลก ยิ่งทุกข์มากก็แสดงว่าท่านยึดติดแน่นมาก ตายไปแล้วจึงต้องเวียนว่ายตายเกิดอีกรอบแล้วรอบเล่า ไม่มีที่สิ้นสุด จนกว่าจะทำที่สุดสิ้นไปแห่งทุกข์ให้เกิด

ถ้าท่านเป็นทุกข์เพราะโลกก็แสดงว่า จิตของท่านยังไม่หลุดพ้น ถ้าจิตของท่านพ้นแล้วจากโลก ตัวของท่านก็ต้องไม่มีความทุกข์ เพราะ

ผู้ที่อบรมจิตดีแล้ว เมื่อสุขเวทนาถูกต้อง ก็จะไม่กำหนัดสุข เมื่อทุกขเวทนาเกิดขึ้นก็จะไม่เศร้าโศกคร่ำครวญ ดังที่พระผู้มีพระภาคตรัสพระคาถานี้แก่ภิกษุทั้งหลาย ไว้ในปัญจสตภิกขุวัตถุ ขุททกนิกาย ธรรมบท (๒๕/๕๔) ดังนี้ **สัตบุรุษทั้งหลาย ย่อมเว้นในธรรมทั้งปวง สัตบุรุษทั้งหลายย่อมไม่พร่ำเพ้อเพราะกามคุณเป็นเหตุ บัณฑิตทั้งหลายจะประสบสุขหรือทุกข์ ย่อมไม่แสดงอาการขึ้นลง.**

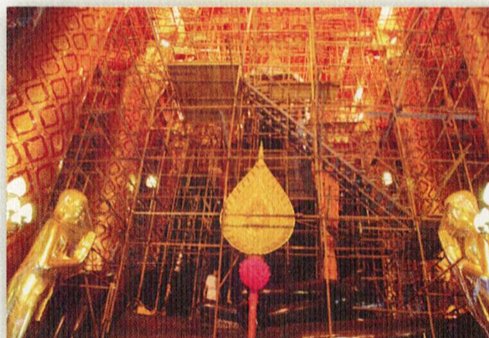
ข้อดีข้อที่หกของทุกข์คือ เมื่อท่านเห็นทุกข์ ก็แสดงว่าท่านเห็นความจริงข้อแรกของ อริยสัจ ๔ อันเป็นจุดเริ่มต้น ของการรู้แจ้งเห็นจริง ถ้าบุญที่สะสมไว้มีมากพอ เป็นผู้มีธุลีในตาน้อย อาจจะทำให้ท่านผู้ประสบกับความทุกข์นั้น สนใจศึกษาในคำสั่งสอนของพระพุทธศาสนาต่อไป จากนั้นท่านก็จะรู้เหตุแห่งทุกข์ ความดับทุกข์ และแนวทางแห่งความดับทุกข์ (อริยมรรคมีองค์ ๘) ดังที่พระผู้มีพระภาค (๒๕/๙๒) ทรงตรัสไว้ว่า **มนุษย์จำนวนมาก ผู้ถูกภัยคุกคาม ต่างถึงภูเขา ป่าไม้ อาราม และรุกขเจดีย์เป็นสรณะ นั่นมิใช่สรณะอันเกษม มิใช่สรณะอันสูงสุด เพราะผู้อาศัยสรณะเช่นนั้น ย่อมไม่พ้นจากทุกข์ทั้งปวง ส่วนผู้ที่ถึงพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เป็นสรณะ ย่อมใช้ปัญญาชอบ พิจารณาเห็นอริยสัจ ๔ ประการ คือ ทุกข์ เหตุเกิดทุกข์ ความดับทุกข์ และอริยมรรคมีองค์ ๘ อันเป็นข้อปฏิบัติ ให้ถึงความสงบระงับทุกข์ นั่นเป็นสรณะอันเกษม นั่นเป็นสรณะ อันสูงสุด เพราะผู้อาศัยสรณะเช่นนั้น ย่อมพ้นจากทุกข์ทั้งปวงได้**

การที่ท่านทั้งหลายใช้ชีวิตคลุกคลีอยู่กับกิเลส ย่อมประสบความยากลำบากต่างๆ นาๆ มีความทุกข์มาก หาความสุขที่แท้จริงไม่ได้ การเป็นทาสของกิเลสเป็นทุกข์แสนสาหัส จึงควรหาทางปลดปล่อย

ดวงจิตของตนออกจากอำนาจของมัน โดยการปฏิบัติตามแนวทางอริยมรรคมีองค์ ๘ เมื่อท่านทุกข์จงถามตัวเองด้วยว่า ท่านเป็นทุกข์เพราะร่างกาย หรือเป็นทุกข์เพราะจิตใจ ถ้าร่างกายท่านเป็นทุกข์ ผู้ที่อบรมตนดีแล้ว จิตก็ควรที่จะไม่ทุกข์ไปด้วย หรือถ้าจิตของท่านเป็นทุกข์ก็ลองสำรวจดูก่อนว่า สิ่งที่ท่านเป็นทุกข์วิตกกังวลนั้น เป็นเรื่องของอดีตเป็นเรื่องในปัจจุบัน หรือเรื่องในอนาคต แล้วลองตัดความคิดในอดีตและอนาคตออก แล้วตัวของท่านเองก็จะเบาสบายขึ้นอีกเยอะ

ถ้าเรื่องในปัจจุบันมันหนักหน่วงมาก ก็ลองใช้ชีวิตให้ผ่านไปในแต่ละวันดูก่อน ดูแลตัวเองทีละชั่วโมง ทีละนาที ทีละขณะ แล้วท่านจะพบว่า นาทีนี้ท่านก็ยังมีลมหายใจอยู่ ตัวท่านเองก็ยังไม่ตายท่านต้องผ่านปัญหาต่างๆ เหล่านี้ไปได้แน่นอน เหมือนกับเรื่องอื่นๆ ที่ท่านเคยผ่านมาแล้วในอดีต สถานการณ์เลวร้ายที่พบนี้ มันคงที่อยู่ได้ไม่นานหรอก อีกไม่นานสถานการณ์ต่างๆ ก็ต้องเปลี่ยนแปลงไป เพราะไม่ว่าจะสุขก็ตาม หรือจะทุกข์ก็ตาม ล้วนเกิดจากสิ่งรบเร้าทางจิต จากเบญจกามคุณ อันไม่มีความเที่ยงแท้แน่นอนอยู่เลย เดี๋ยวทุกอย่างมันก็ต้องผ่านไปแน่นอน

ธรรมบทเตือนใจ

พระผู้มีพระภาค (๒๕/๑๐๓) ตรัสพระคาถานี้
แก่อตุละอุบาสกพร้อมบริวาร ๕๐๐ คน ดังนี้

อตุละเอ๋ย การนินทาและสรรเสริญนี้มีมานานแล้ว มิใช่เพิ่งมีในวันนี้เท่านั้น คนนั่งอยู่เฉยๆ เขาก็นินทา คนพูดมาก เขาก็นินทา แม้คนพูดน้อย เขาก็นินทา ไม่มีใครเลยในโลกนี้ไม่ถูกนินทา ทั้งในอดีต ในอนาคต และในปัจจุบัน ก็ไม่มีใครเลยที่จะถูกนินทาอย่างเดียว หรือได้รับการสรรเสริญอย่างเดียว

แต่วิญญูชนพิจารณาทุกวันๆ ย่อมสรรเสริญบุคคล ผู้ดำเนินชีวิตหาข้อตำหนิมิได้ ผู้เป็นนักปราชญ์ ผู้มีปัญญา และศีลมั่นคง ใครเล่าจะควรตำหนิผู้นั้น ผู้เปรียบเหมือนแท่งทองชมพูนุท ผู้เช่นนั้น แม้เทวดาและมนุษย์ก็ชื่นชม ถึงพรหมก็สรรเสริญ

วงเวียนชีวิต

หวงในทรัพย์ หวงในเมีย หวงในลูก
ด้วยพันผูก ด้วยห่วงรัก ห่วงติดกึง
หวงและห่วง เป็นบ่วงรัด มัดใจตรึง
เช่นนี้จึง ต้องติดบ่วง ห้วงแห่งกรรม

ถ้าหากว่าท่านได้ศึกษาพระพุทธศาสนาจะทราบว่า เราท่านทั้งหลาย ต่างก็เวียนว่ายตายเกิดอยู่ภายใต้กฎแห่งกรรม จนนับครั้งไม่ถ้วน แต่ละคนต่างก็สวยหล่อมาแล้วไม่รู้กี่ครั้ง ขี้เหล่พิการก็มี ดำบ้าง

ขาวบ้าง สลับปรับเปลี่ยนกันไป จะมีสัตว์ชนิดไหนบ้างที่ท่านทั้งหลายไม่เคยเกิดเป็น ร่ำรวยมาแล้วก็หลายที ลำบากยากจนก็มาก มีผัวมีเมียมาแล้วไม่รู้กี่ร้อยกี่พันคน และการที่ท่านทั้งหลายต้องมาเกิดอีกจนหาที่สิ้นสุดมิได้ ก็เพราะจิตวิญญาณอันไม่เคยอิ่มไม่เคยพอของท่านนี่เอง แรงปรารถนาที่ไม่เคยเติมเต็ม จึงต้องดิ้นรนสลับสับเปลี่ยนกันไปเรื่อยๆ ในภพน้อยใหญ่ สุขบ้างทุกข์บ้างตามบุญตามกรรมของตนเอง

เหมือนดังที่พระผู้มีพระภาคได้ทรงตรัสไว้ใน ทุคคตสูตร ว่า "ภิกษุทั้งหลาย สงสารนี้มีเบื้องต้น และเบื้องปลายรู้ไม่ได้ ที่สุดเบื้องต้นที่สุดเบื้องปลาย ไม่ปรากฏแก่เหล่าสัตว์ผู้ถูกอวิชชากีดขวาง ถูกตัณหาผูกไว้ วนเวียนท่องเที่ยวไป เธอทั้งหลายเห็นบุคคลผู้มีความทุกข์ มีมือและเท้าไม่สมประกอบ พึงสันนิษฐานบุคคลนี้ว่า แม้เราทั้งหลายก็เคยเสวยความทุกข์ เช่นนี้มาแล้ว โดยกาลนาน"

พระผู้มีพระภาคตรัสไว้ในสุขิตสูตร ว่า "ภิกษุทั้งหลาย สงสารนี้มีเบื้องต้นและเบื้องปลายรู้ไม่ได้ เธอทั้งหลายเห็นบุคคลผู้เพียบพร้อมด้วยความสุข มีบริวารคอยรับใช้ พึงสันนิษฐานบุคคลนี้ว่า แม้เราทั้งหลายก็เคยเสวยความสุข เช่นนี้มาแล้วโดยกาลนาน"

ท่านทุกคน ก็ต่างปรารถนาความสุขทั้งนั้น ไม่ต้องการ มีความทุกข์เลยแม้แต่น้อย แล้วความทุกข์ในชีวิตท่านมาจากที่ไหนกันในกุมารกสูตร กล่าวไว้ว่า ในเวลาเช้า พระผู้มีพระภาคทรงครองอันตรวาสก ถือบาตรและจีวร เสด็จเข้าไปบิณฑบาตร ยังกรุงสาวัตถีได้ทอดพระเนตรเห็นเด็กจำนวนมากจับปลาอยู่ จึงเสด็จเข้าไปหาเด็กเหล่านั้น แล้วได้ตรัสถามดังนี้ว่า "พ่อหนูทั้งหลาย เธอทั้งหลายกลัว

ความทุกข์ ความทุกข์ไม่เป็นที่รักของเธอทั้งหลายมิใช่หรือ”

เด็กทั้งหลายกราบทูลว่า “อย่างนั้น พระพุทธเจ้าข้า ข้าพระองค์ทั้งหลายกลัวความทุกข์ ความทุกข์ ไม่เป็นที่รักของข้าพระองค์ทั้งหลาย” ลำดับนั้น พระผู้มีพระภาคเจ้า ทรงทราบเนื้อความนั้นแล้ว จึงเปล่งอุทานนี้ ในเวลานั้นว่า

“ถ้าเธอทั้งหลายกลัวความทุกข์ ถ้าความทุกข์ไม่เป็นที่รักของเธอทั้งหลาย ก็อย่าได้ทำบาปกรรมในที่แจ้ง หรือบาปกรรมในที่ลับ เพราะถ้าเธอทั้งหลายจักทำหรือกำลังทำบาปกรรมอยู่ ถึงจะเหาะหนีไป เธอย่อมไม่พ้นจากความทุกข์ไปได้”

หากท่านต้องการความสุขแต่ก็ยังทำความชั่วอยู่ จึงไม่พ้นจากความทุกข์ไปได้ ถ้าท่านอยากมีแต่ความสุข ก็ควรทำแต่เฉพาะความดี ไม่ว่าจะมีใครเห็นหรือไม่ก็ตาม ไม่เบียดเบียนผู้อื่นให้เป็นทุกข์ลำบากเดือดร้อน บางคนชอบพูดว่า **“ทำดีได้ดีมีที่ไหน ทำชั่วได้ดีมีถมไป”** ซึ่งเป็นความเข้าใจผิดอย่างยิ่ง อะไรที่ทำให้คนเห็นว่าทำดีไม่ได้ดี ทำชั่วไม่ได้ชั่ว บางคนถึงขนาดพูดว่า **“ทำชั่วได้ดี ทำดีได้ชั่ว”** มันเป็นความคิดที่ทำให้สังคมของเราวุ่นวาย เพราะไม่เข้าใจในกฎแห่งกรรม จึงเป็นเหตุให้ไม่เชื่อกฎแห่งกรรม ต่างคนจึงต่างถือคติที่ว่า “มือใครยาวสาวได้สาวเอา”

ข้อความในมหากัมมวิภังคสูตร มัชฌิมนิกาย ได้อธิบายถึงเรื่องนี้ให้เข้าใจได้ง่ายๆ มีข้อความโดยย่อว่า คนทำกรรมชั่ว มีผู้เข้าใจว่าได้รับผลชั่วก็มี ได้รับผลดีก็มี และคนทำกรรมดี มีผู้เข้าใจว่า ได้รับผลดีก็มี ได้รับผลชั่วก็มี การที่เข้าใจเช่นนั้น เพราะไม่ได้พิจารณาให้

เห็นผลกรรมตลอดสายนั้นเอง เช่น เห็นคนจำพวกฆ่าสัตว์แล้วไปเกิดในสวรรค์ ก็เข้าใจผิดว่า ไปเกิดในสวรรค์เพราะการฆ่าสัตว์ จึงคิดว่ากรรมชั่วไม่มี ความจริงกรรมชั่วมี แต่ยังไม่ให้ผล แต่กรรมดีที่เคยทำก่อนกรรมชั่วนั้น มาให้ผลก่อน จึงไปเกิดในสวรรค์ คนที่พิจารณากรรมอย่างไม่รอบคอบ จึงเข้าใจผิดได้ง่าย เพราะกรรมที่ไม่ควร ส่องให้เห็นว่าไม่ควรก็มี กรรมที่ไม่ควร ส่องให้เห็นว่าควรก็มีอยู่ กรรมที่ควรส่องให้เห็นว่าควรก็มีอยู่ และกรรมที่ควรส่องให้เห็นว่าไม่ควรก็มีอยู่

ดังนั้นท่านอย่าพึ่งท้อใจ ถ้ากรรมดีของท่านยังไม่ให้ผล บุญหรือความดีที่ได้ทำนั้นไม่ได้สูญหายไปไหน สักวันหนึ่งมันต้องให้ผลแน่นอน จงยึดมั่นในคุณงามความดีเอาไว้ คนเลวที่คดโกงบ้านเมืองรีดไถประชาชนจนร่ำรวย เห็นแล้วอย่าเอาเป็นตัวอย่าง อย่ายึดโลกเป็นที่พึ่งเลย จงยึดเอาธรรมเป็นที่พึ่งเถิด เพราะท่านทั้งหลายอยู่ในโลกนี้เพียงชั่วคราว สักวันหนึ่งกรรมต้องให้ผลแน่นอน จงอดทนในการทำความดี ดังธรรมบทที่ว่า ตลอดเวลาที่บาปยังไม่ให้ผล คนพาลย่อมสำคัญบาปดุจน้ำผึ้ง แต่เมื่อใดบาปให้ผล เมื่อนั้นคนพาลย่อมประสบทุกข์ ขอให้ท่านทั้งหลายจงรู้ว่า ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่วแน่นอน ไม่ต้องสงสัยหรือลังเลใจ ให้รีบสร้างสมบุญกุศลตามกำลัง เวลาเหลือน้อยลงทุกวัน อย่ามัวหลงสนุกสนานเพลิดเพลินกับมารยาของโลกอันได้แก่

มีลาภ	**มีเสื่อมลาภ**
มียศ	**มีเสื่อมยศ**
มีสุข	**มีทุกข์**
มีสรรเสริญ	**มีนินทา**

เมื่อท่านรู้ว่าสิ่งเหล่านี้ไม่แน่นอนแล้ววันนี้ตัวท่านเอง ยอมรับกับทุกสิ่งทุกอย่าง ที่เปลี่ยนแปลงขึ้นลง ไม่หยุดนิ่งได้ดีขึ้นบ้างไหม เพราะไม่ว่า มันจะเป็นด้านบวก หรือว่าด้านลบ สุขหรือทุกข์ ก็เป็นเพียงผลจากกรรมที่ท่านทำมาแล้วทั้งสิ้น ไม่นานท่านก็ต้องทิ้งมันไป ถ้าท่านหลงไปยึดติด จิตของท่านก็จะกวัดแกว่งไปมา หาความสงบไม่ได้ **ลาภ ยศ สุข สรรเสริญ** เป็นเพียงสมบัติของโลก ที่ท่านต่างก็ต้องทิ้งไว้ แต่สมบัติแท้จริงของท่านก็คือ **บุญและบาป** ที่จะติดตามท่านไป แล้วตัวท่านขณะนี้ กำลังทำอะไร มุ่งแต่สะสมสมบัติของโลกอยู่หรือเปล่า

สักวันหนึ่งเราท่านทุกคนต่างต้องตาย หรือท่านคิดว่าตัวเองจะไม่มีวันตาย ความตายไม่เลือกเพศ ไม่เลือกอายุ ไม่เลือกเวลา บางคนคิดว่าตัวเองยังไม่ตายง่ายๆ เพราะอายุยังน้อย ทำงานหาเงินมากๆ ก่อน รอให้แก่หมดเรี่ยวหมดแรงหมดกำลังแล้วค่อยเข้าวัดเข้าวา ทุกวันนี้ชีวิตคนเรามีภัยอยู่รอบด้าน เอาอะไรแน่นอนไม่ได้ ความตายอาจจะมาถึงก่อนเวลาที่ท่านคาดคิดไว้

เราทุกคนก็เหมือนนักโทษประหาร ที่รอวันตาย แต่ไม่ค่อยมีใครรู้กำหนดเวลาประหารที่แน่นอน คนส่วนใหญ่จึงใช้ชีวิตอย่างไม่สะทกสะท้านต่อวันประหารที่ใกล้เข้ามาทุกขณะ เพราะว่าผู้ประหารชีวิตของเรา เขาไม่ได้บอกกำหนดการล่วงหน้าไว้ก่อน เมื่อถึงเวลาที่ต้องตาย เขาก็จัดการทันที แล้วจะมีใครสักกี่คนที่มีสิทธิเรียกร้องขอเลื่อนเวลาแห่งชีวิตออกไปอีก ขอเวลาทำใจก่อน ขอเวลาทำบุญก่อน คงจะโชคดีมาก ถ้าใครบางคนร้องขอชีวิตสำเร็จ เพื่อจะมีเวลาทำบุญทำทานได้มากขึ้น

การมีชีวิตอยู่เป็นโอกาสที่ทรงคุณค่ามาก เป็นโอกาสที่โลกให้เวลาท่านได้ทำความดีสะสมบุญ จึงถือได้ว่าท่านเกิดมาเพื่อสร้างสมคุณงามความดีไว้ในโลกนี้โดยแท้ แล้วมีสักกี่ครั้งในชีวิตที่ท่านได้ใช้โอกาสนี้ให้เป็นประโยชน์ ท่านควรหมั่นถามตัวเองเสมอๆ ว่า ตอนนี้ท่านทำอะไรที่ดี ที่มีประโยชน์ต่อคนอื่นหรือต่อสังคมไว้บ้าง แล้วทุกท่านก็จะมีความสุขทั้งในโลกนี้และโลกหน้า ดังธรรมบทที่ว่า

"คนทำความชั่ว ย่อมเศร้าโศก ในโลกทั้งสอง คือ เศร้าโศกในโลกนี้ ละไปแล้วก็เศร้าโศก เดือดร้อน เพราะเห็นการกระทำอันเศร้าหมองของตน"

"คนทำบุญ ย่อมบันเทิงในโลกทั้งสอง คือบันเทิงในโลกนี้ ละไปแล้วก็บันเทิง เพราะเห็นความบริสุทธิ์แห่งการกระทำของตน"

ธรรมบทเตือนใจ

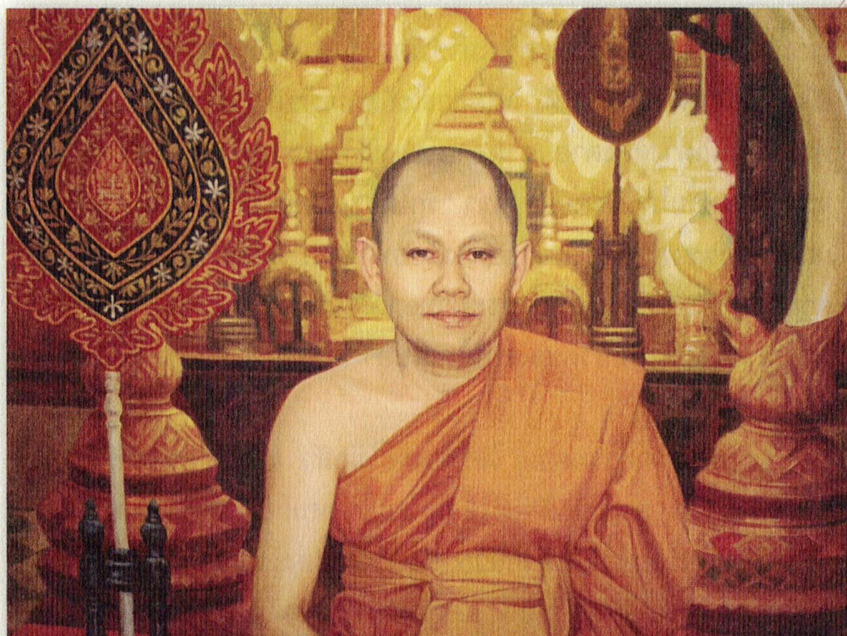
พระผู้มีพระภาคตรัสพระคาถานี้ (๒๕/๑๐๕)
แก่บุตรของคนฆ่าโคผู้แก่เฒ่า ดังนี้

บัดนี้ ท่านเปรียบเหมือนใบไม้เหลือง
ทั้งยมทูต มาปรากฏแก่ท่านแล้ว
ท่านอยู่ใกล้ปากแห่งความเสื่อม
และแม้แต่เสบียงเดินทางของท่านก็ยังไม่มีเลย
ท่านนั้นจงทำที่พึ่งแก่ตนเอง จงรีบพยายาม
จงเป็นบัณฑิต ท่านขจัดมลทินได้แล้ว ไม่มีกิเลส
เพียงดังเนิน จะเข้าถึงอริยภูมิอันเป็นทิพย์

บัดนี้ ท่านเป็นผู้มีวัยถูกนำเข้าไปแล้ว
เตรียมจะไปสำนักพระยายม ที่พักระหว่างทางของท่าน
ยังไม่มี และแม้แต่เสบียงเดินทางของท่านก็ยังไม่มีเลย
ท่านนั้นจงทำที่พึ่งแก่ตนเอง จงรีบพยายาม
จงเป็นบัณฑิต ท่านขจัดมลทินได้แล้ว ไม่มีกิเลส
เพียงดังเนิน ก็จะไม่ต้องเข้าถึงชาติ และชราอีกต่อไป

พิธีทำบุญอายุวัฒนะมงคล ครบ ๖๔ ปี
พระราชรัตนวราภรณ์ (แวว กตสาโร)
พิธีบำเพ็ญกุศลอุทิศ คุณพ่อหวาน ทรัพย์บุญ
และทำบุญอายุวัฒนะมงคล
คุณแม่หนู ทรัพย์บุญ
วันพฤหัสบดีที่ ๒๒

ผู้ไม่ประมาท

วิถีกรรม	วิถีโลก	มีโศกซ่าน
จงรีบอ่าน	จะห่างทุกข์	เป็นสุกใส
ไม่มีทุกข์	ไม่มีโศก	ห่างโรคภัย
เจริญไชย	สุขโข	ภิญโญเทอญ

เมื่อเราท่านทั้งหลาย ได้มาเกิดเป็นมนุษย์ตามอำนาจของกรรมอีกรอบหนึ่ง ก็ถือว่าเป็นโอกาสที่ดีมากๆ ท่านควรใช้ชีวิตอย่างระมัดระวังอย่าประมาท เพราะกรรมเก่าตามติดท่านตลอดเวลา คน

เรานั้นกว่าจะมาเกิดแต่ละครั้งไม่ใช่เรื่องง่ายๆ ถ้าประมาทพลาดพลั้งเมื่อไหร่ก็อาจตายได้ทันที แต่อย่างไรก็ตามเมื่อถึงเวลาอันควร เราท่านทุกคนก็ต่างต้องตาย ตามอำนาจแห่งกรรมของตัวเอง ไม่มีอะไรจะมาต้านทานได้ ดังคำกล่าวที่ว่า **"รักใดจะเสมอด้วยรักตน แรงใดจะเสมอด้วยแรงกรรม"** แต่ถ้าอย่างน้อยท่านไม่ประมาท ก็อาจได้ตายตามอายุไขของท่าน แต่ถ้าประมาทขาดสติเมื่อไหร่ กรรมเก่าก็อาจแทรกเข้ามาตัดรอนชีวิตของท่านได้เสมอ

ขึ้นชื่อว่าความตาย ใครบ้างจะไม่กลัว แม้บางคนจะเชื่อว่าโลกหน้ามีจริง ตายไปแล้วไม่ได้สูญหายไปไหนก็ยังกลัว เพราะโดยปกติแล้ว คนโดยทั่วไปแล้วกลัวการเปลี่ยนแปลง แม้แต่การย้ายบ้านหรือย้ายที่ทำงานก็ยังกลัวเลย แค่เป็นการเปลี่ยนแปลงเพียงเล็กน้อยเมื่อเทียบกับความตายที่จะเปลี่ยนแปลงชีวิตท่านไปทั้งชีวิต ซึ่งบางคนอาจจะต้องลงไปเกิดเป็นสัตว์นรกก็ได้ใครจะไปรู้ ดังนั้นคนส่วนใหญ่จึงกลัวตาย ถ้าสามารถซื้อชีวิตได้ หลายคนคงจะยอมแลกทรัพย์สินทุกอย่างเท่าที่มีเพื่อขอยืดเวลาแห่งชีวิตออกไป แต่จะสักกี่คนที่ทำได้

ความตายเกิดขึ้นได้ง่ายมาก เกิดขึ้นได้ทุกสถานที่ ไม่เลือกเวลาไม่เลือกโอกาส กินข้าวอยู่ก็ตายได้ เดินอยู่ก็ตายได้ นอนหลับอยู่ก็ตายได้ท่านอาจจะตายได้ทุกลมหายใจเข้าออก ความตายนั้นเกิดขึ้นได้กับทุกคน ไม่มีใครที่ไม่ตาย สัตว์ที่เกิดแล้วต้องตายทุกตัว บนพื้นแผ่นดินนี้ไม่มีที่ว่างแม้แต่นิดเดียวที่สัตว์ไม่เคยตาย เมื่อท่านทั้งหลายรู้ตัวอย่างนี้แล้วว่าต้องตายแน่ๆ จึงควรรีบทำความดีเอาไว้ เพราะบุญทั้งหลายนั้นเป็นที่พึ่งของท่านได้แน่นอน

ดังตัวอย่างในอัยยิกาสูตร ที่พระผู้มีพระภาคทรงตรัสไว้ว่า**"สัตว์ทั้งปวงมีความตายเป็นธรรมดา มีความตายเป็นที่สุด ไม่ล่วงพ้นความตายไปได้ ภาชนะดินชนิดใดชนิดหนึ่ง ทั้งดิบและสุก ภาชนะดินเหล่านั้นทั้งหมด มีความแตกเป็นธรรมดา มีความแตกเป็นที่สุด ไม่พ้นความแตกไปได้ แม้ฉันใด มหาบพิตร สัตว์ทั้งปวงก็มีความตายเป็นธรรมดา มีความตายเป็นที่สุด ไม่ล่วงพ้นความตายไปได้ ฉันนั้นเหมือนกัน"**

ชีวิตคนเรานั้น แม้จะเกิดมายากดีมีจนอย่างไร ก็ไม่พ้นความตายไปได้ แต่จะตายอย่างไรให้มีคุณค่าของการได้เกิดมาแต่ละครั้ง ที่ยากแสนยาก จึงอยากให้ทุกท่านได้อ่าน ข้อความใน ปฐมอัปปมาทสูตร สังยุตตนิกาย สคาถวรรค ที่พระผู้มีพระภาคทรงตรัสไว้ว่า "ธรรมอย่างหนึ่งที่ยึดประโยชน์ในปัจจุบันและประโยชน์ในภายหน้าไว้ได้**คือความไม่ประมาท** รอยเท้าของสัตว์ทั้งหลาย ที่สัญจรไปบนแผ่นดินชนิดใดชนิดหนึ่ง รอยเท้าเหล่านั้นทั้งหมดย่อมรวมลงในรอยเท้าช้าง บัณฑิตกล่าวว่า รอยเท้าช้างเป็นเลิศกว่ารอยเท้าเหล่านั้น เพราะเป็นรอยใหญ่ฉันใด ธรรมอย่างหนึ่ง ที่ยึดประโยชน์ทั้งสองไว้ได้ คือ ประโยชน์ในปัจจุบันและประโยชน์ในภายหน้าคือ ความไม่ประมาท ก็ฉันนั้น"

พระผู้มีพระภาค จึงได้ตรัสคาถาประพันธ์ต่อไปอีกว่า **บุคคลเมื่อปรารถนาอายุ ความไม่มีโรค วรรณะ สวรรค์ ความเกิดในตระกูลสูง และความยินดีอย่างโอฬารต่อๆ ไป พึงทำความไม่ประมาท บัณฑิตทั้งหลายย่อมสรรเสริญ ความไม่ประมาทในการทำบุญ บัณฑิตผู้ไม่ประมาท ย่อมบรรลุประโยชน์ทั้งสอง**

ธีรชนท่านเรียกว่าบัณฑิต เพราะยึดประโยชน์ทั้งสองไว้ได้ คือ ประโยชน์ในปัจจุบัน และประโยชน์ในภายหน้า

ความตายนั้นก็เป็นเรื่องปกติ ที่ต้องมาถึงตัวท่านทุกคนในวันหนึ่งข้างหน้า ไม่ว่าวิทยาศาสตร์จะเจริญก้าวหน้าไปยิ่งกว่านี้ก็ตาม ดังธรรมบทที่ว่า บุคคลถึงจะเหาะขึ้นไปในอากาศ ก็ไม่พ้นจากความตาย ถึงจะดำลงไปในกลางทะเล ก็ไม่พ้นจากความตาย ถึงจะหลบตัวในซอกเขา ก็ไม่พ้นจากความตาย เพราะไม่มีแผ่นดินสักหนึ่งที่ ที่บุคคลยืนอยู่แล้วจะไม่ถูกความตายครอบงำได้ ถ้าท่านทั้งหลายกลัวความตายก็ควรที่จะกลัวการเกิดด้วย เพราะทุกชีวิตเกิดแล้วต้องตายแน่นอน ถ้าท่านไม่เกิด ก็ไม่ต้องมาตายให้วุ่นวายใจ แต่ถ้าท่านกลัวการเกิดจริง ๆ ก็ควรต้องรีบกำจัดเหตุแห่งการเกิด ซึ่งพระผู้มีพระภาคท่านก็ได้ตรัสสอนไว้แล้วทุกขั้นตอน แล้วแต่ใครจะทำได้หรือเปล่า ก็ขึ้นอยู่กับบุญบารมีที่สั่งสมมาในอดีตจนถึงปัจจุบัน ชาตินี้ถ้ายังไปไม่ถึงนิพพาน ชาติหน้าท่านก็ต้องไปต่อ ต้องพยายามมากขึ้นอีก ขอให้แต่ละชาติ เดินใกล้เข้าไปเรื่อยๆ ทีละนิด ทีละหน่อยก็ยังดี ขอให้ถูกทิศถูกทางก็แล้วกัน พึงระวังให้มาก อย่าหลงเดินไปในทิศทางตรงกันข้ามก็แล้วกัน เพราะทางเหล่านั้นเป็นทางแห่งความทุกข์อันหาที่สิ้นสุดมิได้

ถึงแม้เราท่านทั้งหลายจะกลัวความตายมากมายขนาดไหนก็ต่างต้องตายอยู่ดี ท่านจึงควรพิจารณาดูว่า เมื่อวันแห่งความตายก้าวเข้ามาถึง ทำอย่างไรเราท่านทั้งหลายถึงจะไม่หวาดกลัว ไม่สะดุ้งกลัวต่อความตายจนเกินไป บุญทั้งหลายที่คุณครูบาอาจารย์สอนสั่งไว้ท่านทั้งหลายทำบ้างหรือยัง กรรมอันน่าติเตียนต่างๆ ท่านละได้บ้างไหม การจะทำอะไรก็แล้วแต่ ท่านก็ควรรู้จักเตรียมตัว เพื่อให้เกิดความ

พร้อมมากที่สุด และการเตรียมตัวเตรียมใจก่อนที่จะตายก็เป็นเรื่องที่สำคัญมากที่สุดของชีวิต มีคนมากมายที่ตายโดยไม่ได้เตรียมตัวอะไรไว้เลย จิตก่อนตายจึงเต็มไปด้วยความวิตกกังวลยากที่จะหาความสงบ

บางคนที่ไม่ได้ศึกษาธรรม พอรู้ตัวว่าใกล้จะตายแล้ว ใกล้จะหมดเวลาแล้ว เช่นป่วยเป็นมะเร็งระยะสุดท้าย เขากลับยิ่งเดินหลงทิศหลงทางเข้าไปใหญ่ แทนที่จะรีบเร่งสะสมบุญ หมั่นฝึกฝนอบรมจิตให้เกิดความสงบ แต่เขากลับใช้ชีวิตโดยประมาท รีบเร่งเสพกามที่คิดว่าเป็นทางแห่งความสุขอย่างเต็มที่ เนื่องด้วยกลัวว่าจะต้องสูญเสียมันไป เพราะความที่ไม่ได้ศึกษาธรรม จึงไม่รู้จักโทษของกามนาทีสุดท้ายของชีวิตจึงจมอยู่ในกองทุกข์ นำจิตของเขาเข้าสู่ทุคติวินิบาต นรกในที่สุด

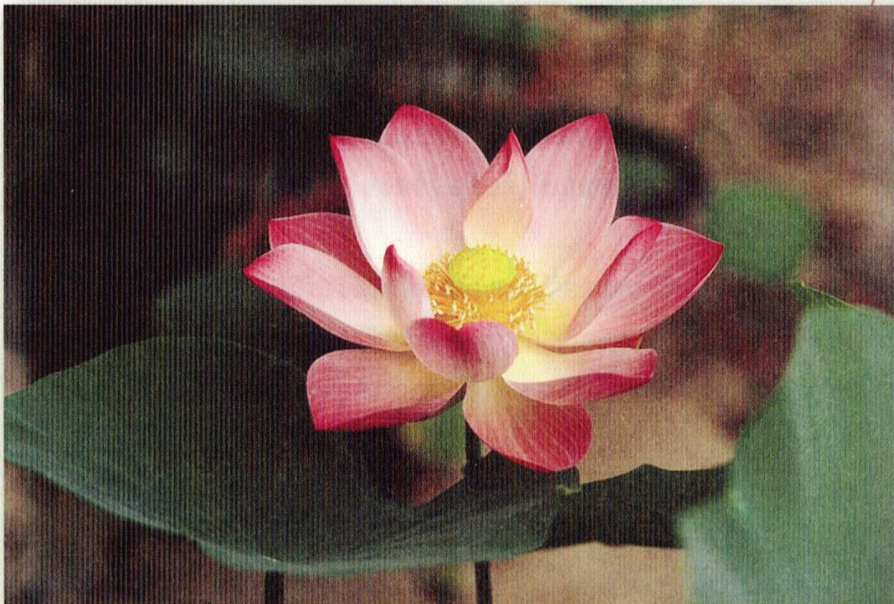

ธรรมบทเตือนใจ

พระผู้มีพระภาคตรัสพระคาถานี้ (๒๕/๙๐)
แก่พระอานนทเถระ ดังนี้

การไม่ทำบาปทั้งปวง การทำกุศลให้ถึงพร้อม การทำจิตของตนให้ผ่องแผ้ว นี้คือ คำสอนของพระพุทธเจ้าทั้งหลาย ความอดทนคือความอดกลั้นเป็นตบะอย่างยิ่ง พระพุทธเจ้าทั้งหลายตรัสว่านิพพานเป็นบรมธรรม ผู้ทำร้ายผู้อื่นไม่ชื่อว่าเป็นบรรพชิต ผู้เบียดเบียนผู้อื่นไม่ชื่อว่าเป็นสมณะ การไม่กล่าวร้ายผู้อื่น การไม่เบียดเบียนผู้อื่น ความสำรวมในปาติโมกข์ ความเป็นผู้รู้จักประมาณในอาหาร การอยู่ในเสนาสนะที่สงัด การประกอบความเพียรในอธิจิต นี้คือ คำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าทั้งหลาย

คุณของอภัยทาน

มีเจริญ มีเมตตา มีปราณี
มีไมตรี มีจิต มิตรสมาน
เกิดสิ่งดี ในมนุษย์ ตลอดกาล
ไม่คิดดาล พยาบาท อาฆาตกัน

ในโลกปัจจุบัน ทุกชีวิตต่างดิ้นรนต่อสู้เพื่อเอาชีวิตรอด ต่างต้องแก่งแย่งแข่งขันกัน หากินหาอยู่ ต้องแข่งขันกันเรียน แข่งกันสอบ แข่งกันหางานทำ แข่งกันสะสมกอบโกยทรัพย์ แข่งกันสร้างอำนาจบารมี เมื่อมีการแข่งขัน ก็ต้องมีการกระทบกระทั่งกันเกิดขึ้นเป็นธรรมดา มีผู้แพ้

มีผู้ชนะ มีการดูถูกเหยียดหยามกัน แบ่งฝักแบ่งฝ่าย คิดประทุษร้ายสร้างเวรสร้างกรรมต่อกัน จนหาความสงบสุขไม่ได้ ในปฐมสังคามสูตรกล่าวไว้ว่า **“ผู้ชนะย่อมก่อเวร ผู้พ่ายแพ้ย่อมนอนเป็นทุกข์ ผู้ละทั้งความชนะและความพ่ายแพ้ได้แล้ว ใจสงบ ย่อมนอนเป็นสุข”**

การอโหสิกรรมต่อกันและกันนั้นถือได้ว่าเป็นผลดีกับทั้งสองฝ่าย ไม่ว่าตัวของท่านเองหรือเจ้ากรรมนายเวร ดั่งธรรมบทที่ว่า ชนเหล่าใดเข้าไปผูกเวรว่า “คนนี้ได้ด่าเรา ได้ฆ่าเรา ได้ชนะเราและได้ลักสิ่งของของเราไป” เวรของชนเหล่านั้น ย่อมไม่สงบระงับ ส่วนชนเหล่าใด ไม่เข้าไปผูกเวรว่า “คนนี้ได้ด่าเรา ได้ฆ่าเรา ได้ชนะเรา และได้ลักสิ่งของของเราไป” เวรของชนเหล่านั้นย่อมสงบระงับ ฝ่ายผู้อโหสิกรรมก็จะได้บุญอย่างมาก ฝ่ายผู้กระทำกรรมก็ไม่ถูกจองเวร กรรมที่พัวพันกันมา จึงจะสิ้นสุดลง

พระผู้มีพระภาคได้ทรงตรัสเอาไว้ว่า “คนจะแย่งชิงได้ เท่าที่การแย่งชิงนั้นจะเป็นไปได้ แต่เมื่อใดคนเหล่าอื่นมาแย่งชิงบ้าง เมื่อนั้นผู้แย่งชิงก็กลับถูกเขาแย่งชิงไป เพราะว่าบาปยังไม่ให้ผลเพียงใด คนพาลย่อมสำคัญบาปว่าเป็นของดีเพียงนั้น แต่เมื่อใดบาปให้ผล เมื่อนั้นคนพาลย่อมประสบทุกข์ ผู้ฆ่าย่อมได้รับการฆ่าตอบ ผู้ชนะย่อมได้รับการชนะตอบ ผู้ด่าย่อมได้รับการด่าตอบ และผู้โกรธย่อมได้รับการโกรธตอบ เพราะเมื่อกรรมให้ผล ผู้แย่งชิงนั้นย่อมถูกเขาแย่งชิงไป”

การให้อภัยกัน การยกโทษให้กับคนอื่น เป็นเรื่องที่สำคัญมากของทุกชีวิต ไม่เช่นนั้นกรรมก็จะพัวพันกันมาจากอดีต จะไม่มีการสิ้นสุดต้องมาเบียดเบียนกันรอบแล้วรอบเล่า ข้ามภพข้ามชาติ จิตวิญญาณ

ของแต่ละฝ่าย ก็จะตกอยู่ในวังวนแห่งความเศร้าหมอง หาความสุขไม่ได้ ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ของแต่ละคนขณะที่ยังมีชีวิตอยู่ ควรจะรีบให้อภัยคนอื่น เพราะเราไม่รู้ว่าจะตายเมื่อไหร่ แต่ก็รู้ว่าตัวเองต้องตายแน่นอน การมีชีวิตอยู่ถือเป็นโอกาสที่ดี ที่จะให้แต่ละคนนั้น ได้ขับเคลื่อนเส้นทางของตนเอง สู่จุดมุ่งหมายสุดท้ายคือพระนิพพาน แล้ววันเวลาที่ผ่านมานั้น ท่านทั้งหลายได้ทำอะไรไปแล้วบ้าง ท่านเดินถูกทิศถูกทางบ้างหรือเปล่า ใกล้พระนิพพานเข้าไปบ้างหรือยัง ยังหลงโลกหรือละโลกได้บ้างไหม

สัตว์โลกทั้งหลายต่างเวียนว่ายตายเกิดจนนับครั้งไม่ถ้วน น้อยคนนักที่ไม่เคยเป็นญาติกัน น้อยคนนักที่ไม่เคยเกี่ยวข้องกัน น้อยคนนักที่ไม่เคยเบียดเบียนซึ่งกันและกัน ดังที่พระผู้มีพระภาคได้ทรงตรัสไว้ว่า “ภิกษุทั้งหลาย เมื่อบุคคลคนหนึ่ง พึงแล่นไปท่องเที่ยวไปตลอดกัปโครงกระดูก ร่างกระดูก กองกระดูก ถ้ามีคนรวบรวมเก็บไว้และไม่สูญหายไป ก็จะเป็นกองกระดูกใหญ่โต เท่าภูเขาเวปุลละนี้แน่นอน” ทุกวันนี้การที่ท่านทั้งหลายได้มาเจอกัน ได้มาเกี่ยวข้องกัน ก็เพราะกรรมที่พัวพันกันมาจากอดีต เคยเป็นมิตรกันก็มากเป็นศัตรูกันก็มี เพื่อให้ทุกอย่างดีขึ้น ต่อทุกๆ คน เราท่านทั้งหลายมาอโหสิกรรมให้กันและกันจะดีกว่า และจงจำไว้ด้วยว่าการให้อภัยกันจริงๆ นั้น ไม่ใช่แค่คำพูดแต่ต้องออกมาจากภายในส่วนลึกของจิตใจจริงๆ ถ้าท่านทั้งหลายข้ามพ้นจุดนี้ไปได้ จิตของท่านก็จะสูงขึ้นอีกมาก พึงตระหนักถึงธรรมบทที่ว่า **ในกาลไหนๆ เวรทั้งหลายในโลกนี้ ย่อมไม่สงบระงับด้วยเวร แต่เวรทั้งหลาย ย่อมสงบระงับด้วยการไม่จองเวร**

ธรรมบทเตือนใจ

พระผู้มีพระภาคตรัสพระคาถานี้ (๒๕/๑๒๙) แก่นายเขมกะ ผู้ชอบเป็นชู้กับภรรยาของคนอื่น ดังนี้

นรชนที่ประมาท ชอบเป็นชู้กับภรรยาของผู้อื่น
ย่อมถึงฐานะ ๔ ประการ คือ

(๑) ได้บาป (๒) นอนไม่เป็นสุข
(๓) ถูกนินทา (๔) ตกนรก

เพราะการได้บาป ๑ การได้คติที่เลว ๑
หญิงชายที่ต่างสะดุ้งกลัวมีความสนุกนิดหน่อย ๑
ถูกพระราชาลงอาชญาอย่างหนัก ๑
นรชนจึงไม่ควรเป็นชู้กับภรรยาของผู้อื่น

กฎแห่งกรรมมีจริงหรือ

ไม่อาจลืม วิธีกรรม ที่ทำพลาด
ไม่สามารถ ติดแก้ไข ทำใหม่ได้
คนสร้างกรรม ต้องรับกรรม ที่ทำไป
เกิดชาติไหน ก็ไม่พ้น คนมีกรรม

เพื่อให้ท่านทั้งหลายได้เป็นผู้มีสติ ดำเนินชีวิตไปด้วยความไม่ประมาท มีความปลอดภัยตามสมควรในห้วงกระแสของการเวียนว่ายตายเกิด ไม่ให้ตัวของท่านเอง หลงไปในทิศทางแห่งความเสื่อม ทั้งใน

ปัจจุบันและในอนาคต พุทธศาสนิกชนทุกท่านจึงควรเชื่อ ในสิ่งที่ควรเชื่อเอาไว้ก่อน สิ่งที่ควรเชื่อในเบื้องต้นก็คือ ท่านทั้งหลายควรเชื่อว่ากรรมมีจริง ผลของกรรมมีจริง เชื่อว่าสัตว์ทั้งหลายมีกรรมเป็นของของตน และที่สำคัญที่สุดคือ เชื่อในพระปัญญาตรัสรู้ของพระผู้มีพระภาคเจ้า

พระผู้มีพระภาคได้ทรงตรัสไว้ในจูฬกัมมวิภังคสูตรว่า "สัตว์ทั้งหลายมีกรรมเป็นของตน มีกรรมเป็นทายาท มีกรรมเป็นกำเนิด มีกรรมเป็นเผ่าพันธุ์ มีกรรมเป็นที่พึ่งอาศัย กรรมย่อมจำแนกสัตว์ทั้งหลายให้เลวและดีต่างกัน" แล้วตรัสอธิบายโดยย่อว่า

๑.	เหตุที่ทำให้อายุสั้น	เพราะฆ่าสัตว์
	เหตุที่ทำให้อายุยืน	เพราะไม่ฆ่าสัตว์
๒.	เหตุที่ทำให้มีโรคมาก	เพราะเบียดเบียนสัตว์
	เหตุที่ทำให้มีโรคน้อย	เพราะไม่เบียดเบียนสัตว์
๓.	เหตุที่ทำให้มีผิวพรรณทราม	เพราะเป็นผู้มักโกรธ
	เหตุที่ทำให้มีผิวพรรณผ่องใส	เพราะเป็นผู้ไม่มักโกรธ
๔.	เหตุที่ทำให้มีอำนาจน้อย	เพราะมีใจริษยา
	เหตุที่ทำให้มีอำนาจมาก	เพราะไม่มีใจริษยา
๕.	เหตุที่ทำให้มีโภคะมาก	เพราะให้ทาน
	เหตุที่ทำให้มีโภคะน้อย	เพราะไม่ให้ทาน
๖.	เหตุที่ทำให้เกิดในตระกูลต่ำ	เพราะกระด้าง เย่อหยิ่ง ไม่อ่อนน้อม
	เหตุที่ทำให้เกิดในตระกูลสูง	เพราะไม่กระด้าง ไม่เย่อหยิ่ง อ่อนน้อม

๗. เหตุที่ทำให้มีปัญญาทราม	เพราะไม่สอบถามสมณะพราหมณ์ เรื่องกุศล อกุศล เป็นต้น
เหตุที่ทำให้มีปัญญามาก	เพราะสอบถามสมณะพราหมณ์ เรื่อง กุศล อกุศล เป็นต้น

เราท่านทั้งหลายรู้อยู่อย่างนี้แล้ว ก็จงประพฤติตนให้อยู่ในครรลองครองธรรม เลือกทำแต่กรรมที่ดี บางคนชอบบ่นว่า เกิดมาไม่เคยทำบาปทำกรรมอะไร ทำไมถึงมีแต่ความทุกข์ยากลำบากเข้ามาในชีวิต ก็เนื่องมาจากว่าไม่ใช่เฉพาะกรรมในชาติปัจจุบันนี้เท่านั้นที่มีผลต่อชีวิตของเรา แต่กรรมในชาติที่ผ่านๆ มา ก็มีอิทธิพลมากเช่นกัน เพราะร่างกายของเราแต่ละคน ถูกควบคุมด้วยอำนาจของจิต ดังคำที่ว่าจิตเป็นนาย กายเป็นบ่าว และจิตวิญญาณของเรา ก็อยู่ภายใต้อำนาจกรรมอีกที่หนึ่ง เราทุกคนจึงถูกควบคุม ด้วยเครื่องมือที่มองไม่เห็นโดยพฤติกรรมของเราจะถูกสั่งผ่าน อุปกรณ์ต่างๆ เช่น ความรัก ความโลภ ความโกรธ ความหลง โลกควบคุมตัวท่านด้วยอำนาจที่แข็งแกร่งเหล่านี้ ลองนึกดูให้ดีว่า ตัวของท่านเองควบคุมตัวเองได้มากน้อยขนาดไหน กับเหตุการณ์ต่างๆ ที่เคยผ่านเข้ามา ทำไมท่านถึงโกรธโดยแทบไม่รู้ตัว ท่านสั่งให้ตัวเองโกรธหรือเปล่า ถ้าท่านคิดว่าตัวเองเป็นคนสั่งเป็นคนควบคุม ลองสั่งให้มันหยุดโกรธดูบ้างซิ จะทำได้ไหม สั่งไม่ให้โกรธคนที่ทำร้ายตัวท่านหรือทำลายคนที่ท่านรัก สั่งให้อภัยคนที่หักหลังท่าน ท่านทำได้หรือเปล่า แล้วบางเวลาทำไมท่านถึงเครียด ทำไมท่านถึงไม่ลืมเรื่องที่อยากจะลืม ถ้าท่านควบคุมตัวเองได้จริงๆ คงจะบอกให้ตัวเองมีความสุขตลอดชีวิต แต่ที่ทำไม่ได้ก็เพราะว่า เราท่านทั้งหลายต่างก็อยู่ภายใต้อำนาจของกรรม

เมื่อท่านรู้อยู่อย่างนี้ว่า ตัวเองอยู่ใต้อำนาจของกรรม ต้องเวียนว่ายตายเกิดในวัฏสงสาร เพื่อเสวยวิบากอันไม่มีวันจบสิ้น ในภพเล็กบ้างภพใหญ่บ้าง ทุกข์มากทุกข์น้อยสลับกันไป แล้วทำไม่ท่านทั้งหลายจึงไม่แสวงหาทางออกจากทุกข์กันเล่า พระผู้มีพระภาค (๑๒/๒๙๖) ทรงตรัสไว้ว่า การแสวงหามี ๒ อย่าง คือ (๑) การแสวงหาที่ประเสริฐ (๒) การแสวงหาที่ไม่ประเสริฐ

การแสวงหาที่ไม่ประเสริฐ คือคนบางคนในโลกนี้ ตนเองมีความเกิดแก่ เจ็บ ตาย มีความเศร้าโศก มีความเศร้าหมองเป็นธรรมดา ยังแสวงหาสิ่งที่มีความเกิด แก่ เจ็บ ตาย มีความเศร้าโศก มีความเศร้าหมองเป็นธรรมดาอยู่อีก ภิกษุทั้งหลาย หากเธอทั้งหลายถามว่าอะไรเล่าเป็นสิ่งที่มีความเกิด มีความแก่ มีความเจ็บไข้ มีความตาย มีความเศร้าโศก มีความเศร้าหมองเป็นธรรมดา คือบุตร ภรรยา ทาสี ทาส แพะ แกะ ไก่ สุกร ช้าง โค ม้า ลา ทอง เงิน เรียกว่าสิ่งที่มีความเกิด แก่ เจ็บ ตายเป็นธรรมดา สิ่งที่มีความเกิด แก่ เจ็บ ตายเป็นธรรมดา เหล่านั้นเป็นอุปธิ (กามคุณ ๕ คือ รูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส) ผู้ที่ติดพันลุ่มหลงเกี่ยวข้องในอุปธิเหล่านั้น ชื่อว่าตนเองมีความเกิด แก่ เจ็บ ตายเป็นธรรมดา ก็ยังแสวงหาสิ่งที่มีความเกิด แก่ เจ็บ ตายเป็นธรรมดาอยู่อีก

การแสวงหาที่ประเสริฐคือ คนบางคนในโลกนี้ ตนเองมีความเกิด แก่ เจ็บ ตาย มีความเศร้าโศก มีความเศร้าหมองเป็นธรรมดา ทราบชัดในสิ่งที่มีความเกิด แก่ เจ็บ ตาย มีความเศร้าโศก มีความเศร้าหมองเป็นธรรมดา ย่อมแสวงหานิพพานที่ไม่มีความเกิดแก่ เจ็บ ตาย มีความเศร้าโศก มีความเศร้าหมองเป็นธรรมดา ไม่มีธรรมอื่นยิ่ง

กว่าและเกษมจากโยคะนี้คือการแสวงหาที่ประเสริฐ

ตอนนี้ให้ถือว่าท่านโชคดีมาก ที่ได้เกิดมาเป็นคนอีกรอบ เพราะโลกเป็นที่ที่เราสามารถสร้างชีวิตใหม่ เราสามารถสร้างวงจรแห่งกรรมใหม่ได้ ด้วยพลังของการยึดมั่นในคำสั่งสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ยึดมั่นในคุณความดี มีศีลธรรม ฝึกให้มีสติสัมปชัญญะ สามารถหักห้ามใจตัวเองไม่ให้ทำชั่ว เชื่อในกฎแห่งกรรม ทำดีได้ดีทำชั่วได้ชั่ว ให้อภัยทุกๆ คนโดยไม่มีเงื่อนไข หยุดตอบโต้ หยุดอาฆาตพยาบาท เลือกทำแต่สิ่งที่ดี ปล่อยวางให้มากขึ้น ยึดมั่นถือมั่นให้น้อยลง หาเวลาศึกษาและประพฤติปฏิบัติธรรมตามคำสอนของพระพุทธศาสนา แล้วท่านทั้งหลายจะพบกับความสุขที่แท้จริง

ธรรมบทเตือนใจ

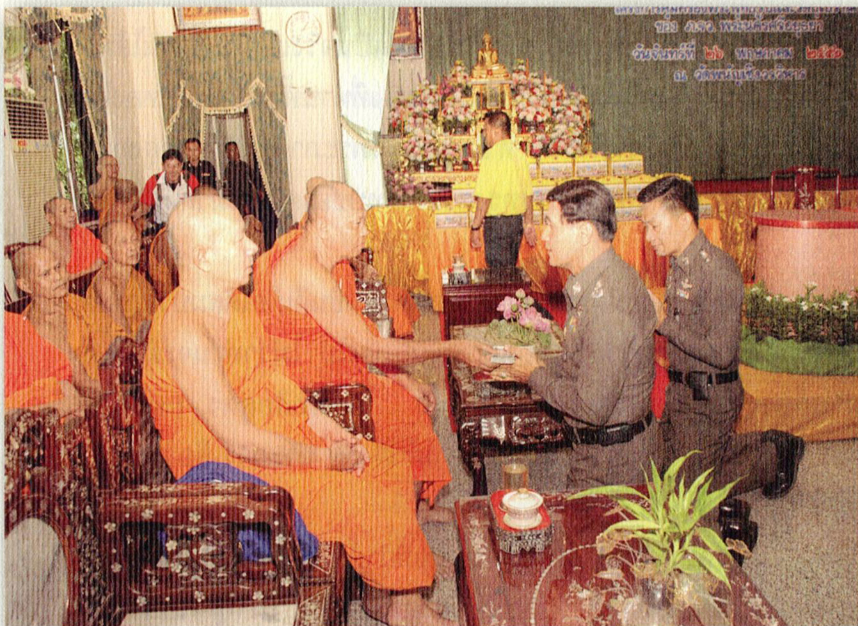
พระผู้มีพระภาคตรัสพระคาถานี้ (๒๕/๑๑๗)
แก่ภิกษุ ๕๐๐ รูป ดังนี้

บรรดามรรค มรรคมีองค์ ๘ ประเสริฐที่สุด
บรรดาสัจจะ อริยสัจ ๔ ประเสริฐที่สุด
บรรดาธรรม วิราคธรรม ประเสริฐที่สุด
บรรดาสัตว์สองเท้า ตถาคตผู้มีจักษุ ประเสริฐที่สุด

ทางเพื่อความหมดจดแห่งทัสสนะ คือทางนี้เท่านั้น
มิใช่ทางอื่น เพราะเหตุนั้น เธอทั้งหลายจงดำเนินไป
ตามทางนี้แล เพราะทางนี้เป็นทางลวงมารให้หลง

ด้วยว่า เธอทั้งหลายดำเนินไปตามทางนี้แล้ว
จักทำที่สุดแห่งทุกข์ได้ เรารู้วิธีถอนลูกศรคือกิเลสแล้ว
จึงชี้บอกทางนี้แก่เธอทั้งหลาย

เธอทั้งหลายควรทำความเพียรเองเถิด
ตถาคตเป็นเพียงผู้ชี้บอกเท่านั้น ผู้บำเพ็ญภาวนา
ดำเนินตามทางนี้แล้ว เพ่งพินิจอยู่
จักพ้นจากเครื่องผูกแห่งมารได้

รู้ทันกาม

เพลิงแผดเผา กิเลสรามัน ปรุงแต่ง
ให้เกี่ยวแก่ง แย่งชิง กวิลหา
ทั้งรักชัง เกลียดโกรธ โลภมายา
เหล่านี้พา เราออกห่าง ทางพุทโธ

มุมมองโดยทั่วไปของคนในสังคมส่วนใหญ่แล้ว พวกเขาเหล่านั้นมองเห็นแต่ความดีของกาม คิดว่ามันคือความสุข คิดว่ามันเป็นของดี พวกเขาเหล่านั้นจึงต่างทุมเทกำลังกายกำลังใจ กำลังทรัพย์ กำลังสติปัญญา เพื่อให้ได้สิ่งนั้นสิ่งนี้มาตอบสนองความอยาก ในอารมณ์ที่ตน

คิดว่าน่าใคร่น่าปรารถนาต่างๆ แต่ในความเป็นจริงแล้วสิ่งที่ท่านได้มาเหล่านั้น มันดีจริงหรือเปล่า มันคุ้มค่ากับสิ่งที่ท่านทั้งหลายทุ่มเทลงไปหรือไม่ ถ้ามันเป็นสิ่งที่ดีจริงๆ ทำไมพระผู้มีพระภาคผู้มีปัญญาสูงกว่ามนุษย์และเทวดาทั้งหลาย จึงทรงตรัสถึงโทษของกามไว้มากมาย

กามทั้งหลายมีสุขน้อยทุกข์มาก มีความยินดีเมื่อได้สมปรารถนา มีความยินร้ายมากกว่าเดิมเมื่อต้องสูญเสียมันไป ไม่ว่าท่านจะมีสิ่งใด ท่านก็อาจจะทุกข์เพราะสิ่งนั้นได้เสมอ ในโปตลิยสูตร (๑๓/๔๓) พระผู้มีพระภาคได้กล่าวถึงโทษแห่งกามไว้ถึง ๗ ประการ คือ

๑. “คหบดี เปรียบเหมือนสุนัขที่กำลังหิวโซ ยืนอยู่ใกล้เขียงของคนฆ่าโค คนฆ่าโคหรือลูกมือของคนฆ่าโคผู้ชำนาญ โยนโครงกระดูกที่เชือดชำแหละเนื้อออกหมดแล้ว แต่มีเลือดติดอยู่บ้างไปให้มัน ท่านเข้าใจความข้อนี้ว่าอย่างไร สุนัขตัวนั้นเมื่อแทะโครงกระดูกที่เชือดชำแหละเนื้อออกหมดแล้ว แต่มีเลือดติดอยู่บ้างนั้น จะบรรเทาความหิวได้บ้างไหม”

“ไม่ได้ พระพุทธเจ้าข้า”

“ข้อนั้นเพราะเหตุไร”

เพราะโครงกระดูกที่เชือดชำแหละเนื้อออกหมดแล้วนั้น แม้จะมีเลือดติดอยู่บ้าง สุนัขนั้นก็จะพึงมีความเหน็ดเหนื่อย และความหิวมากขึ้นอีก พระพุทธเจ้าข้า

“คหบดี อริยะสาวกก็อย่างนั้นเหมือนกัน เห็นประจักษ์ชัดดังนี้ว่า ‘พระผู้มีพระภาคตรัสกามทั้งหลายว่า**มีอุปมาด้วยโครงกระดูก มีทุกข์มาก มีความคับแค้นมาก** โทษในกามเหล่านั้นมีอยู่มากยิ่ง’

๒. คหบดี เปรียบเหมือนนกแร้ง นกตะกรุม หรือนกเหยี่ยวคาบชิ้นเนื้อบินไป ฝูงนกแร้งก็ดี ฝูงนกตะกรุมก็ดี ฝูงนกเหยี่ยวก็ดี พากันโผเข้าไปรุมจิกทึ้งชิ้นเนื้อนั้น ท่านเข้าใจความข้อนั้นว่าอย่างไร ถ้านกแร้ง นกตะกรุม หรือนกเหยี่ยวนั้นไม่รีบปล่อยชิ้นเนื้อนั้นเสีย มันอาจถึงตายหรือได้รับทุกข์ปางตาย เพราะชิ้นเนื้อนั้นเป็นเหตุใช่ไหม"

"ใช่ พระพุทธเจ้าข้า"

คหบดี อริยะสาวกก็อย่างนั้นเหมือนกัน เห็นประจักษ์ชัดดังนี้ว่า พระผู้มีพระภาคตรัสกามทั้งหลายว่า **มีอุปมาด้วยชิ้นเนื้อ มีทุกข์มาก มีความคับแค้นมาก**

๓. คหบดี เปรียบเหมือนบุรุษถือคบหญ้า ที่ไฟติดลุกโชนเดินทวนลมไป ท่านเข้าใจความข้อนั้นว่าอย่างไร ถ้าบุรุษนั้นไม่รีบปล่อยคบหญ้าที่มีไฟติดลุกโชนนั้นเสีย คบหญ้าที่มีไฟติดลุกโชนนั้น ก็พึงไหม้มือ ไหม้แขน หรืออวัยวะน้อยใหญ่ส่วนใดส่วนหนึ่งของเขา เขาอาจถึงตาย หรือได้รับทุกข์ปางตาย เพราะคบเพลิงนั้นเป็นเหตุใช่ไหม"

"ใช่ พระพุทธเจ้าข้า"

คหบดี อริยะสาวกก็อย่างนั้นเหมือนกัน เห็นประจักษ์ชัดดังนี้ว่าพระผู้มีพระภาคตรัสกามทั้งหลายว่า **มีอุปมาด้วยคบเพลิง มีทุกข์มาก มีความคับแค้นมาก**

๔. คหบดี เปรียบเหมือนหลุมถ่านเพลิงมีความลึกกว่า ๑ ชั่วบุรุษ เต็มด้วยถ่านเพลิง ที่ปราศจากเปลว ปราศจากควัน ลำดับนั้นบุรุษผู้หนึ่งเป็นคนรักชีวิตไม่อยากตาย รักสุขเกลียดทุกข์มาถึงเข้า มีชาย ๒ คนเป็นคนแข็งแรง ช่วยกันจับแขนเขาข้างละคนฉุดเขาไปยังหลุมถ่านเพลิง ท่านเข้าใจความหมายข้อนั้นว่าอย่างไร คนผู้นั้นจะพึงน้อม

กายเข้าไปอย่างนั้น ใช่ไหม”

“ไม่ใช่ พระพุทธเจ้าข้า”

“ข้อนั้นเพราะเหตุไร”

เพราะบุรุษผู้นั้นรู้ว่า ถ้าเราจักตกลงไปยังหลุมถ่านเพลิงนี้ อาจถึงตายหรือได้รับทุกข์ปางตาย เพราะหลุมถ่านเพลิงนั้นเป็นเหตุ พระพุทธเจ้าข้า”

“คหบดี อริยะสาวกก็อย่างนั้นเหมือนกัน เห็นประจักษ์ชัดดังนี้ว่า พระผู้มีพระภาคตรัสกามทั้งหลายว่า **มีอุปมาด้วยหลุมถ่านเพลิง มีทุกข์มาก มีความคับแค้นมาก**

๕. คหบดี คนฝันเห็นสวน ป่า สถานที่ สระโบกขรณีที่น่ารื่นรมย์เขาตื่นขึ้นมาก็ไม่เห็นอะไรเลย แม้ฉันใด อริยะสาวกก็ฉันนั้นเหมือนกัน เห็นประจักษ์ชัดดังนี้ว่า พระผู้มีพระภาคตรัสกามทั้งหลายว่า**มีอุปมาด้วยความฝัน มีทุกข์มาก มีความคับแค้นมาก**

๖. คหบดี เปรียบเหมือนคนยืมทรัพย์สมบัติ คือแก้วมณีและกุณฑลอย่างดี (ของบุคคลอื่น) นั่งยานพาหนะไป เขาสวมใส่ทรัพย์สมบัติที่ตนยืมมาไว้รอบตัว เดินไประหว่างร้านค้าในตลาด ประชาชนเห็นเขาก็ซุบซิบกันดังนี้ว่า ‘คนนี้รวยจริง พวกคนรวยเขาใช้สอยสมบัติกันอย่างนี้เอง’ พวกเจ้าของพบเขา ณ ที่ใดที่หนึ่งเข้า ก็พึงจะนำของของตนคืนไปในที่นั้นๆ ท่านเข้าใจความข้อนี้ว่าอย่างไร สมควรไหมกับการที่คนผู้นั้นไม่แสดงอาการหวงแหนในทรัพย์สมบัติ”

“สมควร พระพุทธเจ้าข้า”

“ข้อนั้นเพราะเหตุไร”

“เพราะเจ้าของ (มีสิทธิ์) จะนำของของตนคืนไป พระพุทธเจ้าข้า”

คหบดี อริยะสาวกก็อย่างนั้นเหมือนกัน เห็นประจักษ์ชัดดังนี้ว่า พระผู้มีพระภาคตรัสกามทั้งหลายว่า **มีอุปมาด้วยของขอยืม มีทุกข์มาก มีความคับแค้นมาก**

๗. คหบดี เปรียบเหมือนราวป่าใหญ่ ไม่ไกลจากหมู่บ้านหรือนิคม ต้นไม้ในราวป่านั้นมีผลดกดาษดื่น แต่ยังไม่หล่นลงมาเลยสักผลเดียว ชายคนหนึ่งผู้ต้องการผลไม้ เที่ยวเสาะแสวงหาผลไม้ เขามาถึงราวป่านั้น เห็นต้นไม้ที่มีผลดกดาษดื่นนั้น เขาคิดอย่างนี้ว่า 'ต้นไม้นี้มีผลดกดาษดื่น แต่ไม่มีผลหล่นลงมาสักผลเดียว แต่เรารู้วิธีปีนขึ้นต้นไม้ ทางที่ดีเราควรปีนขึ้นต้นไม้นี้แล้ว กินพออิ่มและใส่พกให้เต็ม' เขาจึงปีนขึ้นต้นไม้นั้น

ต่อมาชายคนที่ ๒ ต้องการผลไม้ ถือขวานที่คมกริบเที่ยวเสาะแสวงหาผลไม้ เขามาถึงราวป่านั้น เห็นต้นไม้มีผลดกดาษดื่นเขาคิดอย่างนี้ว่า 'ต้นไม้มีผลดกดาษดื่น แต่ไม่มีผลหล่นลงมาสักผลเดียว และเราก็ไม่รู้วิธีปีนขึ้นต้นไม้ ทางที่ดีเราควรจะตัดต้นไม้นี้ ที่โคนต้นแล้วกินพออิ่มและใส่พกให้เต็ม'

เขาจึงตัดต้นไม้นั้นที่โคนต้น ท่านเข้าใจความข้อนั้นว่าอย่างไร ชายคนแรกโน้นที่ปีนขึ้นต้นไปก่อน ถ้าไม่รีบลงมาต้นไม้ก็ล้มทับมือเท้าหรืออวัยวะน้อยใหญ่ ส่วนใดส่วนหนึ่งของเขาหักได้ เขาอาจถึงตายหรือได้รับทุกข์ปางตาย เพราะต้นไม้นั้นเป็นเหตุใช่ไหม

"ใช่ พระพุทธเจ้าข้า"

พระผู้มีพระภาคตรัสว่า "คหบดี อริยะสาวกก็อย่างนั้นเหมือนกัน เห็นประจักษ์ชัดดังนี้ว่า พระผู้มีพระภาคตรัสกามทั้งหลายว่า **มีอุปมา**

ด้วยผลไม้ มีทุกข์มาก มีความคับแค้นมาก โทษในกามเหล่านั้นมีอยู่มากยิ่ง

เมื่อท่านทั้งหลายรู้แล้วว่า กามทั้งหลาย มีความสุขน้อย มีความทุกข์มาก พุทธศาสนิกชนทุกท่านผู้เลื่อมใสศรัทธาในพระพุทธศาสนา จึงควรทำความเบื่อหน่าย คลายความกำหนัดในกาม ท่านควรเชื่อผู้มีปัญญาเอาไว้ก่อน ยินดีแต่ในธรรมเพื่อความสิ้นไปแห่งตัณหาเท่านั้น จะได้เดินตามทางที่ท่านชี้แนะไว้ เพราะมีคนเป็นจำนวนมากที่ปฏิบัติตาม แล้วก็ถึงที่สุดสิ้นแห่งทุกข์ ไม่มีความทุกข์อีกต่อไป เข้าถึงฝั่งแห่งนิพพาน ทุกวันนี้คนในสังคมเป็นจำนวนมาก ใช้ชีวิตไม่ต่างอะไรจากแมงเม่าบินเข้ากองไฟ เห็นกงจักรเป็นดอกบัว จึงมองไม่เห็นโทษของกามเลย พระผู้มีพระภาคได้ทรงตรัส(๒๕/๙๐) แก่ภิกษุผู้ไม่ยินดีในการประพฤติพรหมจรรย์ ดังนี้ **ความอิ่มในกามทั้งหลายมีไม่ได้ด้วยกหาปณะที่หลั่งมาดังห่าฝน กามทั้งหลายมีสุขน้อย มีทุกข์มาก บัณฑิตรู้อย่างนี้แล้ว ย่อมไม่ยินดีในกามทั้งหลายแม้ที่เป็นทิพย์ สาวกของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นผู้ยินดีในความสิ้นตัณหา**

ธรรมบทเตือนใจ

พระผู้มีพระภาคตรัสพระคาถานี้ (๒๕/๙๕)
แก่ภิกษุทั้งหลาย ดังนี้

ความหิวเป็นโรคอย่างยิ่ง
สังขารทั้งหลาย เป็นทุกข์อย่างยิ่ง
บัณฑิตรู้เรื่องนี้ตามความเป็นจริงแล้ว
ย่อมทำนิพพานให้แจ้ง
เพราะนิพพานเป็นสุขอย่างยิ่ง

คบคนดีเป็นศรีแก่ตัว

การรู้จักเลือกคบคนที่ควรคบมีความสำคัญมาก ดังที่คำโบราณได้กล่าวไว้ว่า "คบคนเช่นไร ก็จะเป็นคนเช่นนั้น" ถ้าท่านคบกับมิตรที่ดี ท่านก็จะดีไปด้วย ถ้าท่านคบกับคนชั่ว มีมิตรชั่ว ท่านก็จะกลายเป็นคนชั่วในที่สุด ดังนั้นท่านทั้งหลายผู้มีความเกรงกลัวต่อบาปอกุศลกรรม จึงควรเลือกคบแต่กับคนดีมีศีลธรรม

พระผู้มีพระภาคตรัสไว้ว่า (๒๕/๔๓๖) นักปราชญ์ เมื่อปรารถนาความสุข ๓ ประการ คือ ความสรรเสริญ การได้ความปลื้มใจ และการตายไปเกิดในสวรรค์ พึงรักษาศีล **บุคคลแม้ไม่ทำบาป แต่ยังคบคนทำบาป ก็ต้องถูกระแวงสงสัยในบาปเรื่อยไปและได้รับคำตำหนิติเตียนมากมาย บุคคลทำคนเช่นใดให้เป็นมิตร และคบสนิทกับคนเช่นใด เขาก็เป็นเช่นคนนั้น เพราะการอยู่ด้วยกันเป็นเช่นนั้น** คนชั่วเมื่อมาคบ มาเกี่ยวข้องกับคนดีทั่วไป หรือคนดีหลงไปคบไปเกี่ยวข้องเข้า ย่อมพลอยทำให้คนดีแปดเปื้อนบาปไปด้วย เหมือนลูกศรอาบยาพิษ ถูกยาพิษแปดเปื้อนแล้ว ย่อมทำลายแล่งลูกศรที่สะอาดให้แปดเปื้อนไปด้วยฉะนั้น เพราะกลัวการแปดเปื้อนบาป ผู้มีปัญญา จึงไม่คบคนชั่วเป็นมิตรเลย

ใบหญ้าคาที่คนนำมาใช้ห่อปลาเน่า ก็พลอยเหม็นเน่าส่งกลิ่นคลุ้งตามไปด้วย ฉันใด การคบคนพาล ก็ฉันนั้น ใบไม้ทั้งหลายที่คนนำมาห่อกฤษณา ก็พลอยมีกลิ่นหอมฟุ้งตามไปด้วย ฉันใด การคบบัณฑิตก็ฉันนั้น เพราะฉะนั้น บัณฑิตรู้ผลดีผลเสียที่จะเกิดแก่ตนดุจใบไม้ที่ใช้ห่อแล้ว ไม่ควรคบอสัตบุรุษ ควรคบแต่สัตบุรุษเท่านั้น เพราะว่าอสัตบุรุษย่อมชักนำไปสู่นรก ส่วนสัตบุรุษย่อมชักนำให้เข้าถึงสุคติ.

พระผู้มีพระภาค (๒๐/๑๗๕) ได้ทรงกล่าวไว้ว่า
บุคคล ๓ จำพวกมีปรากฏอยู่ในโลก คือ

๑. บุคคลที่ควรรังเกียจ ไม่ควรเสพ ไม่ควรคบ ไม่ควรเข้าไปนั่งใกล้ คือ บุคคลบางคนในโลกนี้เป็นคนทุศีล มีธรรมเลวทราม ไม่สะอาด มีความประพฤติ ที่น่ารังเกียจ มีการงานปกปิด ไม่ใช่สมณะ

แต่ปฏิญญาว่าเป็นสมณะ ไม่ใช่พรหมจารี แต่ปฏิญญาว่าเป็นพรหมจารี เน่าภายใน ชุ่มด้วยราคะ เป็นเหมือนหยากเยื่อ บุคคลเช่นนี้ควรรังเกียจ ไม่ควรเสพ ไม่ควรคบ ไม่ควรเข้าไปนั่งใกล้ ข้อนั้นเพราะเหตุไร เพราะคนทั่วไปแม้จะไม่ได้ตามอย่างบุคคลเช่นนี้ แต่กิตติศัพท์อันชั่วของเขาก็กระฉ่อนไปว่า “คนคบมิตรชั่ว คบสหายชั่ว คบเพื่อนชั่ว” เปรียบเหมือนงูที่จมอยู่ในคูถ แม้จะไม่กัดใคร ๆ ก็จริง แต่ก็ทำเขาให้เปื้อนได้ แม้ฉันใด คนทั่วไปก็ฉันนั้นเหมือนกัน แม้จะไม่ได้ตามอย่างบุคคลเช่นนี้ แต่กิตติศัพท์อันชั่วของเขาก็กระฉ่อนไปว่า “คนคบมิตรชั่ว คบสหายชั่ว คบเพื่อนชั่ว” เพราะเหตุนั้น บุคคลเช่นนี้จึงควรรังเกียจ ไม่ควรเสพ ไม่ควรคบ ไม่ควรเข้าไปนั่งใกล้

๒. บุคคลที่ควรวางเฉย ไม่ควรเสพ ไม่ควรคบ ไม่ควรเข้าไปนั่งใกล้ ก็คือ บุคคลบางคนในโลกนี้เป็นคนมักโกรธ มากไปด้วยความคับแค้นใจ ถูกว่ากล่าวเพียงเล็กน้อยก็ขัดใจ โกรธเคือง พยาบาท ขึ้งเครียด แสดงอาการโกรธขัดเคือง และไม่พอใจ เปรียบเหมือนแผลเก่าถูกไม้หรือกระเบื้องกระทบเข้า ย่อมทำให้เกิดความเจ็บปวดมากขึ้น แม้ฉันใด บุคคลบางคนในโลกนี้ ก็ฉันนั้นเหมือนกันแล เป็นคนมักโกรธมากไปด้วยความคับแค้นใจ ถูกว่ากล่าวเพียงเล็กน้อยก็ขัดใจ โกรธเคือง พยาบาท ขึ้งเครียด แสดงอาการโกรธขัดเคือง และไม่พอใจ เพราะว่าบุคคลเช่นนั้น อาจด่าเราบ้าง บริภาษเราบ้าง ทำเราให้ฉิบหายบ้าง เพราะเหตุนั้น บุคคลเช่นนี้จึงควรวางเฉย ไม่ควรเสพ ไม่ควรคบ ไม่ควรเข้าไปนั่งใกล้

๓. บุคคลที่ควรเสพ ควรคบ ควรเข้าไปนั่งใกล้ คือ บุคคลบางคนในโลกนี้ มีศีล มีธรรมงาม บุคคลเช่นนี้ควรเสพ ควรคบ ควร

เข้าไปนั่งใกล้ ข้อนั้น เพราะเหตุไร เพราะว่าคนทั่วไปแม้จะไม่ได้ตามอย่างบุคคลเช่นนี้ แต่กิตติศัพท์อันงามของเขาก็ขจรไปว่า **"คนคบมิตรดี คบสหายดี คบเพื่อนดี"** เพราะเหตุนั้น บุคคลเช่นนี้จึงควรเสพ ควรคบ ควรเข้าไปนั่งใกล้ ภิกษุทั้งหลาย บุคคล ๓ จำพวกนี้มีปรากฏอยู่ในโลก บุคคลคบผู้ต่ำทรามย่อมพลอยต่ำทรามไปด้วย แต่คบผู้ที่เสมอกันย่อมไม่เสื่อมในการไหนๆ คบผู้ที่สูงกว่าย่อมเด่นขึ้นทันตาเห็น เพราะฉะนั้นจึงควรคบผู้ที่สูงกว่าตน

ลักษณะของคนเลวที่พระผู้มีพระภาค (๒๕/๕๒๘) ทรงตรัสสอนไว้ว่าไม่ควรคบ มีลักษณะโดยสังเขปดังนี้

คนมักโกรธ ชอบผูกอาฆาต ชอบหลบหลู่ดูหมิ่น เห็นผิดเป็นชอบ มีมายาพึงทราบว่าเป็นคนเลว คนผู้ชอบเบียดเบียนสัตว์ทุกจำพวกในโลกนี้ ไม่มีความเอ็นดูในเพื่อนมนุษย์และสัตว์อื่น พึงทราบว่าเป็นคนเลว คนผู้ชอบทำลายชีวิตผู้อื่น เที่ยวปล้นสะดม ถูกประณามว่าเป็นโจรปล้นฆ่าชาวบ้านร้านตลาด พึงทราบว่าเป็นคนเลว คนเที่ยวลักขโมยทรัพย์สินเงินทอง ที่เจ้าของหวงแหนไม่ได้ให้ ในบ้านหรือในป่าก็ตาม พึงทราบว่าเป็นคนเลว คนกู้หนี้ยืมสินเขามาแล้วถูกทวง กลับกล่าวว่าไม่ได้ยืม หลบหนีหายไป พึงทราบว่าเป็นคนเลว

คนดักฆ่าหรือทำร้ายคนเดินทาง ชิงเอาทรัพย์สมบัติ เพราะความอยากได้ทรัพย์สมบัติเล็กน้อยของเขา พึงทราบว่าเป็นคนเลว คนถูกเขาอ้างเป็นพยาน แล้วกล่าวคำเท็จ เพราะตนเป็นเหตุ เพราะผู้อื่นเป็นเหตุ หรือเพราะทรัพย์เป็นเหตุ พึงทราบว่าเป็นคนเลว คนที่ประพฤติล่วงเกินภรรยาของญาติ หรือของเพื่อน จะด้วยการข่มขืน หรือด้วยความยินยอมก็ตาม พึงทราบว่าเป็นคนเลว คนที่สามารถเลี้ยง

ตนเองและผู้อื่นได้ แต่ไม่เลี้ยงดูมารดาบิดาของตน ผู้แก่ชรา พึงทราบว่าเป็นคนเลว คนผู้ทุบตี ดุด่ามารดาบิดา พี่น้อง พ่อตา แม่ยาย หรือพ่อผัว แม่ผัว พึงทราบว่าเป็นคนเลว

คนที่ถูกถามถึงสิ่งที่เป็นประโยชน์ กลับบอกสิ่งที่ไม่เป็นประโยชน์หรือบอกกลบเกลื่อนบอกไม่ชัดเจน พึงทราบว่าเป็นคนเลว คนที่ทำบาปกรรมไว้แล้ว ปรารถนาว่าคนอื่นอย่าพึงรู้ว่าเราทำ ปกปิดการกระทำไว้พึงทราบว่าเป็นคนเลว คนไปบ้านผู้อื่น ถูกต้อนรับ ด้วยโภชนาหารอย่างดี แต่พอเขามาบ้านตนบ้าง กลับไม่ต้อนรับเขาเช่นนั้น พึงทราบว่าเป็นคนเลว คนผู้กล่าวมุสาวาท หลอกลวงสมณะหรือพราหมณ์หรือแม้กระทั่งวณิพกยาจกอื่น ๆ พึงทราบว่าเป็นคนเลว

คนที่เมื่อสมณะหรือพราหมณ์ มาบิณฑบาตแต่เช้า ไม่ถวายอาหารบิณฑบาต กลับด่าว่าขับไล่ พึงทราบว่าเป็นคนเลวในโลกนี้ คนที่ถูกโมหะครอบงำ อยากได้สิ่งของเล็กน้อยของผู้อื่น ก็พูดจาหลอกลวงเขาเพื่อให้ได้สิ่งนั้นมา พึงทราบว่าเป็นคนเลว คนผู้ชอบยกตนและชอบดูหมิ่นคนอื่น ประพฤติเลวทราม เพราะความถือตัวจัดของตน พึงทราบว่าเป็นคนเลว คนโหดร้าย มีจิตใจคับแคบ ปรารถนาชั่ว มีความตระหนี่ โอ้อวด ไม่มีหิริ ไม่มีโอตตัปปะ พึงทราบว่าเป็นคนเลว คนกล่าวร้ายพระพุทธเจ้าหรือพระสาวก ของพระพุทธเจ้าที่เป็นบรรพชิตหรือคฤหัสถ์ พึงทราบว่าเป็นคนเลว คนไม่เป็นพระอรหันต์แต่ปฏิญญาว่าเป็นพระอรหันต์ ชื่อว่าเป็นดุจโจรในมนุษย์โลก เทวโลกและพรหมโลก พึงทราบว่าเป็นคนเลว

คนที่ว่ากล่าวมาทั้งหมดนี้ เราเรียกว่าเป็นคนเลว คนจะชื่อว่าเป็นคนเลวเพราะชาติกำเนิดก็หามิได้ จะชื่อว่าเป็นพราหมณ์ เพราะชาติกำเนิดก็หามิได้ แต่ชื่อว่าเป็นคนเลวเพราะกรรม ชื่อว่าเป็นพราหมณ์เพราะกรรม ท่านจงรู้ข้อนั้นตามที่เราแสดงนี้

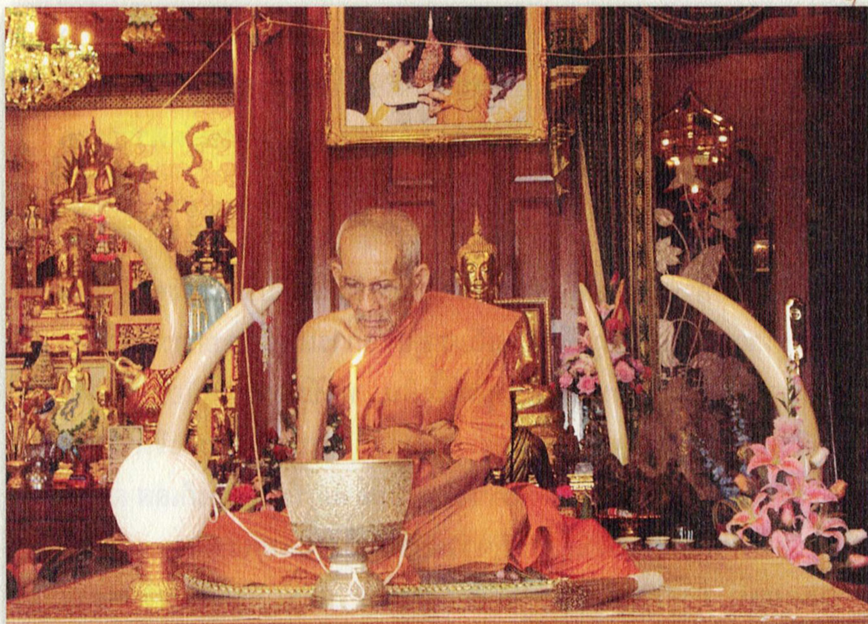

ธรรมบทเตือนใจ (๒๕/๓๙๔)

"ภิกษุทั้งหลาย เธอทั้งหลายจงเป็นผู้พอใจในการหลีกเร้น ยินดีในการหลีกเร้น หมั่นประกอบความสงบแห่งจิตภายใน ไม่ห่างจากฌาน ประกอบด้วยวิปัสสนา เพิ่มพูนเรือนว่างเถิด ภิกษุทั้งหลาย เมื่อเธอทั้งหลายพอใจในการหลีกเร้น ยินดีในการหลีกเร้น หมั่นประกอบความสงบแห่งจิตภายใน ไม่ห่างจากฌาน ประกอบด้วยวิปัสสนา เพิ่มพูนเรือนว่างอยู่ พึงหวังได้ผลอย่าง ๑ ใน ๒ อย่าง คือ อรหัตตผล ในปัจจุบัน หรือเมื่อยังมีอุปาทานเหลืออยู่ก็จักเป็นอนาคามี"

ชนทั้งหลายมีจิตสงบแล้ว มีปัญญารักษาตน มีสติเพ่งพินิจอยู่ ไม่ใยดีในกามทั้งหลาย ย่อมเห็นแจ้งธรรมโดยชอบ เป็นผู้ยินดีในความไม่ประมาท มีปกติเห็นภัยในความประมาท เป็นผู้ไม่ควรเสื่อม ดำรงอยู่ใกล้นิพพานทีเดียว

สุขเหนือสุข

ชั่วเจ็ดที	*ดีเจ็ดหน*	*คนพานพบ*
ม้างประสบ	*ทุกข์ภัย*	*ใจอย่าหัน*
ถ้าพบสุข	*อย่าลืมทุกข์*	*ที่ผูกพัน*
ชีวิตนั้น	*ผ่านพ้นทุกข์*	*สุขก็มา*

เมื่อได้เกิดมาแล้ว ทุกคนก็ต่างต้องการความสุข จึงทุ่มเททุกสิ่งทุกอย่างเพื่อสิ่งนั้นๆ ตามคนอื่นๆ โดยไม่ได้คิดใคร่ครวญให้ดีเสียก่อนว่าสิ่งที่กำลังแสวงหาอยู่นั้นคือความสุขที่แท้จริงหรือไม่ เมื่อเขาเหล่านั้นไม่ได้ศึกษาธรรมของพระผู้มีพระภาค จึงไม่รู้ว่า ทุกอย่างที่เกิดขึ้นใน

โลกล้วนมีเหตุมีปัจจัย เมื่อมีความทุกข์ก็ต้องมีเหตุแห่งทุกข์ เมื่อเราเกิดก็มีเหตุแห่งการเกิด เมื่อเกิดแล้วก็ต้องมีความทุกข์ติดตามมาเป็นธรรมดา เพราะเกิดแล้วก็ต้องแก่ ต้องเจ็บ ต้องตาย ต้องพลัดพรากจากสิ่งทั้งหลายอันเป็นที่รัก

ถ้าท่านทั้งหลายไม่อยากมีความทุกข์ก็ต้องดับเหตุแห่งทุกข์ให้ได้ เมื่อรู้ว่าการเกิดเป็นทุกข์ก็ควรดับเหตุแห่งการเกิด โดยการแสวงหานิพพาน เพราะการเกิดเป็นทุกข์ทั้งสิ้น ทุกข์มากทุกข์น้อยสลับสับเปลี่ยนกันไป ตามวิบากที่เข้ามากระทบและการปรุงแต่งของจิต ตลอดชีวิตที่ผ่านมา หลายคนต่างดิ้นรนไขว่คว้า ตามกระแสของกิเลส สะสมสิ่งของภายนอกมากมาย โดยคิดว่าสักวันหนึ่งจะพบความสุข แต่เขาก็ไม่เคยพบ ยิ่งสะสมมากจิตใจก็เร่าร้อนกระวนกระวาย คนรวยหลายคนจึงเริ่มเจ็บป่วยทั้งทางร่างกายและจิตใจ มีโรคประจำตัวมากมาย

บางคนที่ร่ำรวย เพียบพร้อมด้วยวัตถุ กลับไม่ค่อยมีความสุข ฆ่าตัวตายไปก็มีมาก แสดงว่าทรัพย์สินภายนอก ไม่สามารถทำให้ผู้ที่ยึดถือว่าเป็นของของตนนั้น มีความสุขที่เที่ยงแท้ได้ คนส่วนใหญ่ต่างแสวงหาความสุขจากการกิน กาม เกียรติ อันไม่เคยอิ่มไม่เคยพอ และมีความแปรปรวนอยู่เสมอ จิตใจจึงไม่เคยสงบนิ่ง ไม่รู้จักความสุขอันประณีตลึกซึ้งจากภายใน เพราะมัวแต่เอาความสุขความทุกข์ ไปผูกไว้กับสิ่งรบเร้าจากภายนอก ท่านทั้งหลายจงเลิกตามหาความสุขจากภายนอก เพราะพวกเราต่างก็ตามหามาหลายภพหลายชาติแล้ว รอบแล้วรอบเล่า เคยร่ำรวย เคยยากจนกันมาทุกคน แต่ก็ยังต้องวนเวียนกันอยู่ในโลก เพราะมองไม่เห็นทุกข์ของการเกิด เหนื่อยมาทั้งชีวิตก็ยังต้องดิ้นรนต่อไป อย่างน้อยๆ ท่านก็ควรยึดเกาะธรรม ของพระผู้มี

พระภาค เป็นแนวทางเป็นที่พึ่ง เพราะในสังสารวัฏนี้ ประกอบด้วยภัยอันตรายต่างๆ มากมาย หลงทางไปนรกกันได้ง่ายๆ

อะไรเป็นตัวกำหนดความสุขหรือความทุกข์ ในแต่ละขณะแต่ละวินาที คนอื่นๆ และสิ่งรบเร้าภายนอกเป็นผู้กำหนดว่า ท่านควรจะมีความสุข หรือว่าตัวของท่านเองเป็นคนกำหนด ว่าเมื่อไหร่ท่านควรจะรู้สึกอย่างไร หลายคนมักพูดว่า ความสุขหรือความทุกข์ อยู่ที่ตัวของตัวเองเท่านั้นเป็นคนกำหนด แต่ทำไมช่วงชีวิตที่ผ่านมาอาตมภาพถึงได้พบเจอผู้คนมากมายที่พยายามแสวงหาความสุข จากการยอมรับของคนอื่น บางคนถึงกับบอกตัวเองไว้ว่า ต้องมีชื่อเสียงก่อนถึงจะมีความสุข ต้องให้คนอื่นยอมรับในความสามารถว่าเก่ง หรือต้องให้คนอื่นชมว่าสวย ว่าหล่อ ต้องให้คนอื่นเคารพให้เกียรติในความเป็นตัวตนของเรา ถึงจะมีความสุข

สุขหรือทุกข์ขึ้นอยู่ที่จิตใจของตัวท่านเองหลายท่านชอบพูดคำนี้แล้วตัวของท่านเองควบคุมจิตใจของตัวเองได้มากขนาดไหน ทำไมจิตใจของคนเรา บางเวลาถึงชอบไปกำหนดทุกข์มากกว่ากำหนดสุข ชอบกำหนดในสิ่งที่ขาดและเพิกเฉยกับสิ่งที่มีอยู่ หรือเพราะจิตใจของคนเราชอบวางความสุขไว้ข้างหน้า คาดหวังไว้ว่าสักวันหนึ่งในอนาคตเราจะตามมันทันและได้พบกับความสุขที่เที่ยงแท้แน่นอน เหมือนในนิยายหรือในละครที่จบอย่างมีความสุข แต่ในโลกแห่งความเป็นจริงชีวิตไม่ได้หยุดอยู่แค่นั้น มันยังต้องดำเนินต่อไป แต่เพราะความไม่รู้ ผู้คนทั้งหลายจึงยอมอดทนกับความทุกข์ในปัจจุบันที่ได้รับ และก็วิ่งตามหาความสุขไปข้างหน้าเรื่อยๆ โดยไม่เฉลียวใจเลยว่าตัวเองนั้นเดินผิดทาง

พวกเขาเหล่านั้นมักหลอกตัวเองโดยให้ความหวังไว้ว่า เมื่อเรียนจบแล้วจะมีความสุข เมื่อทำงานแล้วจะมีความสุข เมื่อมีรถขับแล้วจะมีความสุข เมื่อแต่งงานแล้วจะมีความสุข มีบ้านเมื่อไหร่จะมีความสุข มีลูกแล้วจะมีความสุข ลูกเรียนจบแล้วจะมีความสุข ได้เห็นหน้าหลานเมื่อไหร่จะมีความสุข คนเราก็มักจะให้ความคาดหวังกับตัวเองแบบนี้ แต่แล้วจนถึงวันตายเขาก็ยังไม่พบความสุข เพราะความจริงแล้ว ความสุขทั้งหลายนั้น เกิดขึ้นมาจากภายในจิตใจของตัวเราเองเป็นสำคัญ แต่พวกเรากลับไปวิ่งหาจากภายนอก จึงไม่เคยพบกับความสุขที่แท้จริงๆ สักที เจอแต่ความสุขแบบฉาบฉวยจอมปลอม และการที่คนทั้งหลายไม่รู้ว่าความสุขอยู่ที่ตัวของตัวเองนั้น ก็เพราะว่าการจะพบความสุขที่เกิดจากภายในได้นั้น เป็นเรื่องที่ต้องฝึกฝนค้นหาด้วยปัญญาเช่นกัน โดยท่านต้องรู้จักทำทานและมีศีลห้าเป็นพื้นฐานเบื้องต้น หมั่นฝึกฝนอบรมจิตให้รู้จักความสงบ ให้รู้จักอิ่ม ให้รู้จักพอ ลองพิจารณา ธรรมบทที่ว่า

“ธรรมทั้งหลาย มีใจเป็นหัวหน้า มีใจเป็นใหญ่ สำเร็จด้วยใจ ถ้าใจอันมีโทษ ประทุษร้ายแล้ว จะพูดก็ตาม จะทำก็ตาม ความทุกข์ย่อมติดตามไป เพราะเหตุนั้น เหมือนล้อเกวียนตามรอยเท้าโคฉะนั้น”

“ธรรมทั้งหลาย มีใจเป็นหัวหน้า มีใจเป็นใหญ่ สำเร็จด้วยใจ ถ้าใจผ่องใสแล้ว จะพูดก็ตาม จะทำก็ตาม ความสุขย่อมติดตามไป เพราะเหตุนั้น เหมือนเงาติดตามตัวฉะนั้น”

สุขหรือทุกข์เกิดจากภายในจิตใจของตัวท่านเอง ดังนั้นท่านต้องคิดดีไว้ก่อน แล้วต้องทำดีพูดดีด้วยพลังแห่งคุณงามความดี ก็จะช่วยทำให้ท่านมีความสุขแน่นอน ไม่ต้องไปเปรียบเทียบตัวเองกับใคร

เพราะเราแต่ละคนต่างก็มีกรรมเป็นของตนเอง กรรมใครกรรมมัน ดีชั่วเราก็ทำเอง คนที่โชคร้ายที่สุดก็คือ คนที่ไม่เคยรับรู้ว่าตัวเองโชคดีขนาดไหน ที่ได้เกิดเป็นคนและยังมีโอกาสได้พบพระพุทธศาสนาอีก มักจะมองแต่ว่าตัวเองขาดอะไรไปบ้าง จนลืมว่าตัวเองมีอะไรบ้าง การได้มาเกิดเป็นคนถือว่าโชคดีมากแล้ว เพราะการได้เกิดเป็นมนุษย์แต่ละครั้งเป็นเรื่องยาก ถือว่าพวกเราได้มีโอกาสทองที่จะได้ทำความดีสะสมบุญบารมี มีโอกาสที่จะให้ มีโอกาสที่จะช่วยเหลือคนอื่น เพื่อยกระดับจิตใจของตนให้สูงขึ้น เมื่อถึงเวลาที่จะต้องละจากโลก ผู้ที่ทำความดีไว้ ก็จะได้ไปสู่ภพภูมิที่ดี **จึงถือได้ว่าการเกิดเป็นมนุษย์นั้นเป็นภพภูมิแห่งโอกาสอย่างแท้จริง**

ดังนั้นเพื่อให้ได้พบความสุขที่แท้จริง ขณะที่ท่านกำลังวิ่งวุ่นหาทรัพย์ภายนอกอยู่ ก็ควรหาจังหวะเวลาหยุดนิ่งบ้าง เพื่อสะสมทรัพย์จากภายในอันไม่มีทุกข์ ไม่มีโทษ ไม่ต้องกลัวว่าทรัพย์จะเสื่อม ไม่ต้องคอยเป็นห่วงกังวลว่าใครจะแย่งไป เพราะมันเป็นของท่านแน่นอน

ขอให้ท่านทั้งหลาย ได้เข้าถึงความสุขที่เหนือกว่า ความสุขจากกามทั้งหลายในโลก คือการเข้าถึงกระแสของพระนิพพาน เพื่อเป็นอริยบุคคลชั้นต้น (โสดาบัน) ปิดประตูแห่งอบายทั้งสี่ (สัตว์นรก เปรต อสุรกาย สัตว์เดรัจฉาน) ดังที่พระผู้มีพระภาค (๒๕/๔๘) ได้ทรงตรัสไว้ว่า **โสดาปัตติผลประเสริฐกว่าความเป็นเอกราชในแผ่นดิน กว่าการไปสู่สวรรค์ หรือกว่าความเป็นใหญ่ในโลกทั้งปวง.**

ธรรมบทเตือนใจ

พระผู้มีพระภาคตรัสพระคาถานี้ (๒๕/๑๐๑) แก่พระมหาโมคคัลลานะผู้เห็นทิพย์สมบัติของนายนันทิยะในเทวโลก

ญาติ มิตร และผู้มีใจดีทั้งหลาย
เห็นคนที่จากบ้านไปนาน กลับมาจากที่ไกล
มาถึงโดยสวัสดภาพ ย่อมยินดีว่ามาแล้ว

เช่นเดียวกันนั้น บุญทั้งหลาย
ย่อมต้อนรับคนที่ทำบุญไว้
ซึ่งจากโลกนี้ ไปสู่โลกหน้า
เหมือนญาติต้อนรับญาติ
ผู้เป็นที่รักที่กลับมาบ้าน ฉะนั้น

อานิสงส์ของการให้

การเอย การให้...
ให้ด้วยใจ ให้ด้วยจิต คิดสงสาร
ให้ด้วยรัก ด้วยห่วง พ้นบ่วงมาร
ผู้ให้ทาน ย่อมไม่ห่าง จากทางธรรม

รู้ให้ทาน ย่อมได้รัก เป็นคำตอบ
ให้สิ่งชอบ ก็ประกอบ ด้วยลาภผล
ให้ความรู้ ได้ปัญญา ในฝูงชน
ให้อภัย คือตัวตน พ้นความเลว

มีลูกศิษย์หลายคนมาถามอาตมภาพว่า ทำไมอาตมภาพถึงชอบบริจาคทาน ชอบช่วยเหลือคนอื่น อาตมภาพเองก็ได้แต่ตอบว่าสงสารเขา ถ้าเขาไม่ลำบาก เขาก็คงไม่มาขอความช่วยเหลือจากเรา ทั้งๆ ที่บางครั้งตัวอาตมภาพเองก็ลำบากเหมือนกัน แต่ก็ยังอดที่จะช่วยเหลือคนอื่นไม่ได้ เพราะอาตมภาพเชื่อว่าการให้นั้น ผู้ให้ย่อมมีใจเบิกบาน ไม่วิตกกังวล มีจิตใจที่ดีงามยิ่งๆ ขึ้นไป ดังที่พระพุทธองค์ได้ทรงตรัสถึงอานิสงส์ของการให้ไว้ถึง ๕ ประการ คือ

๑. ผู้ให้ทานย่อมเป็นที่รักที่พอใจของคนหมู่มาก
๒. สัตบุรุษผู้สงบย่อมคบหาผู้ให้ทาน
๓. กิตติศัพท์อันงามของผู้ให้ทานย่อมขจรไป
๔. ผู้ให้ทานย่อมไม่ห่างเหินจากธรรมของคฤหัสถ์
๕. ผู้ให้ทานหลังตายแล้วย่อมเกิดในสุคติสวรรค์

ผู้ให้ทานย่อมเป็นที่รักของคนหมู่มาก ชื่อว่าดำเนินตามธรรมของสัตบุรุษ สัตบุรุษทั้งหลายผู้สงบ ผู้สำรวมอินทรีย์ ประพฤติพรหมจรรย์ ย่อมคบหาผู้ให้ทานทุกเมื่อ สัตบุรุษเหล่านั้นย่อมแสดงธรรม เป็นเครื่องบรรเทาทุกข์ทั้งปวงแก่เขา เขารู้ชัดธรรมนั้นแล้ว เป็นผู้ไม่มีอาสวะปรินิพพานในโลกนี้

คนเราหว่านอะไร ก็ได้อย่างนั้น หว่านเมล็ดข้าว ก็ย่อมได้ผลแห่งข้าวกล้า คนที่จะทำชั่วอย่าเห็นว่า บาปที่ทำให้ผลน้อย แม้ผลนั้นมันจะยังมาไม่ถึง (ยังไม่ให้ผล) แม้หม้อน้ำยังเต็มด้วยน้ำ ที่ตกลงมาทีละหยาด ทีละหยาด ได้ฉันใด คนพาล เมื่อสั่งสมบาปทีละเล็กทีละน้อย ก็เต็มด้วยบาปได้ ฉันนั้น บุคคลอย่าสำคัญว่า บุญเล็กน้อยคงจักไม่มาถึง แม้หม้อน้ำ ยังเต็มด้วยน้ำ ที่ตกลงมาทีละหยาดทีละหยาดได้ฉันใด คนมีปัญญาเมื่อสั่งสมบุญ แม้ทีละเล็กทีละน้อยก็เต็มด้วยบุญได้ ฉันนั้น

พระผู้มีพระภาคได้ตรัสคาถาประพันธ์ต่อไปอีกว่า**ข้าวเปลือก ทรัพย์ เงินทอง สิ่งของที่หวงแหนอย่างใดอย่างหนึ่งหรือทาส กรรมกร หรือคนรับใช้ และผู้อาศัยที่มีอยู่ทั้งหมดนั้นเขานำไปไม่ได้ จำต้องละทิ้งไว้ทั้งหมด** อนึ่ง บุคคลทำกรรมใด ทางกาย ทางวาจา หรือทางใจ

กรรมนั้นแลเป็นสมบัติของเขา ทั้งเขาจะนำกรรมนั้นไปได้ อนึ่งกรรมนั้นย่อมติดตามเขาไปดุจเงาติดตามตัวไป ฉะนั้น

ดังนั้นท่านทั้งหลายจงให้เมื่อโอกาสแห่งการให้ยังมีอยู่ การให้ทานนั้นไม่จำเป็นว่า ท่านต้องมีเงินทองมากมายก่อนถึงจะให้ได้ ท่านสามารถให้ความสำคัญกับคนอื่นหรือให้กำลังใจคนที่ใกล้ชิดท่านได้ง่ายๆ เช่น การพูดชื่นชมในสิ่งที่เขาทำ เช่น ชมว่าเขาจัดดอกไม้สวย ชมว่าเขาทำอาหารอร่อย ชมว่าเขาขยัน ชมทรงผมที่เขาอุตส่าห์ทำหมดไปหลายเงิน ชมเสื้อผ้าที่เขาสวมใส่ ฝึกที่จะมองหาจุดดีของคนอื่นๆ ให้ได้ อย่าไปจ้องจับผิดเพ่งโทษคนอื่น ฝึกแผ่เมตตา แผ่ความรู้สึกดีๆ ออกไปรอบข้าง ไม่ใช่ว่าเดินไปไหนมาไหน ลูกน้องก็หลบหน้า ลูกศิษย์ก็หนีห่างหมด ไม่มีใครอยากพูดคุย อยากเสวนาด้วย ส่วนคนที่มีเมตานั้นใครๆ ก็อยากอยู่ใกล้ และมีอีกอย่างหนึ่ง ที่ท่านควรให้คนอื่นไปให้หมด เมื่อท่านให้ไปแล้ว ท่านก็จะมีความสุข เขาก็จะมีความสุข นั่นก็คือการให้อภัยคนอื่น ท่านอย่าไปผูกโกรธเลย อย่าไปเอาไฟมาสุมไว้ในอกของตัวเองเลย มันทุกข์

ถ้าท่านเป็นผู้มีบุญ มีโอกาสได้ศึกษาธรรม มีโอกาสได้ใกล้ชิดพระพุทธศาสนา เป็นผู้มีปัญญาเข้าใจในธรรม เชื่อในคำสั่งสอนของพระผู้มีพระภาค เชื่อในกฎแห่งกรรม ท่านก็สามารถให้สิ่งที่ประเสริฐที่สุดแก่คนอื่นๆ ได้ นั่นก็คือการให้ธรรม ดังที่พระผู้มีพระภาค (๒๕/๑๔๔) ทรงตรัสไว้ว่า

การให้ธรรม ชนะการให้ทั้งปวง
รสแห่งธรรม ชนะรสทั้งปวง
ความยินดีในธรรม ชนะความยินดีทั้งปวง
ความสิ้นตัณหา ชนะทุกข์ทั้งปวง

อานิสงส์ของการให้ธรรมนั้น มีบุญมากมีพลังมากอย่างยิ่ง ดังข้อความใน สมจิตตวรรค อังคุตตรนิกาย ทุกนิบาต (๒๐/๗๗) ที่กล่าวไว้ว่า การทำตอบแทนแก่ท่านทั้งสอง เราไม่กล่าวว่าเป็นการทำได้โดยง่าย ท่านทั้งสองคือใคร คือ มารดาและบิดา ถึงบุตรจะมีอายุ ๑๐๐ ปี มีชีวิตอยู่ ๑๐๐ ปี ประคับประคองมารดาด้วยบ่าข้างหนึ่ง ประคับประคองบิดาด้วยบ่าข้างหนึ่ง ปฏิบัติท่านทั้งสองนั้นด้วยการอบกลิ่น การนวด การให้อาบน้ำ และการบีบนวด และแม้ท่านทั้งสองนั้นจะถ่ายอุจจาระ หรือปัสสาวะลงบนบ่าทั้งสองของเขานั้นแล การกระทำอย่างนั้นยังไม่ชื่อว่าอันบุตรได้ทำหรือทำตอบแทนแก่มารดาและบิดาเลย

ถึงบุตรจะสถาปนามารดาและบิดาไว้ในราชสมบัติ ซึ่งเป็นเจ้าเหนือหัวแห่งแผ่นดินใหญ่ ที่มีรัตนะ ๗ ประการมากมายนี้ การกระทำอย่างนั้นยังไม่ชื่อว่าอันบุตรได้ทำหรือทำตอบแทนแก่มารดาและบิดาเลย ข้อนั้นเพราะเหตุไร เพราะมารดาและบิดามีอุปการะมาก บำรุงเลี้ยง แสดงโลกนี้แก่บุตรทั้งหลาย

ส่วนบุตรคนใด ให้มารดาและบิดา ผู้ไม่มีศรัทธาสมาทาน ตั้งมั่นดำรงอยู่ในสัทธาสัมปทา (ความถึงพร้อมด้วยศรัทธา) ให้มารดาและบิดาผู้ทุศีล สมาทาน ตั้งมั่นดำรงอยู่ในสีลสัมปทา (ความถึงพร้อมด้วยศีล) ให้มารดาและบิดาผู้ตระหนี่ สมาทานตั้งมั่นดำรงอยู่ ในจาค

สัมปทา(ความถึงพร้อมด้วยการเสียสละ)ให้มารดาและบิดาผู้ไม่มีปัญญา สมาทานตั้งมั่นดำรงอยู่ในปัญญาสัมปทา (ความถึงพร้อมด้วยปัญญา) **ด้วยเหตุเพียงเท่านี้แลการกระทำอย่างนั้น ชื่อว่าอันบุตรได้ทำและทำตอบแทนแก่มารดาและบิดา**

ธรรมบทเตือนใจ (๒๕/๓๙๗)

"ภิกษุทั้งหลาย ภิกษุควรเป็นผู้ตื่น อยู่อย่างมีสติ มีสัมปชัญญะ มีจิตตั้งมั่น เบิกบาน ผ่องใส และควรเป็นผู้เห็นแจ้งสมควรแก่กาลในกุศลธรรมทั้งหลาย ในการประกอบเนืองๆ ซึ่งกัมมัฏฐานนั้นอยู่ พึงหวังได้ผลอย่าง ๑ ใน ๒ อย่าง คือ อรหัตตผลในปัจจุบัน หรือเมื่อยังมีอุปาทานเหลืออยู่ก็จักเป็นอนาคามี"

เธอทั้งหลายที่หลับอยู่ จงรีบตื่น
ที่ตื่นอยู่ จงฟังคำของเรานี้
ความเป็นผู้ตื่นจากความหลับเป็นคุณประเสริฐ
เพราะภัย ย่อมไม่มีแก่ผู้ตื่นอยู่

ประวัติหลวงพ่อโต

หลวงพ่อโต พระบารมี เป็นศรีชาติ
เกื้อหนุนราษฎร์ ด้วยธรรมผอง ให้ผ่องใส
คุ้มครองชาติ คุ้มครองคน ให้พ้นภัย
เป็นหลักชัย ผู้กราบไหว้ ได้พบธรรม

พระพุทธไตรรัตนนายก หรือที่ชาวไทยรู้จักท่านในนาม **"หลวงพ่อโต"** หรือ **"หลวงพ่อซำปอกง"** ซึ่งเป็นที่เคารพนับถือของชนชาวไทยและชาวจีนทั้งในประเทศและต่างประเทศเป็นจำนวนมาก เนื่องจากความศักดิ์สิทธิ์ของหลวงพ่อโต เป็นที่เลื่องชื่อลือชามาตั้งแต่ครั้งกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี กล่าวคือ เมื่อใกล้จะเสียกรุง หลวงพ่อโตมีน้ำพระเนตรไหลมาทั้ง ๒ ข้าง เป็นลางบอกเหตุการณ์ล่วงหน้า ทั้งยังแสดงอิทธิปาฏิหาริย์ให้รอดพ้นจากการเผาผลาญทำลายของข้าศึกศัตรูอย่างน่าอัศจรรย์ สมัยสงครามโลกครั้งที่ ๒ บริเวณวัดพนัญเชิงถูกเครื่องบินทิ้งระเบิดถึง ๒๐ ลูก แต่ไม่มีลูกใดเกิดระเบิดขึ้นเลย ทั้งที่บริเวณห่างออกไปเกิดระเบิดเสียงดังตูมตาม

เมื่อเกิดโรคระบาดต่างๆ เช่น อหิวาตกโรค และไข้ทรพิษ หรือลูกเด็กเล็กแดงมีอาการเจ็บไข้ได้ป่วย ชาวบ้านจะมาขอน้ำพระพุทธมนต์ ขี้ธูป และดอกไม้บูชาองค์หลวงพ่อโต ไปดื่มกินจนหายจากโรคภัยไข้เจ็บต่างๆ ทันตาเห็น พระบารมีของหลวงพ่อโต ยังสามารถช่วยขจัด

ทุกข์ภัยตลอดทั้งดลบันดาลให้โชคลาภ กิจการเจริญรุ่งเรือง และยังมีอีกหลายคนที่สมหวังเรื่องขอบุตร-ธิดา ดังปรารถนา

หลวงพ่อโต ยังเป็นที่เคารพนับถือของชนชาวจีน ที่มาตั้งภูมิลำเนานานมาแล้ว ตั้งแต่ครั้งกรุงเก่า คนสมัยนั้นส่วนใหญ่แล้วเดินทางกันโดยทางเรือ บริเวณลำน้ำที่หน้าวัดพนัญเชิง เป็นวังวนน้ำเชี่ยวจัด เรือแพที่สัญจรไปมามักล่มจมอยู่เสมอ พ่อค้าวานิชชาวจีนที่เดินทางมาค้าขายทางเรือ เมื่อได้กราบไหว้องค์หลวงพ่อโต ก็มักจะทำให้แคล้วคลาดปลอดภัยในการเดินทาง หลายคนจึงมีความเคารพนับถือหลวงพ่อโตอย่างยิ่ง พากันขานพระนามท่านว่า **"ซำปอฮุดกง"** หรือ **"หลวงพ่อซำปอกง"** เจ้าผู้คุ้มครองทางทะเล และอภินิหารความศักดิ์สิทธิ์ต่างๆ แห่งองค์หลวงพ่อโตยังเป็นที่เคารพสักการะของพระมหากษัตริย์ ประชาชนชาวไทยและชาวจีน ตั้งแต่สมัยอยุธยามาจนตราบเท่าทุกวันนี้

พระพุทธไตรรัตนนายก (หลวงพ่อโต) เป็นพระพุทธรูปชนิดปูนปั้นปางมารวิชัย ที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย ขนาดหน้าตักกว้าง ๗ วา ๑๐ นิ้ว (๑๔ เมตร) สูงตลอดพระรัศมี ๙ วา ๒ ศอก (๑๙.๑๓ เมตร)

สร้างเมื่อ ปีชวด พ.ศ.๑๘๖๗ ก่อนสถาปนากรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี ๒๖ ปี ผู้สร้าง พระเจ้าศรีธรรมมาโศกราช (สมเด็จพระเอกาทศรถ)

พระนามเดิม ชื่อว่า "พระเจ้าพะแนงเชิง" ต่อมาในรัชสมัยพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชการที่ ๔ ทรงพระราชทานนามใหม่ว่า

“พระพุทธไตรรัตนนายก” ประชาชนทั่วไปนิยมเรียกว่า “หลวงพ่อโต” พี่น้องชาวจีนนับถือเป็น “ซำปอกง” ซึ่งเป็นเจ้าผู้คุ้มครองการเดินทางในทะเล จึงเป็นที่นับถือของทั้งชาวไทยและชาวจีน

ทรงพระยศ ประดับตาลปัตรหรือพัศยศที่เบื้องหน้าพระพักตร์

ประดิษฐาน อยู่ในพระวิหารหลวงขนาดใหญ่ ซึ่งสร้างมาคลุมองค์หลวงพ่ออีกทีหนึ่ง เป็นวิหารโถงรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส ตามฝาผนังพระวิหารใหญ่ทั้ง ๔ ด้าน ทำเป็นช่องๆ ไว้บรรจุพระพุทธรูป ๘๔,๐๐๐ องค์ เป็นพระขนาดเล็กเรียกตามภาษาชาวบ้านว่า “พระงั่ง”

ปฏิสังขรณ์ ในสมัยกรุงศรีอยุธยาปรากฏว่าสมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงซ่อมแซมครั้งหนึ่ง และต่อมาพระเจ้าแผ่นดินกรุงศรีอยุธยาคงจะซ่อมแซมกันต่ออีกหลายพระองค์ และในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ สมเด็จพระปฐมบรมราชจักรีวงศ์ได้ทรงปฏิสังขรณ์ และได้รับการบูรณะต่อมาอีกหลายพระองค์ โดยเฉพาะพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดให้บูรณะใหม่ทั้งองค์ เมื่อปลาย พ.ศ. ๒๓๙๗ และในสมัยรัชกาลที่ ๕ พ.ศ. ๒๔๔๔ เกิดเพลิงไหม้ผ้าห่มพระเจ้าพนัญเชิง ทำให้ชำรุดหลายแห่ง ทำการซ่อมแซมแล้วเสร็จในปี พ.ศ. ๒๔๗๒ และมีการทำอุณาโลมใหม่ เปลี่ยนจากเดิมมาเป็นทองคำหนัก ๔๗ บาท ยกขึ้นติดตามเดิมเมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๗๒ กรมศิลปากรได้ทำการซ่อมแซมอีกเมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๔ ในปัจจุบันปี พ.ศ.๒๕๕๐ - ๒๕๕๑ กำลังจะดำเนินการบูรณะครั้งใหญ่ โดยจะทำการปิดทองใหม่ทั้งองค์ เพื่อให้เกิดความสวยงามเป็นที่น่าศรัทธาของพุทธศาสนิกชน

เรื่องอัศจรรย์ ซึ่งควรนำมากล่าวไว้ในนี้ด้วย คือ การพึ่งพาบารมีของหลวงพ่อ ในการรักษาโรคภัยไข้เจ็บต่างๆ โดยเฉพาะเด็กเล็กที่เจ็บป่วย จะถวายให้เป็นลูกของหลวงพ่อโต แล้วจะหายป่วยไข้ หรือไม่ก็จุดธูปเทียน อธิฐานจิตขอให้หลวงพ่อคุ้มครองรักษา บารมีของหลวงพ่อจะแผ่มาปกป้องคุ้มครองรักษาให้ เหตุนี้ประชาชนจึงมีความเคารพนับถือมาก พอถึงหน้าเทศกาล จึงได้พากันไปนมัสการเป็นประจำทุกๆ ปี

วัดแห่งนี้ มีหลวงพ่อโต อันศักดิ์สิทธิ์
เนรมิต ให้สมหวัง ดังปรารถนา
หากท่านขอ พึ่งบุญ ให้หนุนพา
ทั้งโรคา ก็เหือดหาย มลายไป

คาถาบูชาพระพุทธไตรรัตนนายก (หลวงพ่อโต)
วัดพนัญเชิงวรวิหาร พระนครศรีอยุธยา
ตั้งนโม ๓ จบ แล้วกล่าวว่า
โตเสนโต วะระธัมเมนะ โตสัฏฐาเน สิเว วะเร
โตสัง อะกาสิ ชันตูนัง โตสะจิตตัง นะมามิหัง

ธรรมบทเตือนใจ (๒๕/๑๓๑)

พระผู้มีพระภาคตรัสพระคาถานี้แก่ภิกษุอาคันตุกะ
ผู้อยู่ในเมืองชายแดน ดังนี้

เมืองชายแดนได้รับการคุ้มครอง
ทั้งภายในและภายนอก ฉันใด
เธอทั้งหลายจงคุ้มครองตนให้ได้ ฉันนั้น
ขณะอย่าได้ล่วงเลยเธอทั้งหลายไปเสีย
เพราะเหล่าชนที่ปล่อยให้ขณะล่วงเลยไป
ย่อมเศร้าโศก แออัดอยู่ในนรก

ประวัติวัดพนัญเชิงฯ

วัดแห่งนี้ มีชื่องาม ตามพระดำรัส
ร. ๔ ตรัส เรียกนาม ตามขานไข
เรียกชื่อวัด พนัญเชิง เกริกก้องไกล
คนทั่วไป จำชื่อได้ แต่นั้นมา

วัดพนัญเชิงวรวิหารตั้งอยู่ที่ ตำบลคลองสวนพลู เป็นพระอาราม หลวงชั้นโท ชนิดวรวิหาร แบบมหานิกาย สร้างมาตั้งแต่ครั้งสมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี อยู่ในเขตปกครองของคณะสงฆ์ตำบลหอรัตน

ไชย ตั้งอยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยาฝั่งตะวันออก ตอนใต้ของเกาะเมือง ทางราชการใช้ชื่อว่าตำบลคลองสวนพลู (หรือตำบลกะมัง) อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่มาที่ไปของชื่อวัดนั้น น่าจะเกิดจากการสร้างพระพุทธรูปนั่งปางมารวิชัยเป็นประธานของวัด อาจเป็นลักษณะพิเศษจึงขนานนามวัดตามพระพุทธลักษณะที่สร้างก็อาจเป็นได้ โดยเฉพาะพระประธานของวัดนี้เป็นพระพุทธรูปนั่งปางมารวิชัยที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในประเทศไทย คำว่า “พแนงเชิง” มีความหมายว่า “นั่งขัดสมาธิ” ฉะนั้น คำว่า “วัดพนัญเชิง” “วัดพระแนงเชิง” หรือ “วัดพระเจ้าพแนงเชิง” จึงหมายถึงวัดแห่งพระพุทธรูปนั่งปางมารวิชัย คือ “หลวงพ่อโต” หรือ “พระพุทธไตรรัตนนายก” นั่นเอง

อีกสาเหตุหนึ่งก็อาจสืบเนื่องมาจากตำนานเรื่องพระนางสร้อยดอกหมาก คือ เมื่อพระนางสร้อยดอกหมากกลั้นใจตายนั้น พระนางคงจะนั่งขัดสมาธิ เพราะชาวจีนนิยมนั่งขัดสมาธิมากกว่านั่งพับเพียบจึงนำมาใช้เรียกชื่อวัด บางคนก็เรียกว่า วัดพระนางเอาเชิง ตามสาเหตุที่ทำให้พระนางถึงแก่ชีวิต ฉะนั้น ถ้าเรียกนามวัดตามความหมายของคำแล้ว คำว่า “วัดพนัญเชิง” ก็ย่อมหมายความถึงวัดที่มีพระพุทธรูปนั่งขัดสมาธิ คือหลวงพ่อโต หรือพระพุทธไตรรัตนนายกนั่นเอง

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๔ ทรงอาศัยเหตุที่เรียกชื่อวัดนี้ไปต่างๆ กัน จึงโปรดให้ประกาศเป็นพระราชกฤษฎีกาเกี่ยวกับชื่อวัดพนัญเชิงไว้ดังนี้ “วัดพนัญเชิง” อีกคำหนึ่งว่า

"วัดพระเจ้าพนัญเชิง" ให้คงเรียกอยู่อย่างเดิมอย่าอุตริเล่นลิ้น เรียกว่าผนังเชิง เพราะเขาเรียกอย่างนั้นทั้งบ้านทั้งเมืองมาแต่ไหนๆมา แปลงว่าผนังเชิงก็ไม่เพราะ จะเป็นยศเป็นเกียรติอะไร สำแดงแต่ความโง่ของผู้แปลงไม่รู้ภาษาเดิมว่าเขาตั้งว่า "พนัญเชิง" ด้วยเหตุไร ประการหนึ่ง วัดนั้นเป็นวัดราษฎรไทยจีนเป็นอันมากเขาถือกันว่าศักดิ์สิทธิ์ ก็เจ้าของเดิมตั้งชื่อนั้นไว้จะเป็นผีสางเทวดาสิงสู่อยู่อย่างไรก็ไม่รู้ มาแปลงขึ้นใหม่ๆ ดูเหมือนผู้แปลงก็ไม่สู้จะสบาย ไม่พอที่ย้ายก็อย่ายกไปเลย ให้คงไว้ตามเดิมเถิด"

วัดพนัญเชิงวรวิหาร มีเนื้อที่ตั้งวัด ๘๒ ไร่ ๓ งาน ๓๐ ตารางวา โฉนดเลขที่ ๙๑๔๙ ซึ่งนับว่าเป็นวัดที่มีเนื้อที่กว้างขวางที่สุดวัดหนึ่งในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และที่ดินธรณีสงฆ์อีกจำนวน ๘ แปลง มีเนื้อที่รวมกันทั้งสิ้น ๗๗ ไร่ ๙๖ ตารางวา บริเวณที่ตั้งของวัดพนัญเชิงวรวิหาร ในปัจจุบัน มีอาณาเขตดังนี้

๑. ทิศตะวันตก ติดริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา บริเวณที่เรียกว่าปากน้ำบางกะจะ

๒. ทิศตะวันออกเฉียงใต้ ปัจจุบันเป็นที่ตั้งโรงเรียนวัดพนัญเชิง (ไตรรัตนนายก) ซึ่งอยู่ในความอุปถัมภ์ของวัดพนัญเชิงวรวิหาร

๓. ทิศใต้ ปัจจุบันเป็นที่ตั้งฌาปนสถานของวัดพนัญเชิงฯ โดยมีถนนหลวงตัดผ่าน

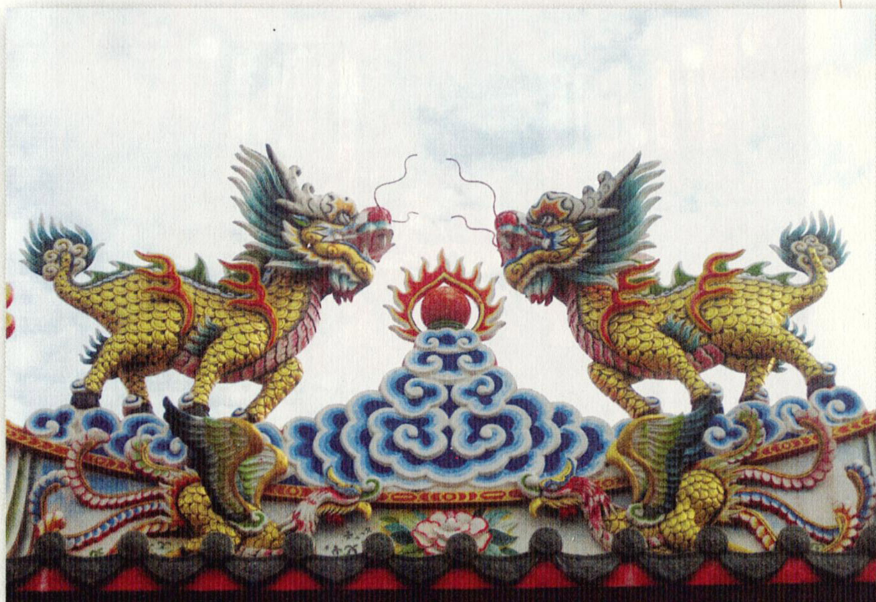
๔. ทิศตะวันออก มีสุสานชาวจีนอยู่ในเขตพื้นที่วัด

ธรรมบทเตือนใจ

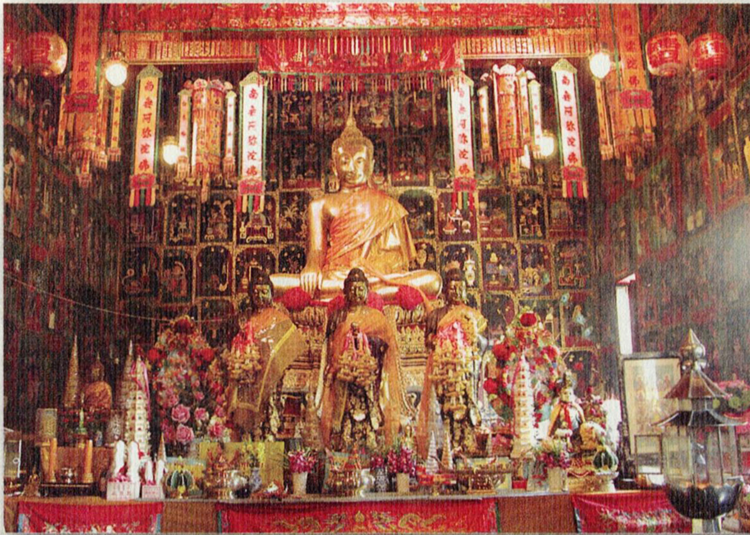
พระผู้มีพระภาคตรัสพระคาถานี้แก่ภิกษุทั้งหลาย
ในทุกขลักขณวัตถุ ขุททกนิกาย ธรรมบท (๒๕/๑๑๘) ดังนี้

เมื่อใด อริยสาวก
พิจารณาเห็นด้วยปัญญาว่า
สังขารทั้งหลายทั้งปวงเป็นทุกข์
เมื่อนั้น ย่อมหน่ายในทุกข์
นั่นเป็นทางแห่งความบริสุทธิ์

ถาวรวัตถุและเสนาสนะที่สำคัญ

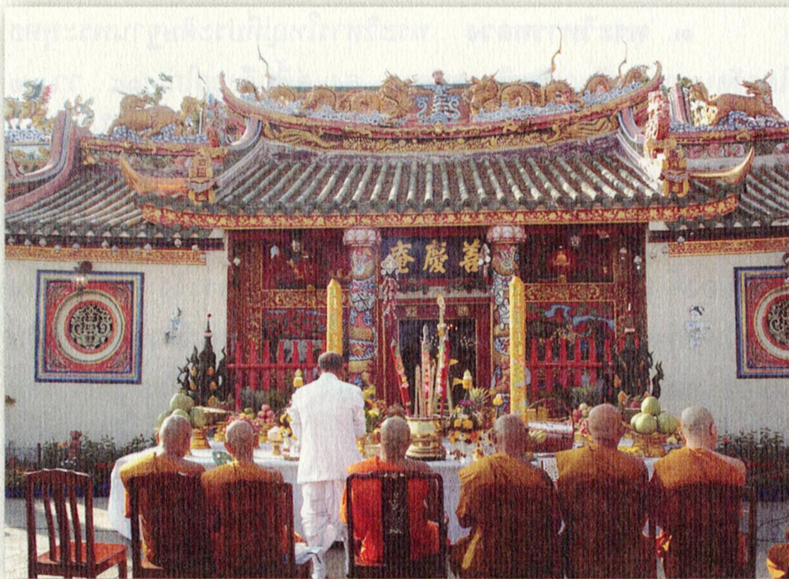
๑. พระอุโบสถ เป็นสถาปัตยกรรมแบบทรงโรง วัดโดยยาว ๘ วา ๑๘ นิ้ว กว้าง ๕ วา ๖ นิ้ว มีหน้ามุขยาว ๒ วา สูงแต่พื้นถึงอกไก่ ๖ วาเศษ เป็นมุขลดไม่มีลวดลายประดับ ระหว่างประตูด้านหน้าพระอุโบสถทำซุ้มติดกับผนัง เป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปย่อมๆ รวมทั้งพระทองด้วย ในปัจจุบันได้มีการเขียนภาพจิตรกรรมฝาผนังภายในพระอุโบสถ ด้านหน้าเป็นภาพเขียนมารผจญ รอบข้างเป็นภาพเทพชุมนุมและภาพพุทธประวัติชาดก และได้มีการติดเครื่องปรับอากาศภายในพระอุโบสถ เพื่อเป็นการอนุรักษ์ภาพเขียนให้มีความคงทนยาวนานยิ่งขึ้น

๒. พระวิหารเขียน พระวิหารเขียน คือ พระวิหารตั้งคู่กับพระอุโบสถ อยู่ทางเบื้องซ้ายของพระวิหารหลวง ในตำนานการสร้างโบสถ์กล่าวไว้ว่า บุตรเขยพระยารามัญเป็นผู้สร้าง ลักษณะสถาปัตยกรรมแบบทรงโรง วัดรอบนอกยาว ๘ วา ๑๘ นิ้ว กว้าง ๔ วา ๒ ศอก ๑ คืบ ๙ นิ้ว หน้ามุข ๗ ศอก ๓ นิ้ว สูงจากพื้นถึงอกไก่ ๖ วาเศษ เป็นมุขลดมีซุ้มหน้าเหมือนพระอุโบสถ ภายในซุ้มประดิษฐานพระพุทธรูปทรงเครื่องสมัยอยุธยา ปางมารวิชัย ๒ องค์ตั้งเรียงกัน ภายในวิหารมีการเขียนภาพลวดลายกระถางต้นไม้ต่าง ๆ เครื่องใช้ เครื่องบูชาแบบของชาวจีน เหตุนี้จึงเรียกว่า “วิหารเขียน” สิ่งสำคัญในพระวิหารเขียน ยังมีพระพุทธรูปปูนปั้น สมัยอยุธยา พระพุทธรูปของทางฝ่ายมหายาน

๓. พระวิหารหลวง พระวิหารใหญ่ที่ประดิษฐานพระพุทธไตรรัตนนายก เรียกพระวิหารหลวง สูงแต่พื้นถึงอกไก่ ๑๘ วา ๒ ศอก กว้าง ๑๓ วา อยู่ในผังสี่เหลี่ยมจัตุรัส ตามฝาผนังใหญ่ทั้งสี่ด้าน เจาะช่องเป็นซุ้มไว้สำหรับบรรจุพระพุทธรูปและพระพิมพ์เป็นระยะอย่างเป็นระเบียบ ช่องพระพิมพ์นั้นสำหรับบรรจุพระพิมพ์ ๘ หมื่น ๔ พันองค์ เป็นพระขนาดเล็ก ชาวบ้านเรียกว่าพระงั่ง เสาภายในพระวิหารหลวงเขียนด้วยดินสีแดงตัดเส้นเป็นลายพุ่มข้าวบิณฑ์ เป็นฝีมือช่างสมัยรัชกาลที่ ๔ หัวเสาประดับด้วยบัวกลุ่มสมัยอยุธยา รอบผนังทั้งสี่ด้าน ตั้งพระพุทธรูปปางต่าง ๆ ไว้ พระวิหารหลวงนี้มีศิลปกรรมสมัยอยุธยา คือบานประตู ซึ่งสลักเป็นลายก้านขดยกดอกนูนออกมาเหนือลวดลาย ในปัจจุบันได้มีการทำความสะอาดทำให้ปรากฏร่องรอยแห่งความสวยงามของสถาปัตยกรรมอันวิจิตร

๔. ศาลาการเปรียญ ตั้งอยู่ชายน้ำทางทิศตะวันตก เป็นศาลาทรงไทยสร้างด้วยเครื่องไม้ เป็นสถาปัตยกรรมสมัยรัชกาลที่ ๔ ขนาดยาว ๑๑ วา กว้าง ๖ วา มีเฉลียงสองชั้น หน้าบันสลักลวดลายสลักด้วยช่อฟ้าใบระกา ภายในเพดานประดับด้วยดาว ระหว่างคอสองมีภาพเขียนพุทธประวัติโดยรอบ จารึกว่าเขียนเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๒ ปัจจุบันใช้เป็นที่ประกอบศาสนพิธีของพุทธศาสนิกชน สิ่งสำคัญในศาลาการเปรียญนี้ คือ บุษบกธรรมาสน์ ที่ได้สร้างขึ้นมาแทนธรรมาสน์หลังเก่า ซึ่งมีลักษณะยาวรี บรรจุพระสวดได้ ๔ รูป มีมุขและช่อฟ้าใบระกา พระครูมงคลเทพมุนี (ปิ่น) จำลองแบบสร้างมาแต่วัดสุวรรณดาราม แต่ไฟไหม้ จึงได้สร้างบุษบกธรรมาสน์หลังนี้ขึ้นมาแทน

๕. ตึกเจ้าแม่สร้อยดอกหมาก เป็นศาลเจ้าของจีน ถือว่าเป็นที่สถิตของพระนางสร้อยดอกหมาก ธิดาพระเจ้ากรุงจีนซึ่งเป็นมเหสีของพระเจ้าสายน้ำผึ้ง ตามที่กล่าวไว้ในตำนานการสร้างวัด ชาวจีนเรียกกันว่า "ศาลเจ้าแม่อาเนี้ย" ตั้งอยู่ริมน้ำด้านเหนือนอกกำแพงแก้ว เป็นอาคารก่ออิฐถือปูนสร้างตามแบบสถาปัตยกรรมจีน มุขด้านหลังเป็นอาคารสองชั้น ชั้นบนตั้งแท่นบูชาและรูปเจ้าแม่สร้อยดอกหมาก ชั้นล่างตั้งแท่นบูชารูปเจ้าแม่กวนอิม ใกล้ ๆ ศาลนี้มีสมอเรืออันหนึ่ง ชาวบ้านงมขึ้นมาจากท่าน้ำหน้าวัด กล่าวกันว่าเป็นสมอเรือของนางสร้อยดอกหมาก ปัจจุบันได้เก็บไว้ในศาลเจ้าแม่สร้อยดอกหมากแล้ว ได้รับการบูรณะใหม่ในปี พ.ศ.๒๕๔๓ มีการปั้นลวดลายประดับทั้งภายในและภายนอก ให้มีลักษณะแบบเก๋งจีน ซึ่งเป็นการอนุรักษ์รูปแบบสถาปัตยกรรมเดิม

๖. ตำหนักเดิม (หอสวดมนต์) ได้รับการบูรณะขึ้นใหม่ในปี ๒๕๔๔ โดยพระพิพัฒน์วราภรณ์ (แวว กตสาโร พ.ศ.๒๕๔๗ ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์เป็นพระราชรัตนวราภรณ์) มีลักษณะเป็นอาคารทรงไทย ๒ ชั้น ชั้นบนมีห้องพักรับรองพระภิกษุอาคันตุกะ อีกด้านหนึ่งเป็นโถงกว้างใช้เป็นที่ประชุมของพระภิกษุสงฆ์เพื่อทำวัตรสวดมนต์ในช่วงเทศกาลเข้าพรรษา ชั้นล่างได้จัดเป็นห้องประชุมขนาดเล็ก สามารถจุผู้เข้าประชุมได้ประมาณ ๑๐๐ ที่ ติดเครื่องปรับอากาศและเครื่องขยายเสียงเพื่อรองรับการใช้งานอย่างสมบูรณ์

๗. หอพระไตรปิฎก ขนาดกว้าง ๘ เมตร ยาว ๙ เมตร ปัจจุบันเป็นที่เก็บพระไตรปิฎกและตู้พระคัมภีร์โบราณ ได้รับการบูรณะใหม่ให้มีความสวยงาม

๘. ศาลเจ้าแม่กวนอิม เจ้าพ่อกวนอูและเทพเจ้าอุ่ยท้อ ตั้งอยู่ริมแม่น้ำด้านทิศเหนือของวัด ติดกับตึกเจ้าแม่สร้อยดอกหมาก ได้ดำเนินการก่อสร้างแล้วเสร็จในปี ๒๕๔๙ เป็นสถานที่ประดิษฐาน รูปปั้นของพระสังกัจจายน์ เจ้าแม่กวนอิม (พระโพธิสัตว์) เจ้าพ่อกวนอู (เทพเจ้าแห่งความซื่อสัตย์) และเทพเจ้าอุ่ยท้อ (เทพเจ้าผู้คุ้มครองพระศาสนา) ซึ่งประชาชนชาวจีนให้ความเคารพนับถือมาก

วิธีการเดินทางสู่วัดพนัญเชิงวรวิหาร

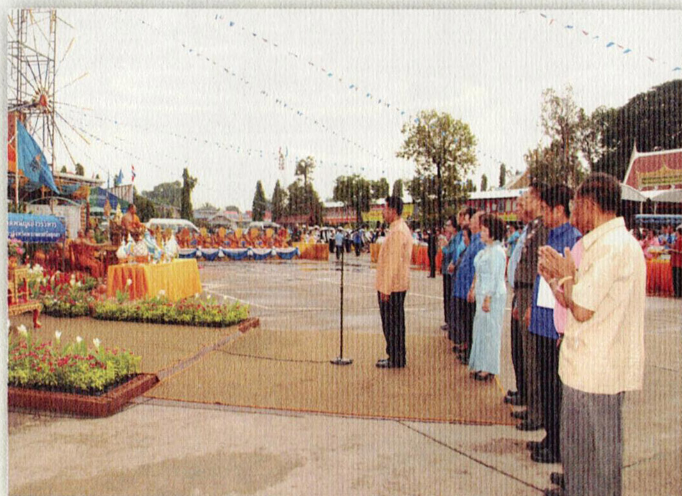
มีวิธีการเดินทางได้ ๓ ทาง คือ

๑. **เดินทางโดยรถยนต์**ไปตามถนนพหลโยธิน แยกเข้าจังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่สามแยกอำเภอวังน้อย ถนนสายโรจนะถึงเจดีย์ใหญ่วัดสามปลื้ม ตรงหลักกิโลเมตรที่ ๑ เลี้ยวซ้ายไปตามถนน ผ่านวัดใหญ่ชัยมงคลแล่นเรื่อยไปจนถึงวัด

๒. **เดินทางโดยรถไฟ**ไปยังสถานีจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ต่อรถประจำทาง หรือรถรับจ้างเพื่อข้ามเรือที่สถานีตำรวจป้อมเพชร ซึ่งเรียกว่า ท่าข้ามวัดสุวรรณดาราราม - วัดพนัญเชิงฯ

๓. เดินทางโดยเรือ มีเรือ ๓ สาย สายใต้และสายตะวันตกจะถึงวัดซึ่งอยู่ตรงข้ามสถานีตำรวจป้อมเพชรก่อนถึงจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สายเหนือจะถึงตัวจังหวัดก่อนถึงวัด

ธรรมบทเตือนใจ

พระผู้มีพระภาคตรัสพระคาถานี้ (๒๕/๙๖)
แก่พระเจ้าปเสนทิโกศล ดังนี้

ความไม่มีโรคเป็นลาภอย่างยิ่ง
ความสันโดษเป็นทรัพย์อย่างยิ่ง
ความคุ้นเคยเป็นญาติอย่างยิ่ง
นิพพานเป็นสุขอย่างยิ่ง

งานบุญประจำปีของวัดพนัญเชิงวรวิหาร

เหตุใดหนอ โลกนี้ มิหยุดหย่อน
ไม่ยอมผ่อน ความกระหาย ที่หยาบหนา
จงปล่อยวาง สิ่งยึดถือ ที่เป็นมา
สั่งสมบารมี เกิด ประเสริฐคน

งานเทศกาลตรุษจีน ตรุษจีน ซึ่งแต่ละปีวันตรุษจีนจะไม่ตรงกัน โดยจะถือปฏิทินจีนเป็นหลัก ในทุกวันที่ ๑ ค่ำเดือนอ้ายของปฏิทินจีน ก็คือวันขึ้นปีใหม่หรือตรุษจีนนั่นเอง ส่วนใหญ่จะอยู่ระหว่างปลายเดือนมกราคมถึงต้นเดือนกุมภาพันธ์ ของทุกๆ ปี มีการจัดตั้งโรงทาน โรงอาหารเจเลี้ยงผู้มานมัสการหลวงพ่อโต ตลอดทุกวันในช่วงเทศกาล

กิจกรรมวันมาฆบูชา ตรงกับวันเพ็ญเดือน ๓ (หรือเดือน ๔) มีการฟังเทศน์และร่วมประกอบพิธีเวียนเทียน ถวายเป็นพุทธบูชา รอบพระวิหารหลวงพ่อโต เวลา ๑๗.๐๐ น.

งานสมโภชพระพุทธไตรรัตนนายก (หลวงพ่อโต) กำหนดจัดขึ้นในวันที่ ๑๑ เมษายนของทุกปี ถือเป็นงานประจำปีที่สำคัญและใหญ่ที่สุด เพื่อเป็นการสมโภชองค์พระพุทธไตรรัตนนายก และเป็นการรำลึกถึงคุณูปการขององค์พระมหากษัตริย์ มีการจัดตั้งโรงทานและพิธีทำบุญทางศาสนา เพื่อรำลึกถึงผู้สร้างองค์หลวงพ่อโต และบุรพาจารย์อดีตเจ้าอาวาสวัดพนัญเชิงทุกองค์

งานเทศกาลมหาสงกรานต์ ประจำปีระหว่างวันที่ ๑๒ - ๑๕ เมษายน ของทุกปี ถือเป็นงานใหญ่และสำคัญอีกงานหนึ่ง ประชาชนส่วนใหญ่เป็นชาวไทย จะพร้อมใจกันมานมัสการพระพุทธไตรรัตนนายก(หลวงพ่อโต) จำนวนมาก มีการสรงน้ำถวายหลวงพ่อโตจำลอง และมีทำพิธีเวียนเทียนประทักษิณรอบองค์พระพุทธไตรรัตนนายก ภายในวิหารหลวง ซึ่งมีแห่งเดียวในประเทศไทย เป็นเวลาติดต่อกันถึง ๓ วัน

งานกวนข้าวทิพย์ (ข้าวมธุปายาส) จัดขึ้นในช่วงก่อนถึงวันวิสาขบูชา (วันเพ็ญ เดือน ๖) ของทุกปี ตามประเพณีโบราณ สำหรับการมอบแก่พุทธศาสนิกชนโดยทั่วไป เพื่อเป็นการสืบสานอนุรักษ์ประเพณีที่ดีงามของไทยให้คงอยู่ตลอดไป

งานถือบวชเนกขัมมะ ในโอกาสวันวิสาขบูชา จะตรงกับวันขึ้น ๑๓ ค่ำ- แรม ๑ ค่ำ เดือน๖ ของทุกปี (ในเดือน ๗ ถ้าเป็นปีที่มีเดือน ๘ สองหน) มีพิธีเวียนเทียนรอบพระวิหารหลวงพ่อโต เวลา ๑๗.๐๐ น. เพื่อถวายเป็นพุทธบูชา

กิจกรรมวันอาสาฬหบูชาและวันเข้าพรรษา ตรงกับวันเพ็ญและวันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๘ มีการประกอบพิธีทางศาสนา เช่นเดียวกันกับวันมาฆบูชาและวันวิสาขบูชา เป็นประจำทุกปี

งานประเพณีทิ้งกระจาดหรืองานงิ้ว งานนี้จัดขึ้นในราวเดือน ๙ ของทุกปี คือแรม ๑๒- ๑๓-๑๔ ค่ำ เดือน ๙ ไปจนถึงสิ้นเดือน (ตรงกับวันสิ้นเดือน ๗ ของจีน) มีการแจกทานข้าวสารอาหารแห้งแก่ประชาชนทั่วไปในวันสุดท้ายของงาน มีการจัดตั้งโรงทานเลี้ยงอาหาร

แก่ประชาชนทั่วไปตลอดงาน ตามคติความเชื่อของชาวจีนงานประเพณีทิ้งกระจาดนี้ ถือเป็นการทำบุญทำทานให้แก่บรรดาภูตผีที่ไม่มีญาติทั้งหลาย ซึ่งจะถูกปล่อยจากยมโลกมารับส่วนบุญบนโลกมนุษย์ปีละครั้ง ก่อนกลับไปรับผลกรรมที่เคยสร้างไว้เมื่อคราวเป็นมนุษย์

งานเทศกาลกินเจ ตรงกับวันสิ้นเดือนแปดของจีน อยู่ในราวช่วงเดือนเก้าของไทยเรา มีการจัดตั้งโรงทานเลี้ยงอาหารเจแก่ผู้มานมัสการหลวงพ่อโตเป็นประจำตลอดเทศกาล

งานวันเกิดเจ้าแม่สร้อยดอกหมาก ผู้เป็นปฐมเหตุแห่งการสร้างหลวงพ่อโตและงานลอยกระทง ในวันเพ็ญเดือน ๑๒ ของทุกปี มีการประกอบพิธีทางศาสนา การจัดตั้งโรงทานเลี้ยงอาหารแก่ประชาชนทั่วไป ช่วงเวลา ๒๒.๐๐ น. พระราชรัตนวราภรณ์ เจ้าอาวาสพร้อมด้วยพระภิกษุ - สามเณร จะร่วมนำพุทธศาสนิกชนกล่าวคำบูชารอยพระพุทธบาทและขอขมาพระแม่คงคาพร้อมกัน บริเวณท่าน้ำด้านทิศตะวันตกของวัด

งานวันเฉลิมพระชนมพรรษา ๑๒ สิงหาคม และ ๕ ธันวาคม ของทุกๆ ปี มีการจัดตั้งโรงทานเลี้ยงอาหารแก่ผู้มาวัดตลอดทั้งวัน และการประกอบพิธีทางศาสนา ถวายอาหารบิณฑบาตเพื่อน้อมเกล้าถวายเป็นพระราชกุศลและร่วมถวายพระพรชัยมงคล ณ บริเวณลานหน้าพระวิหารหลวงพ่อโต

งานเทศกาลวันส่งท้ายปีเก่าต้อนรับวันปีใหม่ มีการร่วมเจริญพระพุทธมนต์ เจริญสมาธิภาวนา ฟังการบรรยายธรรม ตั้งแต่ช่วงเวลา

๒๒.๐๐ น. ของวันที่ ๓๑ ธันวาคม - ขึ้นปีใหม่ ภายในพระอุโบสถ และการประกอบพิธีทำบุญตักบาตรในช่วงเช้าของวันขึ้นปีใหม่ ณ บริเวณลานหน้าพระวิหารหลวงพ่อโต

วัดพนัญเชิงวรวิหาร มีการทำบุญตักบาตร สมาทานศีล ฟังเทศน์ ทุกวันพระ ในช่วงเทศกาลเข้าพรรษา พระภิกษุ - สามเณรจะมีการทำวัตรเช้า-เย็นทุกวัน ฟังสวดปาฏิโมกข์ตลอดทุกกึ่งเดือน

รูปปั้นจำลองพระนางสร้อยดอกหมาก

เจ้าแม่สร้อยดอกหมาก

ขอลาแล้ว ความผิดหวัง ในครั้งนี้
ขอลาที ความชั่วร้าย มิใฝ่หา
ขอลาแล้ว อันความเศร้า อัปปัญญา
แสวงหา ความสงบ จบด้วยใจ

วัดพนัญเชิงนั้น นอกจากจะมีความเป็นมาอันเก่าแก่ และมีวัตถุโบราณอันล้ำค่ามากมายแล้ว ก็ยังมีเรื่องราวที่น่าสนใจอีกสิ่งหนึ่งนั่นก็คือ เรื่องราวของ **"พระนางสร้อยดอกหมาก"** ซึ่งตำนานของพระนางสร้อยดอกหมากนั้น เป็นหนึ่งในตำนานอันเก่าแก่ที่ว่ากันว่า นานมา

แล้วมีเด็กหญิงเล็กๆ คนหนึ่ง เกิดอยู่ในจั่นหมาก พระเจ้ากรุงจีนได้ทรงนำมาเลี้ยงไว้เป็นบุตรบุญธรรม และให้พระนามนางว่า "พระนางสร้อยดอกหมาก" เมื่อนางเจริญวัยขึ้นก็มีรูปโฉมงดงามยิ่งนัก โหรได้ทำนายว่า ในกาลข้างหน้า คู่ครองของนางจะเป็นกษัตริย์กรุงไทย เป็นผู้มีบุญญาภินิหารมาก

ทางด้านกรุงไทย ขณะนั้น กำลังว่างผู้ปกครองแผ่นดินและไม่มีรัชทายาทจะสืบทอดราชสมบัติ เสนาอำมาตย์และสมณะชีพราหมณ์จึงได้ทำพิธีเสี่ยงเรือ เพื่อเสาะหาผู้มีบุญวาสนาเป็นพระเจ้าแผ่นดิน เมื่อเรือแล่นไปถึงยังที่แห่งหนึ่ง ที่ริมฝั่งมีเด็กเลี้ยงโคกำลังเล่นกันอยู่ เรือก็จอดหยุดนิ่งไม่ยอมเคลื่อนไปไหน แม้ว่าเหล่าฝีพายจะพยายามสักเท่าไหร่เรือก็ไม่เคลื่อนที่ เหล่าอำมาตย์เห็นในความอัศจรรย์เกิดสังหรณ์ใจ จึงเข้าไปหากลุ่มเด็กเลี้ยงโคที่เล่นกันอยู่ พบว่ามีเด็กชายคนหนึ่งท่าทางฉลาดหลักแหลม พูดจาตอบโต้ฉาดฉาน เหล่าอำมาตย์จึงต่างคิดว่า "ชะรอยเด็กคนนี้คงเป็นผู้มีบุญ กิริยาท่าทางก็ต่างจากเด็กคนอื่นๆ อย่างเห็นได้ชัด" เมื่อคิดดังนั้นแล้วเหล่าอำมาตย์จึงพร้อมใจกัน อันเชิญเด็กชายคนนั้นมาเป็นพระเจ้าแผ่นดิน ปกครองกรุงไทยต่อไป

เมื่อพระเจ้ากรุงไทยพระองค์ใหม่ได้ขึ้นปกครองแผ่นดิน ทรงปกครองบ้านเมืองเป็นปรกติสุข ครั้งหนึ่งพระองค์โปรดให้ยกขบวนพยุหยาตราไปทางชลมารคพร้อมกับเหล่าเสนาบดี เมื่อเสด็จมาถึงหัวแหลมวัดปากคลอง จึงตรัสสั่งให้จอดเรือพระที่นั่งอยู่หน้าวัด ทรงทอดพระเนตรเห็นผึ้งจับอยู่ที่อกไก่ใต้ช่อฟ้าหน้าบันของโบสถ์ จึงทรงตรัสว่า **"จะขอนมัสการพระพุทธปฏิมากร ด้วยเดชะบุญญาภิสังขารของเรา**

เพื่อจะได้ปกครองไพร่ฟ้าอาณาประชาราษฎร์ ขอให้น้ำผึ้งหยดลงมากลั้วเอาเรือขึ้นไปประทับแทนกำแพงแก้วนั้นเถิด” เมื่อตรัสเสร็จน้ำผึ้งก็หยดลงมากลั้วเอาเรือพระที่นั่งยกขึ้นไปถึงที่ทันที เป็นที่ประจักษ์แก่สายตาภิกษุสงฆ์และเหล่าเสนาบดีที่ประชุมกันอยู่ ณ สถานที่นั้น จึงต่างพากันถวายพระพรชัยและถวายพระนามพระองค์ว่า “พระเจ้าสายน้ำผึ้ง”

พระองค์ทรงเดินทางไปยังสถานที่ต่างๆ ด้วยเรือพระที่นั่งเอกชัยเพียงลำเดียว ด้วยอำนาจแห่งราชกุศลทำให้การเดินทางเป็นไปด้วยความเรียบร้อยปลอดภัย จนกระทั่งลุถึงกรุงจีน พระเจ้ากรุงจีนจึงมีรับสั่งให้เสนาบดีผู้ใหญ่ไปสืบดูว่าพระเจ้ากรุงไทยมีบุญญาธิการจริงหรือไม่ เสนาบดีจีนจึงออกไปทูลเชิญให้พระเจ้าสายน้ำผึ้งประทับที่อ่าวนาค ซึ่งเป็นที่ที่มีภยันตรายมาก ตกเพลาค่ำเสนาบดีจีนใช้ทหารไปสอดแนมดูว่าจะมีเหตุการณ์ร้ายแรงอันใดเกิดขึ้นหรือไม่ แต่ทุกอย่างก็ผ่านไปด้วยดี ในคืนต่อมาเสนาบดีจึงทูลเชิญให้ประทับในที่มีอันตรายมากขึ้นไปอีก เหตุการณ์ก็ยังเหมือนเดิม เมื่อพระเจ้ากรุงจีนทรงทราบก็โสมนัสยิ่งนัก จึงมีรับสั่งให้จัดขบวนแห่ออกไปรับพระเจ้าสายน้ำผึ้งเข้ามาภายในพระราชวัง และให้ราชาภิเษกพระนางสร้อยดอกหมากขึ้นเป็นพระมเหสี

เมื่อเวลาผ่านไป พระเจ้าสายน้ำผึ้งจึงกราบบังคมลาพระเจ้ากรุงจีนกลับพระนคร พระเจ้ากรุงจีนให้นำสำเภาห้าร้อยลำพร้อมด้วยเครื่องอุปโภคเป็นอันมาก เมื่อถึงปากน้ำ พระเจ้าสายน้ำผึ้งเสด็จเข้าพระนครไปก่อน เมื่อจัดตำหนักซ้ายขวาเสร็จก็ส่งขบวนมารับพระนางสร้อยดอกหมากจากเรือโดยพระองค์ไม่ได้เสด็จมาด้วย พระนาง

สร้อยดอกหมากจึงไม่ยอมเสด็จขึ้นจากเรือ กล่าวว่า "มาด้วยพระองค์ก็โดยยาก เมื่อมาถึงพระราชวังแล้วเป็นไฉนพระองค์จึงไม่มารับ ถ้าพระองค์ไม่เสด็จมารับก็จะไม่ไป"

เสนาบดีนำเนื้อความไปกราบทูล พระเจ้าสายน้ำผึ้งคิดว่านางหยอกเล่นจึงกล่าวสัพยอกว่า "เมื่อมาถึงแล้วจะอยู่ที่นั่นก็ตามใจเถิด" เมื่อพระนางทราบความจึงสำคัญว่าพระเจ้าสายน้ำผึ้งพูดจริง จึงน้อยพระทัยยิ่งนัก ด้วยความน้อยพระทัยนางจึงกลั้นพระทัยตาย พระเจ้าสายน้ำผึ้งทรงเสียพระทัยมาก โปรดเกล้าให้อัญเชิญพระศพของพระนางขึ้นมาพระราชทานเพลิง ท่ามกลางความอาลัยรักของประชาชนชาวจีนและชาวไทย จึงทรงสร้างวัดขึ้นเพื่ออุทิศบุญกุศลให้กับพระนาง และตั้งชื่อวัดว่า "วัดพระนางเชิญ" แต่นั้นมา

ปัจจุบันหมู่บ้านโดยรอบวัดยังแน่นขนัดไปด้วยชุมชนชาวจีน และอาณาบริเวณนี้ ยังคงมีการจัดงานตามประเพณีดั้งเดิมของชาวจีน เช่น งานเทกระจาด งานล้างป่าช้าจีน เป็นต้น และนอกจากนี้บริเวณด้านข้างวิหารหลวงพ่อโต ติดริมฝั่งแม่น้ำป่าสัก ยังเป็นที่ตั้งของศาลเจ้าแม่สร้อยดอกหมาก มีพระรูปเจ้าแม่สร้อยดอกหมาก ประดิษฐานอยู่บนชั้นสองของศาล จะพบว่าศาลนี้ตกแต่งด้วยสถาปัตยกรรมแบบเก๋งจีนโบราณ มีป้ายหน้าศาลเขียนเป็นภาษาไทยและจีน ภาษาจีนนั้นเขียนว่า "เปยเหนียง" ซึ่งถ้าแปลแยกเป็นคำจะแปลว่า หญิงสาวผู้เศร้าโศก แต่ถ้าหากแปลความโดยรวมจะได้คำว่า เป็นพระแม่ผู้เปี่ยมด้วยความเมตตา

จากใจลูกศิษย์

ขอนอบน้อมตั้งนะโมทั้งสามจบ
ขอเคารพพระสงฆ์ผู้ทรงศรี
มีศีลธรรมนำองค์ทรงมุนี
พระจึงมีคุณค่าเนื้อนาบุญ
๒๒ พฤษภาลงมาเกิด
ก็อกำเนิดในถิ่นแผ่นดินหนุน
ชื่อนพปฎลนามสกุลทรัพย์บุญ
เกิดในตระกูลมีธรรมประจำตน

จากเด็กน้อยบ้านนาในป่าทุ่ง
เจริญมุ่งพัฒนาปัญญาผล
ได้มาตรียนหมั่นเพียรในกมล
ได้เปลี่ยนตนเข้าสู่ธรรมนำวิญญาณ

หลวงพ่อแววเป็นพระผู้แกล้วกล้า
มีเมตตาเปี่ยมล้นชนสุขศานต์
ท่านสอนศิษย์ให้ตั้งใจในสุนทาน
ทั้งสืบสานอนุรักษ์ประเพณีไทย

หลวงพ่อรักศาสนาประชาชาติ
มีเครือญาติธรรมชมสมสมัย
ชื่อหลวงพ่อดังก้องหล้าฟ้าบาลัย
จารึกไว้บนแผ่นดินไม่สิ้นนาม

บวชพระมาพรรษากาลก็นานแล้ว
ยังเพริศแพร้วงามล้ำนำสยาม
ดำรงตนคงศีลระบิลนาม
ดำเนินตามรอยพุทธบาทพระศาสดา

วิสัยทัศน์หลวงพ่อไกลกว่าใจคิด
ชุบชีวิตพระเณรเรียนเพียรศึกษา
ทั้งหัวใจวางหลักการงานพัฒนา
ช่วยสร้างค่าของคนด้วยผลงาน

หลวงพ่อสอนก้าวให้ถึงซึ่งความฝัน
ข้อสำคัญคุณธรรมนำเป็นฐาน
คนมีศีลถึงคราวจนทนไม่นาน
เรื่องศีลทานอย่าให้พร่องครองใจตัว

คนขาดศีลจะขันแค้นแสนลำบาก
จะทุกข์ยากพาชีวิตวิกฤติทั่ว
ต้องอบรมบ่มนิสัยมีในตัว
สิ่งที่ชั่วจะสลายมลายไป
พ.ศ. ๒๕๔๗ ผ่านมานี้
เป็นเครื่องชี้ความยึดมั่นไม่หวั่นไหว
ได้รับพระราชทานชื่อเสียงอันเกรียงไกร
ได้นามใหม่ว่าพระราชรัตนวราภรณ์
หลวงพ่อมีปสาทะมานะสู้
เปิดประตูเส้นธรรมนำคำสอน
ปฏิบัติตนโอบเอื้อเกื้ออาทร
เกียรติบวรดำรงหมายในกายใจ

จากคณะลูกศิษย์
ผู้พึ่งบารมีของพระเดชพระคุณท่าน

ติดต่อสอบถาม
วัดพนัญเชิงวรวิหาร

ที่อยู่ ๒ หมู่ ๑๒ ตำบลกะมัง อำเภอพระนครศรีอยุธยา
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๐๐๐

อีเมล์ watchoeng@windowslive.com

หมายเลขโทรศัพท์สำหรับติดต่อภายในวัดพนัญเชิงวรวิหาร

๑. สำนักงานกลางวัดพนัญเชิงวรวิหาร (กุฏิเจ้าอาวาส)
๐-๓๕๒๔-๓๘๖๗-๘ โทรสาร ๐-๓๕๒๔-๓๘๖๘

๒. สำนักงานเลขานุการเจ้าคณะอำเภอพระนครศรีอยุธยา
๐-๓๕๒๔-๓๑๓๒, ๐๘-๑๘๕๒-๐๓๐๘
โทรสาร ๐-๓๕๒๔-๓๑๓๒

๓. สำนักงานเลขานุการโรงเรียนพระปริยัติธรรมฯ
(พระมหาเชิดชัย กตปุญฺโญ) ๐-๓๕๒๔-๑๗๐๘

๔. สำนักงานเจ้าคณะตำบลหอรัตนไชย
๐-๓๕๒๔-๑๗๐๘, ๐๘-๑๒๘๖-๐๖๒๑
โทรสาร ๐-๓๕๒๔-๑๗๐๘

๕. สำนักงานจัดการผลประโยชน์ ๐-๓๕๒๔-๓๘๖๗
โทรสาร ๐-๓๕๒๔-๓๘๖๘

๖. หอพักสามเณร ๐-๓๕๒๔-๓๐๐๕

๗. ฝ่ายจัดเช่าวัตถุมงคล ๐๘-๑๒๘๖-๐๖๒๑,
๐๘-๑๖๒๗-๕๐๑๔

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ พระราชรัตนวราภรณ์ ฉายา กตสาโร อายุ ๖๔ พรรษา ๔๔

นามเดิม ชื่อ นพปฎล (แวว) นามสกุล ทรัพย์บุญ
เกิดวันที่ ๒๒ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๘๗ ปีวอก บิดา นายหวาน ทรัพย์บุญ มารดา นางหนู ทรัพย์บุญ บ้านเลขที่ ๑๐ หมู่ที่ ๗ ตำบลบ้านกลึง อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ปัจจุบัน ดำรงตำแหน่ง เจ้าอาวาสวัดพนัญเชิงวรวิหาร
พระอารามหลวงชั้นโท และเจ้าคณะอำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

อุปสมบท วันที่ ๑๔ เดือน มีนาคม พ.ศ. ๒๕๐๗ ปีเถาะ
ณ พัทธสีมา วัดป้อมแก้ว ตำบลบ้านกลึง อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

พระอุปัชฌาย์ พระครูประโชติวุฒิกร (โชติ พุทฺธสฺสโร)
อดีตเจ้าอาวาสวัดป้อมแก้ว ตำบลบ้านกลึง อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

พระกรรมวาจาจารย์ พระครูโกมุทสรคุณ วัดสระบัว
กรุงเทพมหานคร

พระอนุสาวนาจารย์ พระครูประโชติธรรมวิจิตร (เพิ่ม อตฺตทีโป)
เจ้าอาวาสวัดป้อมแก้ว ตำบลบ้านกลึง อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

สมณศักดิ์

พ.ศ. ๒๕๓๑ เป็นพระครูสัญญาบัตรผู้ช่วยเจ้าอาวาสพระอารามหลวง ชั้นเอก ในราชทินนามที่ “พระครูสาธุกิจโกศล”

พ.ศ. ๒๕๓๖ เป็นพระครูสัญญาบัตร รองเจ้าอาวาสพระอารามหลวง ชั้นเอก ในราชทินนามเดิม

พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นพระราชาคณะชั้นสามัญ ในราชทินนามที่ "พระพิพัฒน์วราภรณ์" พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์เป็นกรณีพิเศษ ในวโรกาสเฉลิมพระชนมพรรษา ๗๒ พรรษา ๑๒ สิงหามหาราชินี เป็นพระราชาคณะชั้นราช ที่ "พระราชรัตนวราภรณ์ บวรศาสนกิจ มหาคณิสสร บวรสังฆาราม คามวาสี"

รางวัลและเกียรติคุณที่ได้รับ

พ.ศ. ๒๕๓๗ ได้รับพระราชทานรางวัลเสาเสมาธรรมจักร ในฐานะผู้บำเพ็ญคุณประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนา สาขาอนุรักษ์มรดกไทยทางพระพุทธศาสนา

พ.ศ. ๒๕๔๖ ได้รับการถวายปริญญาพุทธศาสตร์มหาบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาวิชาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย เมื่อวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๔๖

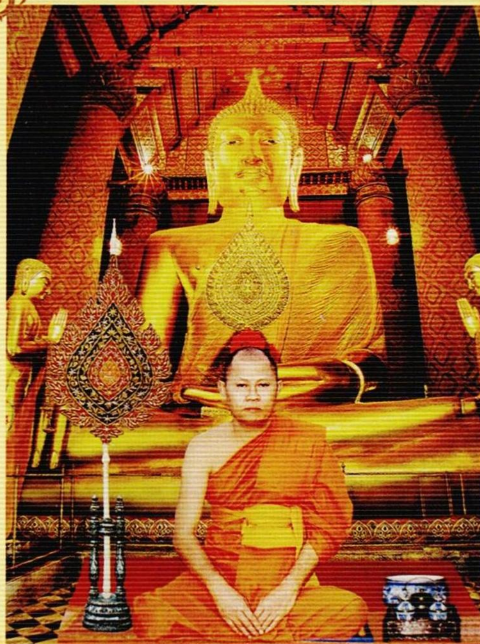
พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้รับรางวัล "บุษราคัมมณีศรีราชภัฏ" ประจำปี พุทธศักราช ๒๕๔๖ จากทางสถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ในฐานะเป็นบุคคลผู้มีผลงานดีเด่นทางด้านส่งเสริมการศึกษาวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย ได้รับการถวายปริญญากิตติมศักดิ์ ครุศาสตรบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา จากมหาวิทยาลัยราชภัฏ-พระนครศรีอยุธยา ๔ มีนาคม ๒๕๔๗

พ.ศ. ๒๕๔๙ ได้รับการถวายปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง

คติการทำงาน

อย่าหักด้ามพร้าด้วยเข่า นอกจากพร้าไม่หักแล้ว เข่าของเราเองนั้นแหละจะหัก เราต้องทำงานแบบน้ำซึมบ่อทราย ค่อยๆ แก้ปัญหาไปทีละจุด สร้างสมบารมีไปทีละน้อยๆ ในที่สุดน้ำก็จะเต็มบ่อทรายเอง การแก้ปัญหาทางโลกก็เช่นเดียวกัน

เข้าใจกรรม เข้าใจโลก เข้าใจชีวิต

"ตั้งใจทำความดี
เพื่อทดแทนคุณของพระศาสนา
ทดแทนคุณของแผ่นดิน ไม่มีคำว่าเหนื่อย
ไม่มีคำว่าท้อ ไม่ต้องกลัวเสียเวลา
เมื่อทำความดีไว้แล้ว
แม้ใครไม่เห็น ก็จะเกิดเป็นราศีมีกุศล"

ISBN 978-974-576-292-3

ราคา 65 บาท

ปก : กมล ปั้นแพทย์

พระราชรัตนวราภรณ์ (นพปฎล กุศลาโร) : เขียน